

รายงานประจำปี 2556

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

คำนำ

ปัญหามลพิษด้านกากของเสียและสารอันตรายเป็นปัญหาที่สำคัญที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไข เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอยขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จนเกิดปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมถูกต้องด้านจากประชาชนในพื้นที่ ปัญหาการจัดการของเสียอันตรายชุมชน ของเสียอุตสาหกรรม รวมทั้งมูลฝอยติดเชื้อจนเกิดปัญหาการลักลอบทิ้งในพื้นที่หลายจังหวัด ก่อให้เกิดความเดือดร้อนของประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง และส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการเพื่อจัดการปัญหามลพิษด้านกากของเสียและสารอันตราย โดยเน้นดำเนินการเชิงรุก ป้องกัน และลดปัญหามลพิษ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ได้จัดทำมาตรการ แนวทาง หลักเกณฑ์ทางวิชาการ และข้อกำหนดต่างๆ เพื่อเป็นกลไกอันหนึ่งในการจัดการปัญหามลพิษด้านกากของเสียและสารอันตราย ตลอดจนการประสานการดำเนินงานให้คำปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และปัญหากรณีเหตุฉุกเฉินสารเคมีและลักลอบทิ้งกากของเสีย อีกทั้ง การสื่อสารให้ประชาชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ได้รับทราบถึงข้อมูลและการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษดังกล่าว ถือเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ เห็นความสำคัญของปัญหา และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จึงหวังว่าการจัดทำรายงานประจำปี 2556 เพื่อสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจะช่วยให้บุคคลทั่วไป ประชาชน หน่วยงานรัฐ และเอกชน ได้รับทราบผลการดำเนินงานของสำนักฯ และใช้ประโยชน์จากรายงานฉบับนี้เพื่อประกอบดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการมลพิษ และร่วมกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมต่อไป

(นายอนุพันธ์ อัฐรัตน์)

ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ

มิถุนายน 2557

บทที่ 1 การบริหารจัดการภายในสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

1.1 โครงสร้างสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย	2
1.2 อัตรากำลังสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย	2
1.3 อำนาจหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย	3
1.4 งบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย	6
1.5 แผนยุทธศาสตร์สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556	9

บทที่ 2 การป้องกัน ควบคุม ลดและขจัดมลพิษในพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่วิกฤต

2.1 การเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน	
• การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลด ใช้ซ้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่	11
• “เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)”	13
• ร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ประจำปี พ.ศ. 2556	16
• การเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทานประจำปี 2556	19
• การสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอย	21
2.2 การสนับสนุนการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่เป้าหมายและอุบัติภัยเหตุฉุกเฉิน	
• การแก้ไขการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา	23
2.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ	
• ความร่วมมือไทย-จีน หมู่บ้านไร้มลพิษ บ้านถ้ำหิน และ บ้านห้วยคลุ้ม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี	26
• การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของโครงการศูนย์เรียนรู้มก้อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่	29
• การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน	31
• การส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ อบต.อำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว)”	33

บทที่ 3 การกำหนดมาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์ปฏิบัติในการควบคุมพิษ และประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม

3.1 การกำหนดมาตรฐาน มาตรการและการปรับปรุงกฎหมายด้านขยะมูลฝอยและของเสีย	
• โครงการความร่วมมือทางเทคโนโลยีของไทย – ญี่ปุ่น (โครงการ Waste Landfill Planning Assistance for Thailand)	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
• โครงการ Environmentally Sound Management (ESM) of E – waste for Thailand : Capacity Building	39
3.2 การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย	
• การประชุมระหว่างประเทศด้าน 3R ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	42
• กลยุทธ์ 3R ช่วยแก้ปัญหาขยะล้นเมือง	45
• การผลักดันการจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ	48
• การดำเนินโครงการนำร่องเพื่อเผยแพร่ข้อมูลมลพิษ ณ จังหวัดระยอง	50
• ผลการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม ที่เป็นอันตราย	53
3.3 การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากกากของเสียและสารอันตราย	55
• การปนเปื้อนมลพิษบริเวณอ่าวพร้าว กรณีท่อขนถ่ายน้ำมันดิบ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด รั้วไหลกลางทะเล	57
• สรุบบทเรียนการปนเปื้อนสารแคดเมียม ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา	59
• คพ. จับมือ กทม. ควบคุมปัญหามลพิษจากเตาเผาศพ	59
บทที่ 4 การพัฒนาองค์ความรู้การควบคุมมลพิษ	
การพัฒนาองค์ความรู้การควบคุมมลพิษ	62
บทที่ 5 การประสานความร่วมมือด้านพันธกรณีองค์ระหว่างประเทศ	
5.1 การประชุมรัฐภาคีสมาชิกสามัญ และสมัยพิเศษของ 3 อนุสัญญา	67
5.2 การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญารอตเตอร์ดัม	71
5.3 การเสนอให้มีการพิจารณาควบคุมสารเคมีที่ได้รับแจ้งการส่งออก (export notification) ตามพันธกรณี ในข้อบทที่ 12 ของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535	74
บทที่ 6 กระตุกรวมการปึงประมาณ 2556	
6.1 การศึกษาผลกระทบด้านสาธารณสุขจากการใช้สารรมควันข้าว และการใช้สารเคมีในการปราบศัตรูพืช	77
6.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียและขยะอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม	78
6.3 กรณีประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากบ่อขยะในพื้นที่ตำบลคลองสะแก อำเภอลองหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.4 กรณีชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนจากการวางและขนถ่ายตู้คอนเทนเนอร์บรรจุสินค้ารวมทั้งการล้างตู้คอนเทนเนอร์ที่ใช้ในการขนถ่ายสารเคมีรอบพื้นที่ชุมชนอ่าวอุดม อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี และกรณีการลักลอบทิ้งขยะติดเชื้อในพื้นที่ อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์	81
6.5 การประชุมคณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ	82
6.6 กรณีการศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียน นายกรีธา เพชรวงษ์ อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนกรณีบริษัทซัมเบอร์เจอร์ โอเวอร์ เอส เอ จำกัด จัดเก็บขวดน้ำมันตรังสีในโกดังกลางชุมชนวัดตีนเมรุเทศบาลนครสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา	83
6.7 ปัญหาขยะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศ	84
6.8 การแก้ปัญหาขยะอันตรายจากโทรทัศน์ 20 ล้านเครื่อง	86
6.9 กรณีผลกระทบจากสารตะกั่วในผลิตภัณฑ์สีและของเล่น	88

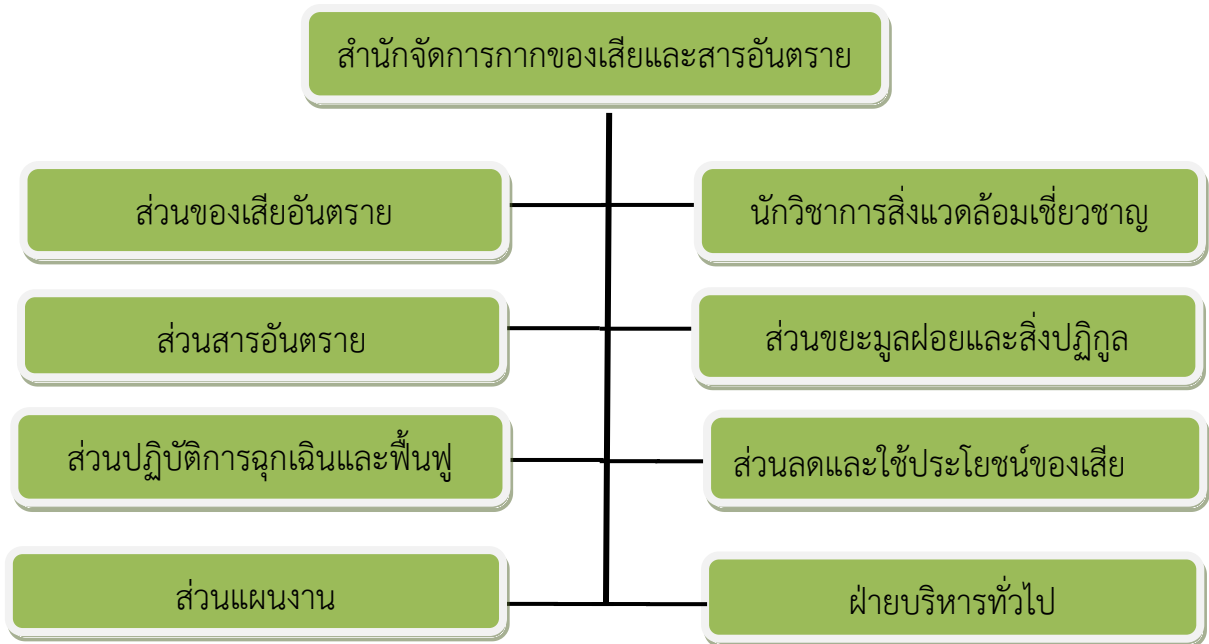
บทที่ 1

การบริหารจัดการภายใน สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- ✚ โครงสร้างสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- ✚ อัตรากำลังสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- ✚ อำนาจหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- ✚ งบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- ✚ แผนที่ยุทธศาสตร์สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

โครงสร้างสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

อัตรากำลังสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

ส่วนงาน	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ	บุคคลภายนอก	พนักงานบริษัท	รวม
1. ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย	1	-	-	-	-	1
2. นักวิชาการสิ่งแวดล้อมเชี่ยวชาญ	-	-	-	-	-	-
3. ฝ่ายบริหารทั่วไป	3	2	2	2	-	9
4. ส่วนแผนงาน	5	-	4	1	-	10
5. ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	8	-	2	1	-	11
6. ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย	7	-	4	-	-	11
7. ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู	7	-	1	1	-	9
8. ส่วนของเสียอันตราย	7	-	2	1	-	10
9. ส่วนสารอันตราย	7	-	3	2	-	12
รวม	46	2	18	8	-	73

ณ วันที่ 26 พฤษภาคม 2556

*หมายเหตุ ข้าราชการที่มีคำสั่งย้ายกลับมายังสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย แต่ยังไม่ได้สังกัดส่วนงาน จำนวน 2 คน (รวมเป็น 75 คน)

อำนาจหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- ❖ เสนอความเห็นเพื่อจัดทำนโยบายและแผนหลักการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- ❖ จัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ ประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษจากกากของเสียและสารอันตราย
- ❖ จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน ประสานการปฏิบัติการ ควบคุม แก้ไข ระวังหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ในบริเวณที่มีการปนเปื้อนหรือการแพร่กระจายจากกากของเสียและสารอันตราย
- ❖ เสนอแนะ มาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- ❖ ติดตาม ตรวจสอบ และจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- ❖ พัฒนาระบบ รูปแบบ หลักเกณฑ์ปฏิบัติ และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการลดมลพิษ หรือการใช้ประโยชน์จากกากของเสียและสารอันตราย
- ❖ เสนอแนะ ร่วมมือ และดำเนินมาตรการระหว่างประเทศด้านกากของเสียและสารอันตราย
- ❖ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (ก) บริหารงานสารบรรณเพื่อรับและส่งหนังสือภายในและภายนอก
- (ข) บริหารงานเกี่ยวกับพัสดุและครุภัณฑ์
- (ค) บริหารงานบุคคลและบริการทั่วไป
- (ง) ดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้าง
- (จ) จัดการงานการใช้ยานพาหนะและการบำรุงรักษา
- (ฉ) ดูแลบำรุงรักษาสถานที่และสภาพแวดล้อมการทำงาน
- (ช) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ส่วนแผนงาน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (ก) ประสานงานเพื่อจัดทำนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (ข) ประสานงานเพื่อจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ และแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขมลพิษด้านกากของเสียและสารอันตราย
- (ค) ประสานงานเพื่อจัดทำมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (ง) ติดตาม วิเคราะห์ ประมวลผล และรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (จ) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษด้านกากของเสียและสารอันตราย
- (ฉ) บริหารจัดการระบบฐานข้อมูล แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากกากของเสียและสารอันตราย
- (ช) ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (ซ) ให้บริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (ฌ) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (ก) จัดทำนโยบายและแผนการด้านการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (ข) เสนอแนะความเห็นเพื่อจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม เขตควบคุมมลพิษ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในระดับจังหวัด
- (ค) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตั้งแต่การเก็บรวบรวม คัดแยก ขนส่ง และกำจัด
- (ง) ติดตามตรวจสอบ และรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (จ) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (ฉ) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (ช) ดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (ซ) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4. ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (ก) จัดทำนโยบายและแผนการด้านการลดและใช้ประโยชน์ของเสีย
- (ข) เสนอแนะความเห็นเพื่อจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติการเพื่อลดและใช้ประโยชน์จากของเสีย
- (ค) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อควบคุมการลดและใช้ประโยชน์ของเสีย ตั้งแต่การคัดแยก เก็บรวบรวม การขนส่ง การใช้ประโยชน์ และการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้
- (ง) ติดตามตรวจสอบ และรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการลดและใช้ประโยชน์ของเสีย
- (จ) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการลดปริมาณของเสียและการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่
- (ฉ) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการเพื่อลดและใช้ประโยชน์ของเสีย
- (ช) ดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียบรรจุภัณฑ์และวัสดุเหลือใช้
- (ซ) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

5. ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (ก) สนับสนุนและประสานความร่วมมือในการปฏิบัติการระงับอุบัติภัยฉุกเฉินจากการคร่าไหล ระเบิดเพลิงไหม้ของสารเคมี และการลักลอบทิ้งกากสารเคมี ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอด 24 ชั่วโมง
- (ข) ให้คำปรึกษาและแนะนำด้านการประเมินความเสี่ยงอันตรายและการวางแผนควบคุมสถานการณ์อุบัติภัยจากสารเคมี
- (ค) เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแผนหลักเพื่อการป้องกันและบรรเทาอุบัติภัยจากสารเคมีในระดับชาติ
- (ง) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากอุบัติภัย
- (จ) ติดตามตรวจสอบ และรายงานสถานการณ์มลพิษอันเนื่องมาจากการเกิดอุบัติภัย รวมทั้งวิเคราะห์สาเหตุและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อหามาตรการ แนวทางหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบำบัด และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- (ฉ) เสริมสร้างขีดความสามารถและพัฒนาเครือข่ายการติดต่อประสานงานด้านการระงับอุบัติเหตุฉุกเฉิน ทั้งส่วนกลางและภูมิภาค
- (ช) พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุจากสารเคมี จัดทำเอกสาร คู่มือ และแนวทางปฏิบัติด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการระงับอุบัติเหตุจากสารเคมี
- (ซ) ดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการจัดการอุบัติเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (ฌ) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

6. ส่วนของเสียอันตราย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (ก) จัดทำนโยบายและแผนการด้านการจัดการของเสียอันตราย
- (ข) เสนอแนะความเห็นเพื่อจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการของเสียอันตราย
- (ค) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดมลพิษ อันเนื่องมาจากของเสียอันตราย
- (ง) ติดตามตรวจสอบ และรายงานสถานการณ์มลพิษจากของเสียอันตราย รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตราย
- (จ) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการและการนำกลับมาใช้ประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับด้านของเสียอันตราย
- (ฉ) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการของเสียอันตราย
- (ช) ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และประสานงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตราย
- (ซ) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

7. ส่วนสารอันตราย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

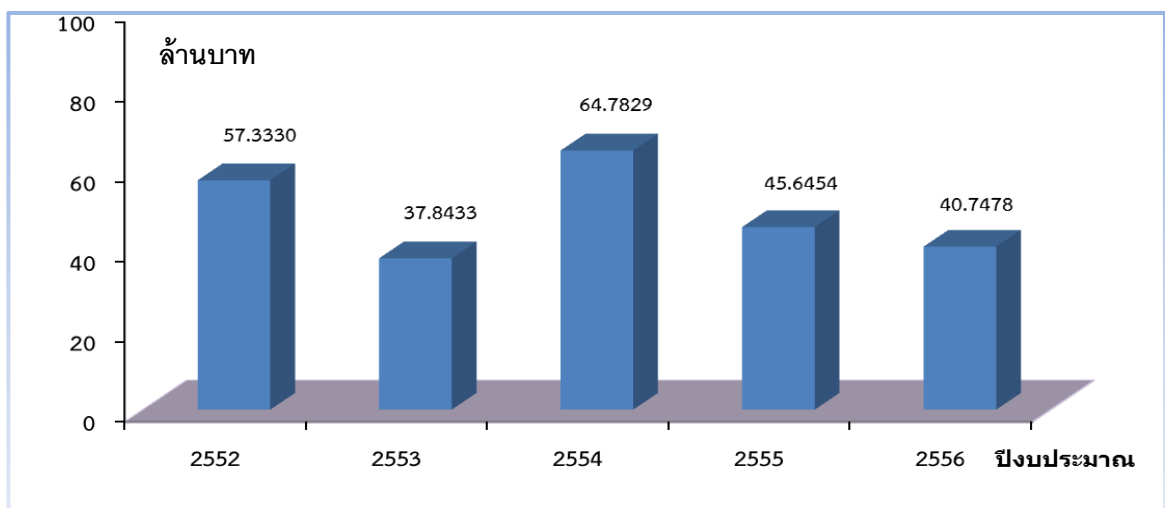
- (ก) จัดทำนโยบายและแผนการด้านการจัดการสารอันตราย
- (ข) เสนอแนะความเห็นเพื่อจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านสารอันตราย รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินเพื่อลดและขจัดมลพิษจากสารอันตรายในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น
- (ค) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดมลพิษ อันเนื่องมาจากสารอันตราย
- (ง) ติดตามตรวจสอบ และรายงานสถานการณ์มลพิษจากสารอันตราย รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการสารอันตราย
- (จ) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการมลพิษจากสารอันตราย
- (ฉ) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการสารอันตราย
- (ช) ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และประสานงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารอันตราย
- (ซ) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

งบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย

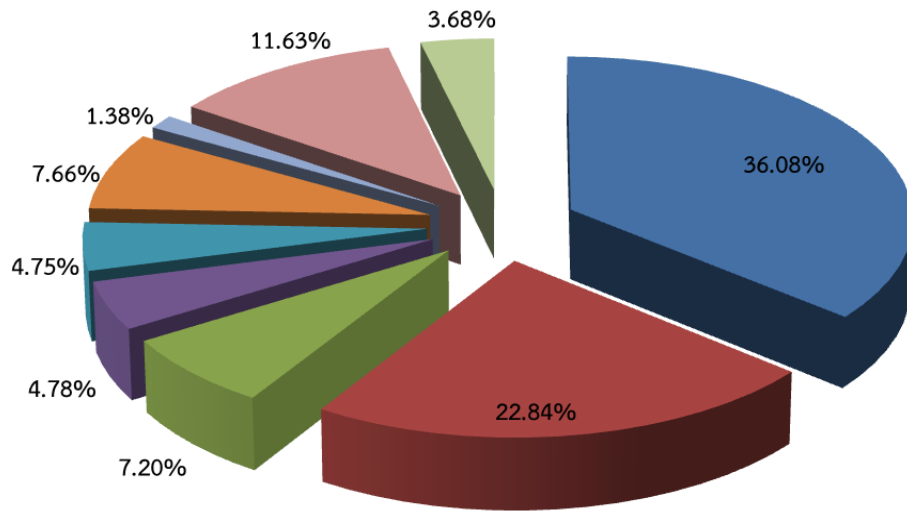
ส่วนแผนงาน

ปี 2556 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 40,747,800 บาท ซึ่งการจัดสรรงบประมาณของสำนักฯ ที่ได้รับมีแนวโน้มลดลง ร้อยละ 10.70 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2555 ทั้งนี้ งบประมาณในปี 2556 นี้ นำมาใช้ในการดำเนินงานตามแผนงานและภารกิจต่างๆ ประกอบด้วย

1. การเสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน 14,703,700 บาท
2. การสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 9,307,400 บาท
3. การสนับสนุนการแก้ไขปัญหามลพิษจากสารอันตรายและอุบัติเหตุฉุกเฉินที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมาย 2,932,800 บาท
4. การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ 1,946,400 บาท
5. การจัดทำมาตรฐาน มาตรการ และการปรับปรุงกฎหมายด้านขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย 1,936,200 บาท
5. การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากกากของเสียและสารอันตราย 3,120,100 บาท
6. สำรวจและพัฒนาเพื่อปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านกากของเสียและสารอันตราย 560,800 บาท
7. การพัฒนาและประสานความร่วมมือตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านการจัดการสารอันตรายและของเสียอันตราย 4,740,400 บาท
8. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร การสนับสนุนอำนวยการด้านการบริหารจัดการ 1,500,000 บาท

รูปที่ 1.1 แผนภูมิแสดงงบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตรายประจำปี พ.ศ. 2552 - 2556

- การเสริมสร้างสมรรถนะและขีดความสามารถ อปท. ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน (36.08%)
- การสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (22.84%)
- การสนับสนุนการแก้ไขปัญหามลพิษจากสารอันตรายและอุบัติเหตุฉุกเฉินที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมาย (7.20%)
- การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ (4.78%)
- การจัดทำมาตรฐาน มาตรการ และการปรับปรุงกฎหมายด้านขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย (4.75%)
- การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากกากของเสียและสารอันตราย (7.66%)
- การสำรวจและการพัฒนาเพื่อปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านกากของเสียและสารอันตราย (1.38%)
- การพัฒนาและประสานความร่วมมือตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านการจัดการสารอันตรายและของเสียอันตราย (11.63%)
- การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร การสนับสนุนอำนาจการด้านการบริหารจัดการ (3.68%)

รูปที่ 1.2 แผนภูมิวงกลมแสดงงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานตามแผนและภารกิจต่างๆ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

ตารางที่ 1.1 สรุปงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
กิจกรรมหลักที่ 1 ป้องกัน ควบคุม ลดและขจัดมลพิษในพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่วิกฤต	28,890,300
1. โครงการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่วิกฤตด้านมลพิษ	24,011,100
• การเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน	14,703,700
• การสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์	9,307,400
2. โครงการป้องกัน ควบคุม ลดและขจัดมลพิษในระดับพื้นที่	4,879,200
• การสนับสนุนการแก้ไขปัญหามลพิษจากสารอันตรายและอุบัติเหตุฉุกเฉินที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมาย	2,932,800
• การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่ตามแนวพระราชดำริ	1,946,400
กิจกรรมหลักที่ 2 พัฒนาและประยุกต์ใช้มาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์ปฏิบัติในการควบคุมพิษ และประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม	5,056,300
1. โครงการกำหนดนโยบาย และมาตรการบริหารจัดการมลพิษ	1,936,200
• การจัดทำมาตรฐาน มาตรการ และการปรับปรุงกฎหมายด้านขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย	1,936,200
2. โครงการติดตามและประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม	3,120,100
• การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากกากของเสียและสารอันตราย	3,120,100
กิจกรรมหลักที่ 3 กำกับ ดูแล การบังคับใช้และสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมาย (ไม่มี)	
กิจกรรมหลักที่ 4 พัฒนางานความรู้การควบคุมมลพิษและระบบการบริหารจัดการองค์กร	6,801,200
1. โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	560,800
• สืบค้นและการพัฒนาเพื่อปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านกากของเสียและสารอันตราย	560,800
2. การพัฒนาและการประสานความร่วมมือตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านการจัดการสารอันตรายและของเสียอันตราย	4,740,400
3. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร การสนับสนุนอำนาจการด้านการบริหารจัดการ	1,500,000
รวมทั้งสิ้น	40,747,800

แผนที่ยุทธศาสตร์สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

<p style="text-align: center;">วิสัยทัศน์</p> <p style="text-align: center;">เป็นหน่วยงานที่สังคมเชื่อมั่น ด้านวิชาการและการบริหารจัดการ กากของเสียและสารอันตราย</p>	<p style="text-align: center;">ความหมายวิสัยทัศน์</p> <p style="text-align: center;">สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย เป็นหน่วยงานสมรรถนะสูงที่มุ่งพัฒนาการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง องค์ความรู้ที่ทันสมัย หุ่นส่วนความร่วมมือที่เข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับสภาวะแวดล้อมที่ดีให้ประชาชน</p>
--	--

<p style="text-align: center;">ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1</p> <p style="text-align: center;">ป้องกัน ควบคุม ลดและขจัดมลพิษจาก กากของเสียและสารอันตรายในระดับพื้นที่</p>	<p style="text-align: center;">ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2</p> <p style="text-align: center;">พัฒนาและสนับสนุนการดำเนินงานตามกฎหมาย ระเบียบ และเกณฑ์การปฏิบัติด้านการควบคุมมลพิษจากกาก ของเสียและสารอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p style="text-align: center;">ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3</p> <p style="text-align: center;">เสริมสร้างความร่วมมือและเครือข่ายในการจัดการ กากของเสีย/สารอันตรายทั้งในและต่างประเทศ</p>	<p style="text-align: center;">ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4</p> <p style="text-align: center;">การพัฒนาและบริหารจัดการองค์กร</p>
--	---	---	---

ประสิทธิผลตามพันธกิจ

1. พื้นที่เป้าหมายมีการจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ตามคุณภาพมาตรฐาน

3. ดำเนินการให้หน่วยงานท้องถิ่นบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบเกิดผลสำเร็จ

4. กลุ่มเป้าหมายมีความเข้มแข็งในการจัดการกากของเสียและสารอันตราย

7. บุคลากรมีทักษะ/ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

คุณภาพการให้บริการ

6. พัฒนา/รวบรวมข้อมูลกากของเสีย/สารอันตรายครอบคลุมและทันสมัย

5. กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้อองค์ความรู้ในการบริหารจัดการมลพิษได้มากขึ้น

เครื่องมือ/กลไกที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานมากขึ้น พร้อมด้วยกฎระเบียบที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

2. พัฒนากฎ / ระเบียบ / เครื่องมือ / กลไก / วิธีการควบคุมมลพิษให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

<p style="text-align: center;">งานเร่งด่วนตามนโยบาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การลด การใช้ซ้ำ การแปรรูปใช้ใหม่ (3Rs) - เตรียมการรองรับปัญหาในพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนมลพิษ 	<p style="text-align: center;">กำกับ / ควบคุม</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนากฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน มาตรการCOD/COP การติดตามตรวจสอบในพื้นที่เป้าหมาย 	<p style="text-align: center;">เศรษฐศาสตร์</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำข้อกำหนดค่าธรรมเนียมการมัดจำ - คืนเงิน มาตรการการเงิน การคลัง เพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย 	<p style="text-align: center;">สังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการกากของเสียและสารอันตราย - การสร้างความตระหนัก การสร้างแรงจูงใจ การยกย่องเชิดชู 	<p style="text-align: center;">สนับสนุน</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาและการประยุกต์เทคโนโลยี การจัดการองค์ความรู้ สื่อสาร - จัดทำฐานข้อมูล - ระบบอิเล็กทรอนิกส์
---	---	---	--	--

พัฒนาองค์กร

8. พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล

9. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

10. พัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้

11. บริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

บทที่ 2

การป้องกัน ควบคุม ลดและขจัดมลพิษ ในพื้นที่เป้าหมาย และพื้นที่วิกฤต

- ✚ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลด ใช้น้ำ และแปรรูปน้ำกลับมาใช้ใหม่
- ✚ “เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)”
- ✚ ร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ประจำปี พ.ศ. 2556
- ✚ การเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทานประจำปี 2556
- ✚ การสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอย
- ✚ การแก้ไขการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ✚ ความร่วมมือไทย-จีน หมู่บ้านไร้มลพิษ บ้านถ้ำหิน และ บ้านห้วยคลุ่ม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
- ✚ การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของโครงการศูนย์เรียนรู้ร่มก้อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
- ✚ การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน
- ✚ การส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ อบต.อำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว)

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ด้านการลด ใช้น้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลด ใช้น้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ ในระหว่างวันที่ 7 – 8 มีนาคม 2556 ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ เทคนิควิชาการ เทคโนโลยี ในการดำเนินงานด้าน 3R ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน สถาบันการศึกษา และเพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแนวทาง นวัตกรรม เทคโนโลยีด้าน 3R เป็นทางเลือกในการพิจารณาดำเนินงานด้านลดและใช้ประโยชน์มูลฝอยในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมฯ เป็นผู้แทนจากกรุงเทพมหานคร สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ส่วนกลางที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย จำนวนทั้งสิ้น 189 คน ซึ่งจากการประชุมดังกล่าว มีการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลด ใช้น้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

รูปที่ 2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ด้านการลด ใช้น้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่
ในระหว่างวันที่ 7 – 8 มีนาคม 2556 ณ โรงแรมอมารี ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

จากการประชุมในครั้งนี้ ที่ประชุมได้ข้อสรุปร่วมกันว่าในการดำเนินการด้านการลด ใช้น้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse Recycle: 3R) ให้ประสบความสำเร็จและเกิดความยั่งยืนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งต้องมีการวางแผนในการดำเนินการอย่างเหมาะสม โดยดำเนินการ ดังนี้

1. รวมกลุ่มความร่วมมือ หออาสาสมัครและผู้ที่มีความรู้ในการดำเนินการด้าน 3R เพื่อเป็นคณะทำงานหรือแกนนำให้เกิดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และวิธีการแก่สมาชิกในกลุ่ม และหากมีสถานที่ที่ใช้น้ำพบ รวมตัวหรือประชุมที่แน่นอนก็ให้แจ้งแก่สมาชิกในกลุ่มให้ทราบด้วย

2. ศึกษาองค์ประกอบขยะมูลฝอย เพื่อพิจารณาว่าในพื้นที่ของตนมีขยะมูลฝอยประเภทใดมีมาก เพื่อที่จะเลือกวิธีที่จะจัดการกับขยะมูลฝอยได้อย่างเหมาะสม

3. กำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างเช่น กำหนดว่าต้องการลดปริมาณขยะมูลฝอยเท่าไรหรือต้องการให้มีการนำมาใช้ประโยชน์เท่าไร เพื่อที่จะนำไปใช้ในการวางแผนวิธีการเพื่อที่จะสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เป็นต้น

4. จัดกิจกรรมให้ความรู้และชี้แจงทำความเข้าใจในกลุ่มสมาชิก เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานมีความรู้และสามารถเสนอวิธีการที่เหมาะสมในการดำเนินการร่วมกันได้นั่นเอง ซึ่งวิธีนี้สามารถทำได้ทั้งทำสื่อความรู้ภายในชุมชน ตั้งศูนย์เรียนรู้ หรือตั้งกลุ่มเพื่อไปศึกษาดูงานของหน่วยงานอื่นๆ ก็ได้

5. เลือกวิธีการที่ต้องการดำเนินการและระยะเวลาที่ต้องการดำเนินการ ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากเป้าหมายที่ตั้งไว้ ลักษณะของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และเทคนิคในการจัดการขยะมูลฝอยที่สามารถดำเนินการได้ในพื้นที่เป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจ

6. จัดหาสถานที่ สำหรับในกรณีที่ต้องการใช้พื้นที่ร่วมกัน อย่างเช่น สถานที่สำหรับการจัดตั้งเป็นธนาคารขยะ หรือสถานที่เก็บรวบรวมวัสดุรีไซเคิลชุมชน เป็นต้น

7. บันทึกข้อมูล เพื่อให้สามารถวิเคราะห์การดำเนินการได้ว่า การดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และดำเนินการไปมากน้อยเพียงใดแล้ว

8. สรุปผลการดำเนินการ เมื่อการดำเนินงานผ่านไปสักระยะ อาจจะมีการสรุปผลทุก 3 เดือนหรือ 1 ปี พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลการดำเนินการ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการที่ผ่านมาประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร มีปัญหาหรือไม่อย่างไร จะดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างไร รวมถึงเสนอแนวทางในการดำเนินการต่อไป เพื่อให้การดำเนินงานสามารถดำเนินงานต่อไปได้ และไม่เกิดปัญหานั้นเอง

การดำเนินการตามวิธีการในข้างต้นเป็นเพียงแนวทางเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การดำเนินการด้านการลดใช้ซ้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งคำแนะนำจากกลุ่มที่ดำเนินการสำเร็จและมีความยั่งยืนได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการชี้แจงทำความเข้าใจกับสมาชิกภายในกลุ่ม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิก ความแข็งแรงของแกนนำ การกระจายผลประโยชน์จากการดำเนินงานโดยทั่วถึง และต้องดำเนินการด้วยความสมัครใจ จึงจะทำให้การดำเนินการเกิดความสำเร็จ

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย หวังว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้รับทราบข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการลด ใช้ซ้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ และนำไปประยุกต์ใช้กับท้องถิ่นของตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

รูปที่ 2.2 การศึกษาดูงานด้าน 3R ชุมชนเขตไพเราะ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

“เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)”

ส่วนขยายผลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ขยะมูลฝอย เป็นหนึ่งในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่วิกฤตและทวีความรุนแรงขึ้นทุกปี ในฐานะของหน่วยงานที่ต้องออกมาตรการควบคุมและติดตามตรวจสอบสถานการณ์มลพิษต่างๆ กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จึงได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 ในการขับเคลื่อนให้ “เมืองสวยใส ไร้มลพิษ.” จากขยะมูลฝอย โดยมีเจตนารมณ์ร่วมกันที่จะเสริมสร้างสมรรถนะและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายจากชุมชน เพื่อให้มีการจัดการอย่างเป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเกิดขยะมูลฝอยจนถึงการกำจัดขั้นสุดท้าย รวมทั้งรณรงค์สร้างจิตสำนึกและความรู้ให้กับประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจถึงแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีเป้าหมาย คือ 1. อัตราการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ อย่างถูกต้อง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 และ 2. อัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ในปี พ.ศ. 2559

ในปี พ.ศ. 2556 ได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 643 แห่งใน 76 จังหวัด ทั่วประเทศ โดยมีพื้นที่จังหวัดน่านร่อง 17 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัด ลำพูน ลำปาง พิชณุโลก กำแพงเพชร นครปฐม นนทบุรี นครนายก สมุทรสงคราม บึงกาฬ เลย ขอนแก่น ศรีสะเกษ ยโสธร สระแก้ว สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และสงขลา ที่ได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) “การขับเคลื่อนเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)” ระหว่างอธิบดีกรมควบคุมมลพิษกับผู้ว่าราชการจังหวัด 17 จังหวัดน่านร่อง นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด 17 จังหวัดน่านร่อง และนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 643 แห่งในพื้นที่ 17 จังหวัดน่านร่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันดำเนินการจัดการมลพิษในพื้นที่ให้เป็นเมืองสวยใส ไร้มลพิษ ที่มีการจัดการขยะมูลฝอย น้ำเสีย และอากาศ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

วันที่ลงนาม	จังหวัดน่านร่อง	สสจ.
4 ก.พ. 56	จ.บึงกาฬ	สสจ. 9
12 ก.พ. 56	จ.นนทบุรี	สสจ. 6
20 ก.พ. 56	จ.พิษณุโลก	สสจ. 3
20 ก.พ. 56	จ.กำแพงเพชร	สสจ. 4
1 มี.ค. 56	จ.สงขลา , จ.ลำปาง	สสจ. 16
6 มี.ค. 56	จ.สระแก้ว , จ.สมุทรสงคราม	สสจ. 12 , สสจ. 8
12 มี.ค. 56	จ.ลำพูน	สสจ. 8
14 มี.ค. 56	จ.นครนายก	สสจ. 7
18 มี.ค. 56	จ.ภูเก็ต	สสจ. 15
25 มี.ค. 56	จ.ขอนแก่น	สสจ. 10
27 มี.ค. 56	จ.ศรีสะเกษ , จ.ยโสธร	สสจ. 11 , สสจ. 12
28 มี.ค. 56	จ.นครปฐม	สสจ. 5
4 เม.ย. 56	จ.ลำปาง	สสจ. 2
23 เม.ย. 56	จ.สุราษฎร์ธานี	สสจ. 14
5 มิ.ย. 56	จ.เลย	สสจ. 9

รูปที่ 2.3 พิธีลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) “การขับเคลื่อนเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)” ระหว่างอธิบดีกรมควบคุมมลพิษกับผู้ว่าราชการจังหวัด

เพื่อให้เกิดการบูรณาการเพื่อดำเนินงานตามภารกิจโครงการฯ จึงได้มีการจัดตั้งคณะทำงานพิจารณาแนวทางการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ ร่วมกันระหว่างสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ให้เกิดประสิทธิผลในการดำเนินงานและขับเคลื่อนกระบวนการต่างๆ สู่ผลสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยเมื่อวันที่ 19 – 21 ธันวาคม 2555 ได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานพิจารณาแนวทางการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ (สำหรับวิทยากรนำในระดับภูมิภาค) ณ กรมควบคุมมลพิษ และชลพฤกษ์ รีสอร์ท จังหวัดนครนายก ร่วมกับ ผู้แทนจากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 โดยมี นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง (อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ) เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมฯ ต่อมาในวันที่ 15 – 18 มกราคม 2556 ได้มีการฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ (สำหรับวิทยากรนำในระดับจังหวัด) ณ โรงแรมเอเชีย กทม. ร่วมกับผู้แทนจากสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 และผู้แทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด 76 แห่ง ทั่วประเทศ โดยมี นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ (รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ) เป็นประธานในพิธีเปิดการฝึกอบรมฯ

รูปที่ 2.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการคณะทำงานพิจารณาแนวทางการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ (สำหรับวิทยากรนำในระดับภูมิภาค)

สำหรับการดำเนินงานในเชิงพื้นที่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ได้มีการถ่ายทอดให้คำแนะนำ ความรู้ คำปรึกษา ผ่านกิจกรรมการฝึกอบรมฯ ให้กับเจ้าหน้าที่ และประชาชนในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิผลของโครงการฯ สูงสุด ซึ่งภายหลังจากการดำเนินงาน พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการจัดการขยะมูลฝอย จำนวน 6 ด้าน ในพื้นที่ของตนเอง ได้แก่ 1. มีแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย 2. มีการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยหรือของเสียอันตรายจากชุมชน 3. มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอย 4. มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยหรือมูลฝอยติดเชื้อในลักษณะรวมศูนย์ 5. มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการกำจัดขยะมูลฝอย และ 6. มีการสร้างรายได้ในจากการจัดการขยะมูลฝอย ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายจากชุมชน ในพื้นที่ของตนเอง อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ ที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง และปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ เพิ่มสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา

รูปที่ 2.5 การฝึกอบรมให้ความรู้สำหรับท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยด้านต่างๆ

ภายหลังจากการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ เริ่มมีแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นรูปธรรมและประสบผลสำเร็จ ในวันที่ 6 – 10 สิงหาคม 2556 จึงได้มีการเชิญผู้แทนองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น นำเสนอบทเรียน กรณีตัวอย่างการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี (Best Practices) ที่ท้องถิ่นได้มีการถอดบทเรียนจากการดำเนินงานโครงการฯ มานำเสนอในการประชุมประจำปี กรมควบคุมมลพิษ 2556 ผลการปฏิบัติงานและแนวทางการทำงาน ปี 2557 ทั้งนี้ ในการประชุมดังกล่าว ยังมีพิธีมอบโล่เกียรติคุณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถนะการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ครบทั้ง 6 สมรรถนะ เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติ สร้างขวัญ และกำลังใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ รวมทั้งยังได้มีการระดมสมองร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ “การจัดการขยะมูลฝอย น้ำเสียชุมชน และการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม” เพื่อร่วมกันทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา และกำหนดทิศทางการดำเนินงานในปีต่อไปอีกด้วย

รูปที่ 2.6 การประชุมประจำปี กรมควบคุมมลพิษ 2556 ผลการปฏิบัติงานและแนวทางการทำงานปี พ.ศ. 2557

ร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ประจำปี 2556

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์เป็นการช่วยลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดที่วิธีหนึ่ง เนื่องจากขยะที่ถูกทิ้งบางส่วนสามารถนำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้งหรือสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ทำให้ขยะส่วนนั้นกลายเป็นของวัสดุเหลือใช้ที่มีมูลค่าในการซื้อขายในเชิงพาณิชย์ได้ ช่วงเวลาที่ผ่านมาได้มีธุรกิจและอุตสาหกรรมหลายประเภทที่นำขยะประเภทที่เป็นวัสดุรีไซเคิลสามารถนำไปใช้ซ้ำหรือนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก และโลหะ โดยร้านรับซื้อของเก่าทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรับซื้อวัสดุจากบ้านเรือน ชุมชน ร้านค้า หรือสถานประกอบการ เพื่อรวบรวมส่งต่อไปยังร้านรับซื้อของเก่ารายใหญ่หรือส่งต่อไปยังโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปเป็นวัสดุใหม่ต่อไป ซึ่งถือได้ว่าร้านรับซื้อของเก่าเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดกระบวนการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างครบวงจร หากไม่มีร้านรับซื้อของเก่าเหล่านี้ วัสดุรีไซเคิลทั้งหลายก็จะไม่มีมูลค่าพอที่จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการคัดแยกออกจากครัวเรือน สุดท้ายก็ถูกทิ้งปะปนไปกับขยะทั่วไปที่ต้องนำไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดต่อไป อันจะส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัดมีปริมาณเพิ่มขึ้นและค่าใช้จ่ายสูงขึ้น อย่างไรก็ตามถึงแม้ร้านรับซื้อของเก่าจะเป็นกลไกหนึ่งช่วยลดปริมาณขยะ แต่การดำเนินกิจการร้านรับซื้อของเก่าเหล่านี้จำเป็นต้องมีการสะสมสิ่งของที่ชำรุด ใช้งานแล้ว หรือเหลือใช้ หรือวัสดุรีไซเคิลไว้ในร้านเพื่อรวบรวมรอการขนส่งหรือจำหน่ายต่อไป หากผู้ประกอบการขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการดูแลร้านให้เหมาะสม อาจก่อให้เกิดกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ข้างเคียง ร้านกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์นำโรค เป็นแหล่งที่ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญเสียงดังจากการคัดแยกวัสดุที่เป็นโลหะ หรือฝุ่นจากการขนย้ายสิ่งของ อุบัติเหตุจากของมีคม อุบัติภัยจากการขนย้ายสารเคมีและวัตถุอันตราย กลิ่นเหม็นจากของเน่าเสียที่เกิดจากการหมักหมมของวัสดุตกค้าง น้ำเสียจากการล้างขวดหรือล้างพลาสติกที่บรรจุของเน่าเสีย เป็นต้น

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้จัดทำโครงการร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ประจำปี 2556 ขึ้น เพื่อส่งเสริม สนับสนุนร้านรับซื้อของเก่าให้มีระบบการจัดการร้านที่ดี ไม่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็น **“ร้านรับซื้อของเก่ายุคใหม่ สะอาด ปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม”** ซึ่งเป็นการดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน โดยผู้ประกอบการร้านรับซื้อของเก่าที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการอบรมให้ความรู้ คำแนะนำ แนวทางในการจัดการร้านที่ดีเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงร้านให้เป็นร้านที่ได้มาตรฐานตามหลักเกณฑ์ร้านรับซื้อของสีเขียว ซึ่งหลักเกณฑ์การตรวจประเมินร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ที่ตั้ง สภาพแวดล้อม อาคารและการสุขาภิบาล ด้านที่ 2 ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านที่ 3 ด้านการดำเนินงาน และด้านที่ 4 ด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับคณะกรรมการตรวจประเมินร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมการปกครอง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมประชาสัมพันธ์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และหน่วยงานภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงาน

สิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การตรวจประเมินของร้านรับซื้อของเก่า จะมีการตรวจประเมิน จำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เป็นการตรวจประเมินเบื้องต้นเพื่อรับคำแนะนำแนวทางในการปรับปรุงร้าน ครั้งที่ 2 เป็นการตรวจประเมินเพื่อให้ระดับการรับรองมาตรฐานตามเกณฑ์ร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว โดยมีระดับการรับรอง ๓ ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี ระดับพื้นฐาน โดยร้านที่ผ่านเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม ได้รับโล่พร้อมเงินรางวัลละ 5,000 บาท ร้านที่ผ่านเกณฑ์ระดับดี ได้รับโล่พร้อมเงินรางวัลละ 3,000 บาท และร้านที่ผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐาน ได้รับเกียรติบัตรจากกรมควบคุมมลพิษ

การดำเนินงานในปี 2556 เป็นการดำเนินการในพื้นที่ 18 จังหวัด ประกอบด้วย

1. กรุงเทพมหานคร ดำเนินงานโดยสำนักจัดการกากของเสียอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

2. จังหวัดลำพูน ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1

3. จังหวัดลำปาง ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 2

4. จังหวัดพิษณุโลก ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3

5. จังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 4

6. จังหวัดนครปฐม ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 5

7. จังหวัดนนทบุรี ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6

8. จังหวัดนครนายก ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 7

9. จังหวัดสมุทรสงคราม ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8

10. จังหวัดบึงกาฬ ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 9

11. จังหวัดเลย ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 9

12. จังหวัดขอนแก่น ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10

13. จังหวัดศรีสะเกษ ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11

14. จังหวัดยโสธร ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12

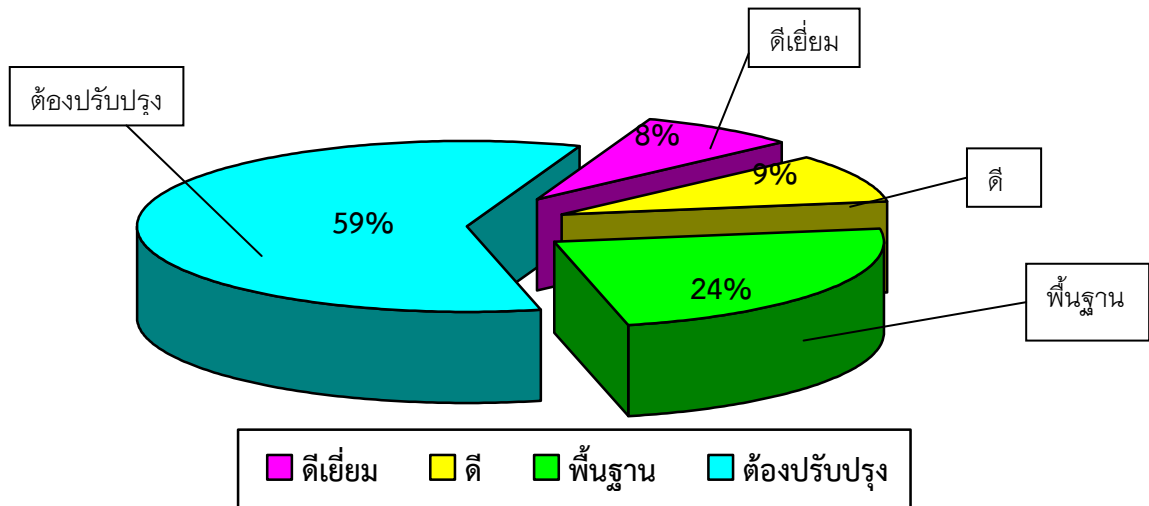
15. จังหวัดสระแก้ว ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13

16. จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 14

17. จังหวัดภูเก็ต ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 15

18. จังหวัดสงขลา ดำเนินงานโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16

การตรวจประเมินร้านรับซื้อของเก่า ปี 2556 มีผลการตรวจประเมิน ดังนี้ ร้านรับซื้อของเก่า ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวนทั้งหมด 524 ร้าน ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเป็นร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว จำนวน 214 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 40.84 ของร้านที่เข้าร่วมโครงการ แบ่งเป็นระดับดีเยี่ยม จำนวน 41 ร้าน ระดับดี จำนวน 48 ร้าน ระดับพื้นฐาน จำนวน 125 ร้าน และมีร้านที่ต้องปรับปรุง จำนวน 310 ร้าน (รูปที่ 2.7)

รูปที่ 2.7 กราฟแสดงจำนวนร้านรับซื้อของเก่าที่ผ่านเกณฑ์ในระดับต่างๆ

รูปที่ 2.8 กิจกรรมภายใต้โครงการร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ประจำปี 2556

ผลจากการดำเนินโครงการร้านรับซื้อของเก่าสีเขียวในครั้งนี้ สามารถเสริมสร้างให้ร้านรับซื้อของเก่าตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และพัฒนาระบบการบริหารจัดการร้านให้เป็นต้นแบบที่ดี โดยกรมควบคุมมลพิษจะได้นำหลักเกณฑ์การตรวจประเมินร้านรับซื้อของเก่าที่ใช้ในการดำเนินโครงการไปจัดทำเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการควบคุมดูแลร้านรับซื้อของเก่าเพื่อผลักดันให้กรมการปกครอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศใช้เป็นข้อบังคับหรือเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสำหรับร้านรับซื้อของเก่าต่อไป

การเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทานประจำปี 2556

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายร่วมกับมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ดำเนินโครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทานเพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ เกิดจิตสำนึกในการร่วมกันคัดแยกขยะมูลฝอย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขยะมูลฝอยที่มีอะลูมิเนียมเป็นองค์ประกอบ ซึ่งอะลูมิเนียมเหล่านี้ยังสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ โดยรวบรวมและนำมาบริจาคให้กับมูลนิธิขาเทียมฯ เพื่อนำไปใช้เป็นต้นทุนในการจัดทำอุปกรณ์ขาเทียม เพื่อช่วยเหลือผู้พิการและผู้สูงอายุให้กลับมาใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข

จากสถานการณ์มลพิษ ปี 2555 พบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยที่เป็นอะลูมิเนียมมากถึง 477,000 ตัน ดังนั้น กรมควบคุมมลพิษจึงได้กำหนดเป้าหมายในการรับบริจาคอะลูมิเนียมเพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่ตั้งเป้าหมายการรับบริจาคไว้เพียง 10 ตัน เป็นตั้งเป้ารับบริจาคอะลูมิเนียมในปี 2556 ให้ได้ไม่น้อยกว่า 90 ตัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการคัดแยกขยะมูลฝอย และลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัด ซึ่งจากการเพิ่มเป้าหมายดังกล่าว จึงได้เชิญชวนไปยังหน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการดำเนินโครงการฯ โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานดังต่อไปนี้

- กรุงเทพมหานคร สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด 76 จังหวัด เป็นจุดรับบริจาค และช่วยในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้ประชาชนทราบถึงรายละเอียดของโครงการฯ ได้มากขึ้น รวมทั้งยังช่วยประสานงานในการรวบรวมอะลูมิเนียมนำส่งให้กรมควบคุมมลพิษอีกด้วย

- บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ให้ความอนุเคราะห์ในการขนส่งอะลูมิเนียมมายังกรมฯ ทางไปรษณีย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

- บริษัท บางกอกแคน แมนูแฟคเจอร์ส จำกัด และบริษัท ไทยเบเวอเรจแคน จำกัด เป็นศูนย์ในการรับบริจาคอะลูมิเนียม ให้การสนับสนุนสื่อในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ เพื่อรับบริจาคอะลูมิเนียม

- บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) จัดทำกล่องรับบริจาคอะลูมิเนียมติดตั้ง ณ ชุมชนรอบโรงกลั่นน้ำมันบางจาก 8 ชุมชน สถานีบริการน้ำมันบางจาก 60 สาขา โรงกลั่นน้ำมันบางจาก และสำนักงานใหญ่อาคาร Enco และจัดกิจกรรมเพื่อรวบรวมอะลูมิเนียมส่งให้กรมฯ

- บริษัท สยามกลการเซลส์ จำกัด เป็นจุดรับบริจาคอะลูมิเนียมและรวบรวมอะไหล่อะลูมิเนียมที่ลูกค้าไม่นำกลับมาบริจาคยังกรมควบคุมมลพิษ

- บริษัท เอส. เอส. อินกอต อลูมิเนียม 1999 จำกัด รับซื้ออะลูมิเนียมเพื่อลดปัญหาค่าขนส่งและการขโมยอะลูมิเนียม โดยโอนเงินให้มูลนิธิขาเทียมฯ โดยตรง เพื่อใช้เป็นต้นทุนในการจัดทำอุปกรณ์ขาเทียม

- สถาบันการจัดการบรรจุภัณฑ์และรีไซเคิลเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นจุดรับบริจาคอะลูมิเนียมและจัดกิจกรรมเพื่อรวบรวมอะลูมิเนียมส่งให้กรมควบคุมมลพิษ

- สมาคมจักรยานเพื่อสุขภาพไทย เป็นจุดรับบริจาคอะลูมิเนียมและจัดกิจกรรมปั่นจักรยานบริจาคห่วงอะลูมิเนียมเพื่อมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อรวบรวมอะลูมิเนียมมาบริจาค
- ร้านเปี้ยกหม้อน้ำและชมรมสี่อวมลชน 2010 อุทัยธานี เป็นจุดรับบริจาคอะลูมิเนียมและประชาสัมพันธ์การรับบริจาคอะลูมิเนียม

รูปที่ 2.9 พิธีมอบโล่และประกาศนียบัตรแก่ผู้ให้การสนับสนุนโครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทานประจำปี 2556

โดยการดำเนินงานในปี 2556 ได้รับความสนใจจากผู้มีจิตกุศลอย่างมากมาย จนสามารถรวบรวมอะลูมิเนียมได้กว่า 90 ตัน ซึ่งอะลูมิเนียมที่ได้รับการบริจาคมานี้ มีค่าต่อผู้พิการและผู้สูงอายุที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เป็นอย่างมาก ด้วยอะลูมิเนียมเหล่านี้ ช่วยให้ทางมูลนิธิฯ นำไปเป็นต้นทุนในการผลิตข้อเท้าเทียมที่ทำจากอะลูมิเนียมด้วยต้นทุนเพียง 8,000 บาท โดยถ้านำเข้าจากต่างประเทศจะมีมูลค่าถึง 30,000 บาท ผลิตชุดแกนหน้าแข็งสำหรับขาเทียมได้เข้าด้วยต้นทุน 1,500 บาท โดยถ้านำเข้าจากต่างประเทศจะมีมูลค่าถึง 30,000 บาท และผลิตเท้าเทียมประหยัดพลังงานด้วยต้นทุน 1,500 บาท โดยถ้านำเข้าจากต่างประเทศจะมีมูลค่าถึง 21,000 บาท ซึ่งขาเทียมที่มูลนิธิฯ ผลิตขึ้นนี้ เป็นขาเทียมที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน โดยทางมูลนิธิฯ บริหารจัดทำขาเทียมให้ฟรีโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

สำหรับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ที่มีจิตกุศลสามารถร่วมบริจาคอะลูมิเนียมสามารถบริจาค ตามจุดรับบริจาคของโครงการฯ หรือบริจาคผ่านทางไปรษณีย์เพียงส่งเป็นพัสดุที่มีน้ำหนักไม่เกิน 5 กิโลกรัมและจำหน่ายซองถึง “โครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน กรมควบคุมมลพิษ เลขที่ 92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400” ซึ่งสามารถส่งฟรีตลอดปี 2556 โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และหากต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมสามารถติดต่อได้ที่ ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย โทร 0 2298 2408-11 และโทรสาร 0 2298 2409

รูปที่ 2.10 กิจกรรมภายใต้โครงการเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน ประจำปี 2556

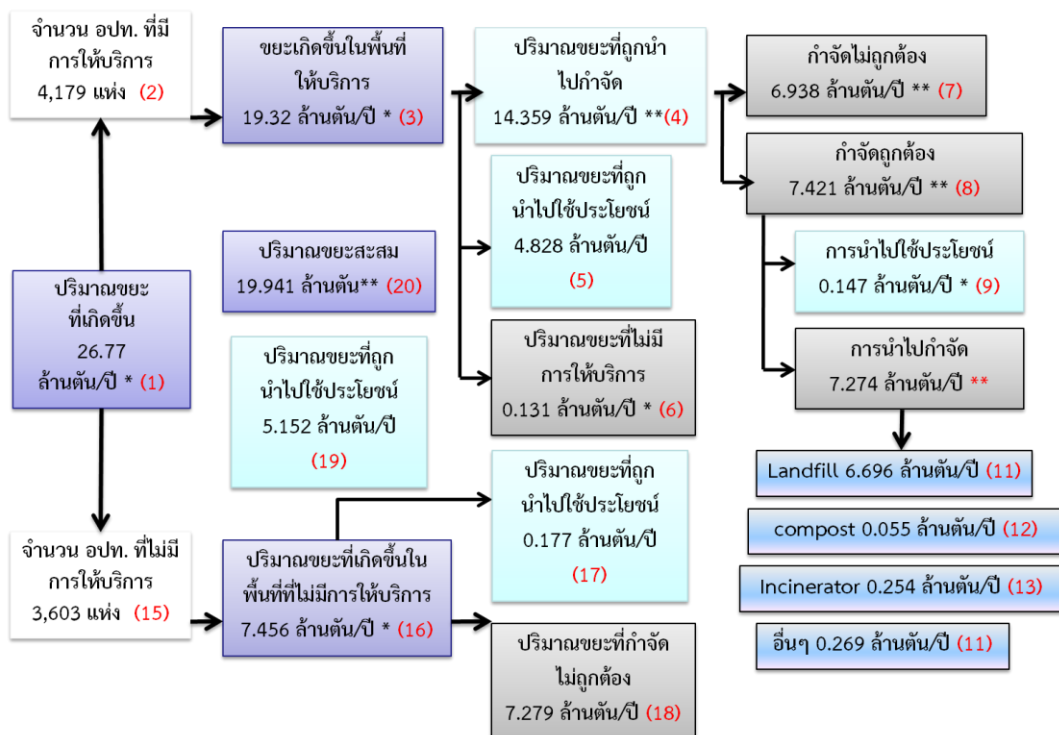

การสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอย

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ถือเป็นหนึ่งในข้อมูลสำคัญด้านการจัดการมลพิษของประเทศไทย ที่ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการขยะมูลฝอยจะสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนจัดการขยะมูลฝอยในระดับต่างๆ กันไป แต่เนื่องจากในปัจจุบัน การรายงานข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยมีเพียงบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินจัดเก็บข้อมูลและรายงานผลของข้อมูลให้กับกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งพบว่าข้อมูลดังกล่าวยังไม่ครบถ้วน และในบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีการดำเนินการเก็บข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนจึงทำให้ข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนยังไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้การนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนงานไม่สะท้อนสภาพความเป็นจริงในการแก้ปัญหาด้านขยะมูลฝอยที่เป็นปัจจุบัน

ในปี 2556 กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะหน่วยงานส่วนกลางที่มีหน้าที่ในการพัฒนาระบบ รูปแบบ แนวทาง และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศ จึงได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศในขั้นต้น โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางแบบสำรวจข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และการสำรวจสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของประเทศไทย ทั้งนี้ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 ได้หารือร่วมกันถึงกรอบการแสดงผลแผนภาพการไหลของขยะมูลฝอยชุมชน (Waste Flow Diagram) และนำเสนออธิบดีกรมควบคุมมลพิษ เมื่อการประชุมกรมควบคุมมลพิษ ครั้งที่ 10/2556 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2556 ซึ่งมีรายละเอียดดังแสดงในรูปที่ 2.11

รูปที่ 2.11 แสดงแผนภาพการไหลของขยะมูลฝอยชุมชน (Waste Flow Diagram)

ทั้งนี้ การดำเนินงานของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 -16 ได้ดำเนินการรวบรวมแบบสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยชุมชน สำรวจสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และประเมินปริมาณขยะมูลฝอยที่มีการสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง ทั้งนี้สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1-16 ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินการกรอกข้อมูลดังกล่าว ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมได้นี้ จะได้รับการวิเคราะห์และตรวจสอบร่วมกันระหว่างสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1-16 เพื่อนำไปใช้ในการรายงานสถานการณ์มลพิษด้านขยะมูลฝอยชุมชน และการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในระดับท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค และระดับประเทศต่อไป

การแก้ไขการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม ในจังหวัดฉะเชิงเทรา

ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

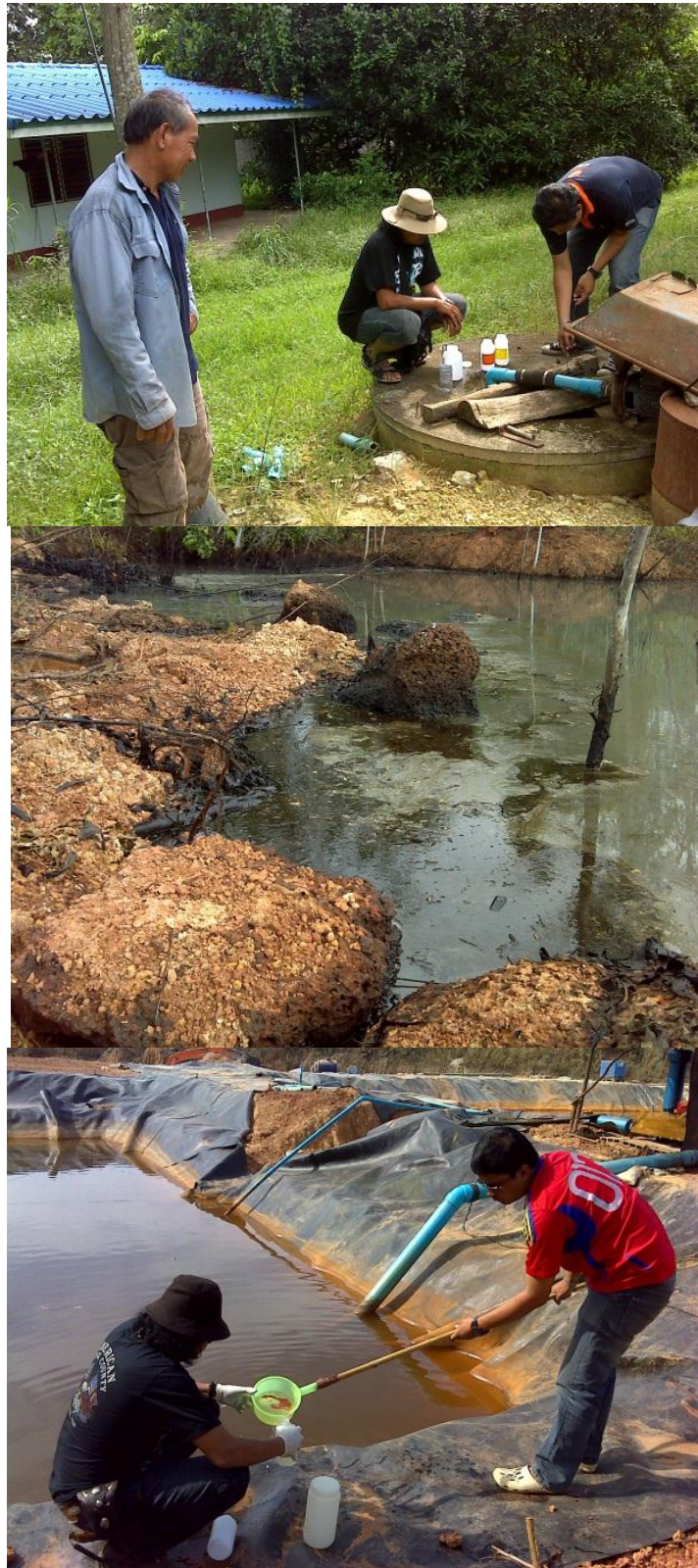
สาเหตุหลักของการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมอย่างผิดกฎหมาย ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากปริมาณกากของเสียอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นมีมากเกินไปเกินขีดความสามารถของระบบกำจัดที่จะรองรับได้ โดยแต่ละปีจะมีปริมาณกากของเสียอุตสาหกรรมเกิดขึ้นประมาณ 30 ล้านตัน แต่โรงงานรับกำจัดกากของเสียที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายสามารถรองรับได้เพียง 3 - 4 แสนตัน หรือคิดเป็น 1 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณกากของเสียอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นทั้งระบบ อีกปัจจัยหนึ่งได้แก่ การลดค่าใช้จ่ายในการกำจัดกากของเสียอันตรายของผู้ประกอบการเนื่องจากค่ากำจัดกากของเสียอุตสาหกรรมเฉลี่ยจะอยู่ระหว่าง 5,000 - 15,000 บาทต่อตัน จึงทำให้มีการลักลอบขนส่งและกำจัดกากของเสียอย่างผิดกฎหมาย เช่น นำกากของเสียไปทิ้งในบ่อดินเก่าหรือเหมืองร้าง พื้นที่ว่างเปล่า ข้างถนน แหล่งน้ำ พื้นที่เกษตร และพื้นที่สาธารณะที่ลับตาผู้คนเพื่อลดค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นวิธีกำจัดที่ไม่ถูกต้องส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมีความเสี่ยงต่อสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง นอกจากนี้ยังเป็นภาระที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาแก้ไขปัญหา บำบัดและฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อน รวมถึงการติดตามและฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการกากของเสีย คือ การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกำกับและดูแลโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งกำเนิดกากของเสีย รวมถึงผู้รับจ้างขนส่งและรับกำจัดกากของเสียที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งข้อจำกัดทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับอัตราค่าปรับ และบทลงโทษผู้กระทำผิดถือว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม

จังหวัดที่พบว่ามีการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมมากเป็นอันดับต้นของประเทศ เป็นกลุ่มจังหวัดในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และภาคกลาง ซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมหรือโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ จังหวัดระยอง ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระบุรี กาญจนบุรี สมุทรสาคร ชลบุรี สมุทรปราการ และราชบุรี นอกจากนี้ ยังมีโรงงานประเภท 105 และ 106 ซึ่งเป็นธุรกิจต่อเนื่องเกี่ยวกับการคัดแยกและกำจัดกากของเสีย ตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก กรณีตัวอย่าง ได้แก่ เหตุการณ์การลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่ตำบลหนองแหวน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนจากกลิ่นเหม็นจากน้ำเสียและสารเคมี ที่ผู้ประกอบการลักลอบนำมาทิ้งในบ่อดินเก่าโดยไม่มีการบำบัดหรือจัดการอย่างถูกต้อง คิดเป็นปริมาตร 50,000 ลูกบาศก์เมตร และจากการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังในพื้นที่ชุมชนโดยรอบ พบว่ามีการกระจายตัวและปนเปื้อนของสารเคมีสู่แหล่งน้ำใต้ดินโดยเฉพาะบ่อน้ำตื้นที่ประชาชนในพื้นที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อฟาร์มสุกรในพื้นที่ โดยพบว่าการแท้งลูกของสุกรแม่พันธุ์เป็นจำนวนมากผิดปกติ ส่วนสุกรแรกเกิดพบว่ามีผื่นคันตามผิวหนังจากการใช้น้ำใต้ดินที่มีการปนเปื้อน เป็นต้น

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายร่วมกับจังหวัดฉะเชิงเทรา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้คณะทำงานตรวจสอบการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบนำกากอุตสาหกรรมมาทิ้งในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาโดยลำดับ ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลพบว่าการลักลอบนำกากของเสียมาทิ้งในพื้นที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการจะกว้านซื้อบ่อดินเก่าเพื่อรองรับกากของเสียที่มีการลักลอบนำมากำจัด ซึ่งสถานการณ์ขณะนั้นยังไม่รุนแรง จนกระทั่งในช่วงกลางปี 2555 ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากปัญหากลิ่นเน่าเหม็นจากน้ำเสียและกากของเสียจากสารเคมีที่มีการลักลอบทิ้งในบ่อดินเก่าเป็นจำนวนมากหลายแห่ง เป็นสาเหตุให้ประชาชนเดินขบวนประท้วงและร้องเรียนไปยังหลายหน่วยงาน จนนำไปสู่การตรวจสอบและดำเนินคดีกับผู้ประกอบการ โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลได้สั่งการให้ผู้ประกอบการบำบัดน้ำเสียและขนส่งกากของเสียไปกำจัดนอกพื้นที่เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งเพื่อเป็นการป้องกันการแพร่กระจายตัวและปนเปื้อนมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมใกล้เคียง ซึ่งส่วนใหญ่ได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาจนเสร็จสิ้นไปแล้วตั้งแต่ต้นปี 2556 ส่วนที่ยังไม่สามารถหาผู้กระทำผิดได้ กรมโรงงานอุตสาหกรรมจะเข้าดำเนินการภายหลังจากคดีสิ้นสุดต่อไป

จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพบ่อน้ำตื้นในพื้นที่ตำบลหนองแหวน ระหว่างปี 2555 - 2556 พบว่ามีการปนเปื้อนสารฟีนอลเกินมาตรฐานน้ำดื่มเพื่อการบริโภค สัญนิษฐานว่ามีแหล่งกำเนิดมาจากจุดที่มีการลักลอบทิ้งกากของเสียที่ตรวจมีการปนเปื้อนสารฟีนอล โดยกรมควบคุมมลพิษได้แจ้งประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้งดใช้น้ำ และประสานกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อจัดการกรองน้ำเคลื่อนที่เพื่อผลิตน้ำดื่มสะอาดแจกจ่ายให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และมีการปรับปรุงระบบกรองน้ำที่มีอยู่เพื่อผลิตน้ำดื่มสะอาดทดแทนแหล่งน้ำที่ปนเปื้อน จนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ และจากผลการตรวจสอบครั้งล่าสุดเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2556 พบว่าสถานการณ์กลับเข้าสู่ภาวะปกติ ตรวจไม่พบสารฟีนอลในตัวอย่างบ่อน้ำตื้น สำหรับการแก้ไขปัญหาในระยะยาวจังหวัดฉะเชิงเทราและหน่วยงานท้องถิ่นมีแผนงานรองรับเกี่ยวกับการจัดหาแหล่งน้ำดื่มบริสุทธิ์แก่ประชาชนในพื้นที่โดยใช้งบประมาณของจังหวัดในการจัดหาเครื่องกรองน้ำดื่มที่สามารถกรองสารฟีนอลได้เพื่อแจกจ่ายแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ส่วนแผนงานระยะยาวจังหวัดฉะเชิงเทราได้ของบประมาณสนับสนุนในปี 2557 เพื่อก่อสร้างระบบประปาจากการประปาส่วนภูมิภาคไว้แล้ว รวมถึงสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทรามีแผนงานในการสร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวังการลักลอบทิ้งกากของเสียในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

สำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องในปีงบประมาณ 2557 กรมควบคุมมลพิษร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี) มีแผนในการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เสี่ยง พื้นที่อำเภอพนมสารคาม อำเภอแปลงยาว และอำเภอสนามชัยเขต เพื่อเฝ้าระวังการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังได้ประสานกับจังหวัดฉะเชิงเทรา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เสี่ยงต่อการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลและแนวทางเพื่อนำไปปรับใช้สำหรับพื้นที่อื่นๆ เพื่อเป็นการวางแผนในการป้องกันปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

รูปที่ 2.12 การเก็บตัวอย่างน้ำบริเวณโดยรอบพื้นที่ที่มีการลักลอบทิ้งกากของเสียบริเวณ หมู่ 7 ตำบลหนองแห่น อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

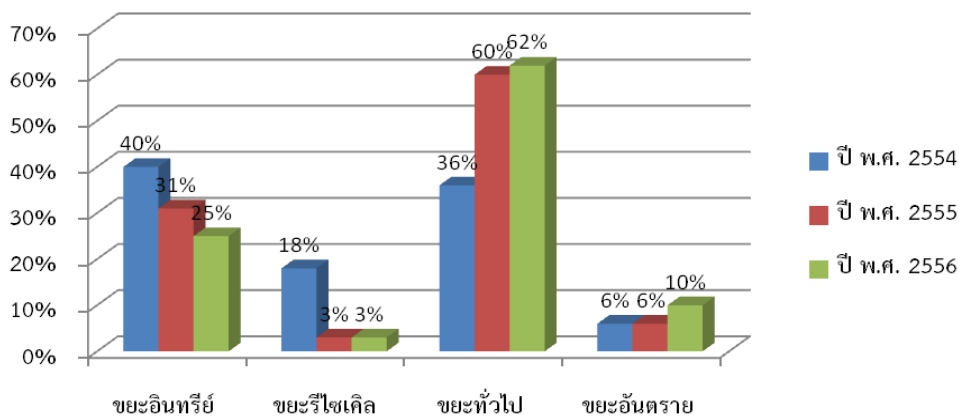
ความร่วมมือไทย-จีน หมู่บ้านไร้มลพิษ บ้านถ้ำหิน และบ้านห้วยคลุม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี

ส่วนขยายผลฝอยและสิ่งปฏิกูล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมมือกับกระทรวงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของสาธารณรัฐประชาชนจีน ดำเนินโครงการหมู่บ้านไร้มลพิษ เพื่อพัฒนาชนบทของทั้งสองประเทศให้ดีขึ้น โดยตระหนักถึงการลดมลพิษที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม โดยสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้คัดเลือกหมู่บ้านในมณฑลยูนนาน เป็นหมู่บ้านในการดำเนินโครงการฯ ดังกล่าว และสำหรับประเทศไทยได้คัดเลือกหมู่บ้านในจังหวัดราชบุรี คือ หมู่ที่ 5 บ้านถ้ำหิน และหมู่ที่ 6 บ้านห้วยคลุม ตำบลสวนผึ้ง อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นหมู่บ้านในการดำเนินโครงการฯ ดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้เข้าร่วมดำเนินงานโครงการฯ ตามพระราชดำริ ร่วมกับสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันและขับเคลื่อนให้พื้นที่นำร่องโครงการฯ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้มีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านการจัดการขยะมูลฝอย และการจัดการคุณภาพน้ำและน้ำเสียได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน

โดยความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการฯ มีรายละเอียดดังนี้

1. สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอย อาทิ ปริมาณขยะมูลฝอย องค์ประกอบขยะมูลฝอย รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบัน และข้อมูลทางด้านสังคม ในพื้นที่หมู่ที่ 5 (บ้านถ้ำหิน) และหมู่ที่ 6 (บ้านห้วยคลุม) สำหรับผลการสำรวจองค์ประกอบขยะมูลฝอยระหว่าง 2554 - 2556 ร้อยละของขยะอินทรีย์ และขยะรีไซเคิล มีค่าลดลง ร้อยละของขยะทั่วไป มีค่าเพิ่มขึ้น และ ร้อยละของขยะอันตราย มีค่าเท่าเดิม และผลการเปรียบเทียบ ในปี พ.ศ. 2555 - 2556 พบว่า ร้อยละของขยะทั่วไป และขยะอันตราย มีค่าเพิ่มขึ้น ร้อยละของขยะอินทรีย์ มีค่าลดลง และร้อยละของขยะรีไซเคิลมีค่าเท่าเดิม

รูปที่ 2.13 แสดงการเปรียบเทียบร้อยละองค์ประกอบขยะมูลฝอยระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2556

2. การจัดกิจกรรมการให้ความรู้กับประชาชน ครู นักเรียน และผู้ประกอบการ

2.1 การจัดกิจกรรมการให้ความรู้และคำแนะนำด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน ให้กับประชาชน ในปี พ.ศ. 2556

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรม เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ในพื้นที่หมู่ที่ 6 บ้านห้วยคลุม ณ ศาลาประชาคมหมู่ที่ 6 (บ้านห้วยคลุม) เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2556 โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมประมาณ 40 คน (รูปที่ 2.14) และได้ดำเนินการในพื้นที่หมู่ที่ 5 บ้านถ้ำหิน ณ สำนักสงฆ์ถ้ำหินสถิตเทพ มีผู้เข้าร่วมการประชุม ประมาณ 40 คน (รูปที่ 2.15) โดยได้บรรยายให้ความรู้ในเรื่อง 1) การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน 2) การจัดการขยะรีไซเคิล และ 3) การจัดการขยะอันตราย การฝึกปฏิบัติและสาธิตวิธีการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยและขยะอันตราย และการนำขยะอินทรีย์มาทำปุ๋ยหมักด้วยวิธีของคิตะคิวชู รวมทั้งได้มอบกล่องบรรจุคู่มือแนะนำวิธีการจัดการขยะมูลฝอย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย ให้กับผู้แทนในพื้นที่หมู่ที่ 6 และผู้แทนในพื้นที่หมู่ที่ 5 เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ และใช้เป็นเอกสารเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่สนใจทั่วไป

รูปที่ 2.14 การจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้กับประชาชน หมู่ที่ 6 บ้านห้วยคลุม (วันที่ 5 มิถุนายน 2556)

รูปที่ 2.15 การจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้กับประชาชน หมู่ที่ 5 บ้านถ้ำหิน (วันที่ 5 มิถุนายน 2556)

2.2 การจัดกิจกรรมการให้ความรู้และคำแนะนำด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน ให้กับนักเรียน ในปี พ.ศ. 2556

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรม เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ให้กับนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านถ้ำหิน ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านถ้ำหิน มีผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม ประมาณ 200 คน เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2556 โดยทำการแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อเข้าฐานการเรียนรู้ จำนวน 4 ฐาน ดังนี้ (รูปที่ 2.16)

- ฐานที่ 1 ความรู้เบื้องต้นในการแบ่งประเภทและการคัดแยกขยะรีไซเคิล
- ฐานที่ 2 ความรู้เบื้องต้นในการจัดการขยะอันตราย
- ฐานที่ 3 ความรู้เบื้องต้นในการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน และการนำขยะอินทรีย์มาทำปุ๋ยหมักด้วยวิธี

ของคิตะคิวชู

รวมทั้งได้มอบกล่องบรรจุคู่มือแนะนำวิธีการจัดการขยะมูลฝอย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย ให้กับผู้แทนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านถ้ำหิน เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ และใช้เป็นเอกสารเผยแพร่ให้แก่นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

รูปที่ 2.16 การจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้กับนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านถ้ำหิน (วันที่ 4 มิถุนายน 2556)

2.3 การจัดกิจกรรมให้ความรู้และคำแนะนำด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน ให้กับผู้ประกอบการรีสอร์ท ในปี พ.ศ. 2556

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้จัดกิจกรรมให้ความรู้และคำแนะนำด้านการจัดการขยะมูลฝอยให้กับผู้ประกอบการรีสอร์ทและโรงแรม จำนวน 10 แห่ง เมื่อระหว่างวันที่ 6 - 7 มิถุนายน 2556 ประกอบด้วยเพื่อให้คำแนะนำในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับสภาพโรงแรมและรีสอร์ทแต่ละแห่ง โดยเฉพาะวิธีการคัดแยกและเก็บรวบรวมขยะอันตรายแบบถูกต้องและปลอดภัย และการนำขยะอินทรีย์มาทำปุ๋ยหมักด้วยวิธีของคิตะคิวชู รวมทั้งได้มอบกล่องบรรจุคู่มือแนะนำวิธีการจัดการขยะมูลฝอย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย ให้กับผู้แทนโรงแรมและรีสอร์ท เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ และใช้เป็นเอกสารเผยแพร่ให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง

รูปที่ 2.17 กิจกรรมให้ความรู้และคำแนะนำด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน ให้กับผู้ประกอบการรีสอร์ท (วันที่ 6 - 7 มิถุนายน 2556)

การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของ โครงการศูนย์เรียนรู้ร่มก้อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการศูนย์เรียนรู้ร่มก้อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยทางวิชาการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ สำหรับยกระดับวิถีในการดำเนินชีวิตของเด็กและประชาชนชาวไทยบนพื้นที่สูงในอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียง โดยมุ่งเน้นพัฒนาผ่านแหล่งศึกษาตามธรรมชาติในพื้นที่โครงการ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พลังงานสะอาด ควบคู่ไปกับการรักษาวัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น โดยโครงการศูนย์เรียนรู้ร่มก้อย ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลสบโขง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าอมก๋อย เขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ประมาณ 1,950 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ภูเขาที่มีความลาดชัน มีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่าน 2 สาย คือ ห้วยน้ำบอน และห้วยแม่ต๋อม เป็นแหล่งน้ำใช้ของโครงการฯ ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากอ่างเก็บน้ำห้วยบอนและห้วยจองแม่

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายได้ลงพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการขยะมูลฝอย สารอันตราย น้ำเสีย และปัญหาหมอกควันให้กับครูและนักเรียนในพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่” เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2556 ณ โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ และเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 ณ โรงเรียนบ้านยางเปา อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีจุดประสงค์เพื่อ

1. ปลุกจิตสำนึกให้กับเยาวชนในพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่
2. สร้างความตระหนักรู้ถึงปัญหาและผลกระทบที่ได้รับจากการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ไม่ถูกต้อง
3. ถ่ายทอดความรู้ดังกล่าวให้กับผู้ปกครองและประชาชนในพื้นที่ โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งจากโรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย และโรงเรียนบ้านยางเปารวมประมาณ 400 คน

รูปที่ 2.18 การดำเนินกิจกรรม ณ โรงเรียนชุมชนบ้านอมก๋อย (วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2556)

รูปที่ 2.19 การดำเนินกิจกรรม
ณ โรงเรียนบ้านยางเปา
(วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556)

การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของ ศูนย์กีฬาพัฒนา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2538 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเยี่ยมราษฎร และทอดพระเนตรบ่อเกลือสินเธาว์ ณ บ้านบ่อหลวง อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ทรงเห็นสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรที่มีความด้อยโอกาสทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงมีพระราชดำริให้สำนักงานโครงการส่วนพระองค์ฯ ดำเนินการช่วยเหลือการพัฒนาในพื้นที่อำเภอบ่อเกลือ โดยเริ่มพัฒนาที่โรงเรียนประถมศึกษา ก่อนเป็นอันดับแรก แล้วจึงขยายไปยังศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ประกอบด้วย 4 โครงการ ได้แก่ โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน โครงการส่งเสริมสหกรณ์ และโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงโปรดฯ ให้จัดตั้ง “ศูนย์กีฬาพัฒนา” ขึ้นเมื่อครั้งเสด็จเยี่ยมราษฎรพื้นที่อำเภอบ่อเกลือ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2552 เพื่อใช้เป็นต้นแบบการพัฒนาและถ่ายทอดความรู้การพัฒนาไปสู่ราษฎร ในพื้นที่เป้าหมายท้องที่อำเภอบ่อเกลือ และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ตามพระราชปณิธานของพระองค์ โดยมีวัตถุประสงค์ 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎรบนพื้นที่สูง และใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อไป
 2. เพื่อการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของราษฎร และพื้นที่บนที่สูง
 3. เพื่อเป็นศูนย์รวบรวมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องด้านการตลาด
 4. เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษารธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่น
 5. เพื่อการศึกษาวิจัยถ่ายทอดความรู้การพัฒนาและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน
- สู่จุดมุ่งหมาย “คนอยู่ร่วมกับป่า”

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายได้ร่วมดำเนินการในการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ศูนย์กีฬาพัฒนาผ่านกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ในปี 2556 ได้ลงพื้นที่ร่วมหารือการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ รวมทั้งร่วมดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการขยะมูลฝอย สารอันตราย น้ำเสีย และปัญหาหมอกควัน ให้กับครูและนักเรียนในพื้นที่ศูนย์กีฬาพัฒนา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน เพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่ได้รับจากการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งดำเนินการเมื่อระหว่างวันที่ 12 – 13 กุมภาพันธ์ 2556 ณ โรงเรียนบ้านสบมางและโรงเรียนบ้านท่าทางหลวง โดยมีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมกว่า 270 คน

รูปที่ 2.20 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการขยะมูลฝอย สารอันตราย น้ำเสีย และปัญหาหมอกควัน ณ โรงเรียนบ้านสบมาง อำเภอป่าเกวียน จังหวัดน่าน (วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2556)

รูปที่ 2.21 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการขยะมูลฝอย สารอันตราย น้ำเสีย และปัญหาหมอกควัน ณ โรงเรียนบ้านท่าทางหลวง อำเภอป่าเกวียน จังหวัดน่าน (วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2556)

การส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ อบต.อำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว)

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

การจัดการสิ่งแวดล้อมคลองอำแพง เป็นกิจกรรมหนึ่งในการขับเคลื่อนโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว จังหวัดสมุทรสาคร ตามพระดำริของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์พระวรชายาฯ ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงสภาพพื้นที่คลองอำแพงให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งด้านการจัดการคุณภาพน้ำและการจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างถูกวิธี จากการประสานงานจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษ ดำเนินการสำรวจพื้นที่และสภาพปัญหา รวมทั้งร่วมกำหนด เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมคลองอำแพง

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ร่วมกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 5 ดำเนินการวางแผนด้านส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพงสามารถนำกิจกรรมในแผนดังกล่าวไปปรับใช้ภายในพื้นที่ได้ ซึ่งให้สามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนและพื้นที่โดยรอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ดำเนินการตั้งแต่ปี 2551 และสิ้นสุดในปี 2556

1. การจัดกิจกรรมการให้ความรู้และคำแนะนำด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน กับครู และนักเรียนในปี พ.ศ. 2556

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ให้กับครูและนักเรียนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพงเมื่อระหว่างวันที่ 12 - 14 มิถุนายน 2556 โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 350 คน และได้ดำเนินการในพื้นที่หมู่ที่ 5 บ้านถ้ำหิน ณ สำนักสงฆ์ถ้ำหินสถิตเทพ มีผู้เข้าร่วมการประชุม ประมาณ 40 คน

รูปที่ 2.22 โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดสุนทรสถิต) โรงเรียนบ้านคลองหลวง

รูปที่ 2.23 โรงเรียนวัดธัญญาราม และโรงเรียนบ้านเจริญสุข (จัด ณ โรงเรียนวัดธัญญาราม)

รูปที่ 2.24 โรงเรียนบ้านคลองหลวง

2. โครงการสนับสนุนเพื่อจัดทำ “แหล่งการเรียนรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย และการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย” โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (วัดสุนทรสถิต) ตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ให้การสนับสนุนและผลักดันให้เกิดการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่ยั่งยืน โดยจะดำเนินโครงการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้และเผยแพร่ข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอย การลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์แก่ครู และนักเรียน และประชาชนผู้สนใจ ได้นำความรู้ที่ได้ไปจัดการกับขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับพื้นที่ และเป็นแหล่งการเรียนรู้สำหรับ ครูและนักเรียน โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (วัดสุนทรสถิต) และโรงเรียนอื่นๆ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อจัดทำชุดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย และการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะด้านการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ให้แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนผู้สนใจ

รูปที่ 2.25 การแสดงแหล่งการเรียนรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย และการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ณ โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (วัดสุนทรสถิต) และโรงเรียนอื่นๆ ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าแพง

บทที่ 3

การกำหนดมาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์ปฏิบัติในการควบคุมมลพิษ และประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- ✚ โครงการความร่วมมือทางเทคโนโลยีของไทย - ญี่ปุ่น (Waste Landfill Planning Assistance for Thailand)
- ✚ โครงการ Environmentally Sound Management (ESM) of E - waste for Thailand : Capacity Building
- ✚ การประชุมระหว่างประเทศด้าน 3R ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
- ✚ กลยุทธ์ 3R ช่วยแก้ปัญหาขยะล้นเมือง
- ✚ การผลักดันการจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ
- ✚ การดำเนินโครงการนำร่องเพื่อเผยแพร่ข้อมูลมลพิษ ณ จังหวัดระยอง
- ✚ ผลการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย
- ✚ การปนเปื้อนมลพิษบริเวณอ่าวพร้าว กรณีท่อขนถ่ายน้ำมันดิบ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด รั้วไหลกลางทะเล
- ✚ สรุบบทเรียนการปนเปื้อนสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา
- ✚ คพ. จับมือ กทม. ควบคุมปัญหามลพิษจากเตาเผาศพ

โครงการความร่วมมือทางเทคโนโลยีของไทย – ญี่ปุ่น (Waste landfill Planning Assistance for Thailand)

ส่วนขยายผลฝอยและสิ่งปฏิกูล

จังหวัดฟุกุโอกะ (Fukuoka Prefectural Government) ได้ประสานความร่วมมือกับ กรมควบคุมมลพิษ ให้เข้าร่วมโครงการ Waste landfill Planning Assistance for Thailand โดยกรมควบคุมมลพิษได้ประสานกับ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 11 เทศบาลเมืองลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี และ เทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งจังหวัดฟุกุโอกะจะสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์ สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น (Japan Environmental Sanitation Center : JESC) เข้ามาดำเนินการฝึกอบรม และเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินโครงการฯ โดยมีระยะเวลาการดำเนินการ 3 ปี (พ.ศ. 2555 - 2558) โดยมีจุดประสงค์ในการดำเนินโครงการฯ ได้แก่

1. เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างบ่อฝังกลบแบบกึ่งออกซิเจน (Semi-aerobic Landfill) จนเชี่ยวชาญ
2. เพื่อจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการวางแผนสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายแบบญี่ปุ่น ทั้งบ่อฝังกลบแบบกึ่งออกซิเจน และอื่นๆ และยกระดับความเข้าใจด้านทักษะหรือเทคนิคที่เกี่ยวข้องของเจ้าหน้าที่ กรมควบคุมมลพิษ โดยใช้สถานที่กำจัดขั้นสุดท้ายที่กำลังใช้งานอยู่ในประเทศไทยเป็น พื้นที่ศึกษาสำหรับ เพื่อเรียนรู้วิธีการสำรวจและการจัดการ โดยมีกรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานหลักในการร่วมดำเนินงาน
3. ฝึกอบรมแนวทางการก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายที่มีบ่อฝังกลบแบบกึ่งออกซิเจนในญี่ปุ่น
4. เรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขั้นสุดท้ายในญี่ปุ่นเป็นหลัก และเสริมด้วยบทบาทของสถานที่กำจัดขั้นสุดท้าย โดยใช้ข้อมูลการวิจัยต่าง ๆ ประกอบคำอธิบาย
5. การฝึกอบรมการสำรวจประเมินพื้นที่จริงของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี และเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
 - อธิบายเกี่ยวกับวิธีการสำรวจ ตรวจสอบขั้นพื้นฐาน โดยใช้สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่อยู่ในการดูแลของเทศบาลเมืองลาดสวาย จังหวัดปทุมธานี และเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
 - ใช้ผลการสำรวจจากข้างบนนี้มาพิจารณาความเป็นไปได้ในการปรับปรุงให้เป็นบ่อฝังกลบแบบกึ่งออกซิเจนในอนาคต และสิ่งจำเป็นในการรับมือเมื่อเกิดเหตุการณ์เร่งด่วน

ในปี 2556 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 และ 11 รวมทั้ง ผู้เชี่ยวชาญจากศูนย์สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น (Japan Environmental Sanitation Center: JESC) ได้ดำเนินโครงการฝึกอบรมในงาน (On-the-job Training) การพัฒนาระบบฝังกลบขยะมูลฝอยชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็ก (Waste Landfill Planning Assistance for Thailand) โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 เมื่อระหว่างวันที่ 31 มกราคม – 4 กุมภาพันธ์ 2556 โดยมีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 และ 11 เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี และเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ในการวางแผนการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบเทกองให้เป็นระบบฝังกลบแบบกึ่งใช้อากาศ รวมทั้งเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรและหน่วยงานในการถ่ายทอดองค์ความรู้ดังกล่าวให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่สนใจต่อไป

รูปที่ 3.1 การฝึกอบรมในงานการพัฒนาาระบบฝังกลบขยะมูลฝอยชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็ก ระหว่างวันที่ 31 มกราคม – 4 กุมภาพันธ์ 2556 ณ เทศบาลเมืองลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

รูปที่ 3.2 การฝึกอบรมในงาน การพัฒนาาระบบฝังกลบขยะมูลฝอยชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็ก ระหว่างวันที่ 11 – 15 ตุลาคม 2556 ณ เทศบาลเมืองสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

โครงการ Environmentally Sound Management (ESM) of E - waste for Thailand : Capacity Building

ส่วนของเสียนอันตราย

ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์จากครัวเรือน ได้แก่ ซากโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ แบตเตอรี่ ไมโครเวฟ เครื่องซักผ้า โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ มีแนวโน้มจะเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีระบบการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ดีและครบวงจร ประชาชนทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ เหล่านี้ ยังไม่มีความตระหนักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายอันเกิดจากการจัดการที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการตั้งแต่ การเก็บรวบรวม การคัดแยก การรีไซเคิล และการกำจัด ซึ่งซากผลิตภัณฑ์ฯ เหล่านี้นับว่าเป็นทั้งขยะที่อาจมีมูลค่าและยังจัดว่าเป็นของเสียนอันตราย หากมีการจัดการหรือนำไปรีไซเคิลอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ อาทิ การทิ้งซากปะปนไปกับขยะมูลฝอยทั่วไป การลักลอบทิ้งในที่สาธารณะ การถอดแยกและรีไซเคิลอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ จะทำให้อันตรายต่าง ๆ รั่วไหลและปะปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานและประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงได้ ดังนั้น การจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ถูกต้องเหมาะสม ควรมีการคัดแยกวัสดุที่สามารถนำมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิลได้ให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด และมีการกำจัดของเสียหรือวัสดุที่มีความเป็นอันตรายเพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

รูปที่ 3.3 ซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่เก็บรวบรวมในร้านรับซื้อของเก่าและในชุมชนที่ทำการถอดแยกและสกัดโลหะมีค่าจากซากผลิตภัณฑ์ฯ

รูปที่ 3.4 การถอดแยกชิ้นส่วนและสกัดโลหะมีค่าจากซากผลิตภัณฑ์ฯ ด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และไม่มีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับสำนักเลขาธิการอนุสัญญาบาเซล โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (Secretariat of the Basel Convention, United Nations Environment Programme: SBC/UNEP) จัดทำ

โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Environmentally Sound Management of E-waste for Thailand: Capacity Building) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ มีแนวทางการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 2) เพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ในสถานประกอบการเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่มีใบอนุญาตและไม่มีใบอนุญาตในการนำแนวทางการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาปฏิบัติ และ 3) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ มีแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ

ในปี 2556 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินโครงการประกอบด้วย การศึกษาออกแบบและจัดทำชุดสาธิตอุปกรณ์รีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ฯ การพัฒนาคู่มือการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ การจัดฝึกอบรมและการประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ด้วยวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(1) เครื่องบดหยาบ

(2) เครื่องบดกลาง

(3) เครื่องบดละเอียด

(4) โต๊ะสั่นแยกทองแดง

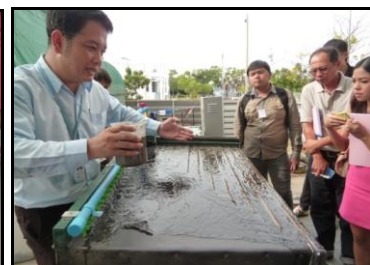
รูปที่ 3.5 ชุดสาธิตอุปกรณ์รีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (แผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์)

(1) การฝึกอบรม ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2556

(2) การฝึกอบรม ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2556

(3) การสาธิตการทำงานชุดสาธิตอุปกรณ์รีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์ฯ ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ

รูปที่ 3.6 การจัดฝึกอบรม เรื่อง “เทคโนโลยีการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ณ อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย จังหวัดปทุมธานี

รูปที่ 3.7 การประชุมสัมมนา เรื่อง “การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ณ โรงแรมวินด์เซอร์สวีทส์ กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 3 - 4 ตุลาคม 2556

การประชุมระหว่างประเทศด้าน 3R ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้เข้าร่วมการประชุม Fourth Regional 3R Forum in Asia ในระหว่างวันที่ 18 – 20 มีนาคม 2556 ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ภายใต้ความร่วมมือของกระทรวงสิ่งแวดล้อมประเทศญี่ปุ่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเวียดนาม ศูนย์พัฒนาภูมิภาคแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Centre for Regional Development: UNCRD) และผู้ร่วมจัดการประชุมอื่น ๆ เช่น United Nations Industrial Development Organization (UNIDO), the United Nations Environment Program (UNEP / IETC) เป็นต้น โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 300 คน จาก 30 ประเทศ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รวมทั้งจากองค์กรระหว่างประเทศ NGOs และ ผู้ร่วมสังเกตการณ์ โดยมีวัตถุประสงค์การประชุม ดังนี้

1. เพื่อหารือการใช้หลักการ 3R สนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุถึงผลลัพธ์การประชุม Rio+20
2. การกำหนดนโยบายและมาตรการ 3R เพื่อใช้ในการจัดการของเสียที่เกิดขึ้นใหม่ การจัดการของเสียอันตราย ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (E-Waste) การส่งเสริมและเชื่อมโยงไปถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและพลังงาน
3. การเสริมสร้างกิจกรรมความร่วมมือและหุ้นส่วน กลไกที่สนับสนุนการเจรจาวิภาคี พหุภาคี และระดับภูมิภาค เพื่อให้มีการดำเนินการ 3R และจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในระดับภูมิภาค
4. เป็นเวทีอภิปรายปฏิญญาฮานอย 3R ว่าด้วยเป้าหมายการดำเนินงานลด ใช้ซ้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่อย่างยั่งยืนสำหรับเอเชียในปี ค.ศ. 2013 – 2023 (Ha Noi 3R Declaration – Sustainable 3R Goals for Asia for 2013 – 2023)

รูปที่ 3.8 นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ ร่วมเวทีอภิปรายในหัวข้อการพิจารณานโยบาย มาตรการ และเทคโนโลยีในการจัดการของเสียที่อุบัติขึ้นใหม่และบรรยากาศการประชุม

สาระสำคัญในการประชุมฯ มีดังนี้

1. การบรรลุผลลัพธ์ตาม Rio+20 “อนาคตที่เราต้องการ” ผ่านมาตรการ 3R และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Towards Achieving the “Rio+20 Outcome - The Future We Want” –

Opportunities through 3R and Resource Efficiency Measures) สืบเนื่องจากการประชุม Rio+20 ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ขจัดความยากจนในรูปแบบการบริโภคและการผลิตบนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการรักษาทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศในเอเชียคือการบูรณาการหลักการ 3R และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มาเป็นแนวทางในการวางแผน นโยบายและแนวทางการพัฒนา เพื่อรักษาระบบนิเวศน์และทรัพยากร ลดค่าจัดการของเสีย โดยการลดปริมาณของเสีย นอกจากนี้ยังเป็นการลดการปลดปล่อยปริมาณก๊าซเรือนกระจก ើอต่อความมั่นคงทางด้านพลังงาน เพิ่มการแข่งขันทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม และเปิดโอกาสในการสร้างงานใหม่อีกด้วย

2. การพิจารณา นโยบาย มาตรการ และเทคโนโลยีในการจัดการของเสียที่อุบัติขึ้นใหม่ (Policy, Institutional, and Technological Considerations in Addressing New and Emerging Issues) ของเสียที่อุบัติขึ้นใหม่อย่างเช่น ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (E-Waste) ของเสียจากการรักษาพยาบาล พลาสติกในบริเวณชายฝั่ง เศษสิ่งก่อสร้างหรือการรื้อถอน ของเสียจากเหมืองแร่ ของเสียเคมีและของเสียอันตราย ของเสียจากการเกษตร ยางรถยนต์ใช้แล้ว เป็นต้น ในการนำหลักการ 3R มาประยุกต์เพื่อการจัดการจะเป็นสิ่งท้าทายสำหรับหลาย ๆ ประเทศ ประเด็นหลัก ๆ ที่ควรดำเนินการเกี่ยวกับของเสียอุบัติใหม่ ได้แก่ 1) การสร้างข้อมูลและองค์ความรู้ที่เชื่อถือได้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ 2) การให้ความสำคัญในการกำหนดเป้าหมายเพื่อจำกัดปริมาณของเสียที่เกิดขึ้น ภายใต้กรอบนโยบายที่ครอบคลุมเรื่องการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนแทนที่จะเป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุ (การเก็บรวบรวม การขนส่งและกำจัด)

3. 3R ในอุตสาหกรรมสีเขียวที่มีต่อสังคมการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพและของเสียเป็นศูนย์ (3R in Greening Industries towards a Resource Efficient and Zero Waste Society) เพื่อให้บรรลุสังคมของการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ภาคอุตสาหกรรมได้มีการนำหลักการ 3R มาประยุกต์ใช้ เพื่อก้าวไปสู่อุตสาหกรรมสีเขียว เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีนและเกาหลีมีการกำหนดนโยบายที่จะสนับสนุน 3R ในภาคอุตสาหกรรม โดยใช้แรงจูงใจด้านการลงทุน ภาษี และงบประมาณสนับสนุน สำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวของผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และ SMEs ของไทย มีการประยุกต์หลักการ 3R มาดำเนินการ ในรูปแบบของกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้การรับรอง ISO และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการพิจารณาให้รางวัล โดยการออกใบรับรองสีเขียวอย่างเป็นทางการสำหรับบริษัทที่ดำเนินการอุตสาหกรรมสีเขียว นอกจากนี้ ประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกกำลังสร้างนิเวศน์อุตสาหกรรม (Eco-town) และสนับสนุนอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ (Eco-industrial Park) ซึ่งถือเป็นความก้าวหน้าในการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและสังคมของเสียเป็นศูนย์ ดังที่มีการดำเนินงานแล้วในประเทศไทย

4. ตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน 3R และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Performance Indicators in 3R and Resource Efficiency) ตัวชี้วัด 3R มีความสำคัญในการตรวจสอบประสิทธิภาพของนโยบายที่มีอยู่ ตลอดจนการจัดทำโครงการ 3R ในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ตัวชี้วัด 3R ช่วยในการระบุแนวปฏิบัติที่ดีที่มีอยู่ และสามารถนำไปเปรียบเทียบผลสำเร็จในการดำเนินงานทั่วภูมิภาค โดยข้อมูลต้องมีความน่าเชื่อถือ มีวิธีการสุ่มตัวอย่าง ตัวชี้วัดต้องเข้าใจง่าย สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง และตรวจสอบได้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมการดำเนินงาน 3R ในภูมิภาค ควรจะมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลตัวชี้วัดและองค์ความรู้ 3R ในระดับท้องถิ่น จังหวัดและระดับชาติ โดยตัวชี้วัดเหล่านี้จะต้องเชื่อมโยงกับ

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนระดับประเทศ ตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับแรงจูงใจและรางวัล จะช่วยส่งเสริมผลักดัน การดำเนินกิจกรรม 3R ในระดับท้องถิ่น ในขณะที่การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนระหว่างองค์กร นักวิจัย และ นักวิทยาศาสตร์ จะช่วยเพิ่มศักยภาพของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ตัวชี้วัดด้าน 3R ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ความร่วมมือระหว่างประเทศในการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน 3R ในเอเชีย (Country-Country Cooperation and Partnerships in the Promotion of 3R in Asia) แนวคิด 3R เป็นที่ยอมรับกัน อย่างแพร่หลายในเอเชีย โดยความช่วยเหลือจากประเทศญี่ปุ่นในการพัฒนากลยุทธ์ 3R ระดับชาติ ในหลาย ประเทศ ทั้งในสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ สาธารณรัฐอินโดนีเซียและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ทั้งการจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในเขตเทศบาลเมือง อุตสาหกรรม เศรษฐกิจก่อสร้าง จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การดำเนินงานด้าน 3R มีการเชื่อมโยงกับการลดมลพิษอื่น ๆ เช่น การลดการปลดปล่อยก๊าซเรือน กระจกการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของรัฐบาลประเทศต่าง ๆ เป็นการดำเนินงาน 3R อย่างเป็นทางการและ ได้รับความร่วมมือมากขึ้น

6. การดำเนินงานขั้นต่อไป (The Way Forward) ประเทศในเอเชียแปซิฟิกแสดงความมุ่งมั่น ในการ ส่งเสริมการดำเนินงาน 3R ให้มีประสิทธิภาพ และได้มีมติเป็นเอกฉันท์รับปฏิญญาฮานอย 3R ว่าด้วยเป้าหมาย การดำเนินงานลด ใช้น้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่อย่างยั่งยืนสำหรับเอเชียในปี ค.ศ. 2013 – 2023 (Ha Noi 3R Declaration – Sustainable 3R Goals for Asia for 2013 – 2023) ซึ่งปฏิญญาฮานอย 3R ได้ให้กรอบ แนวทางสำหรับประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในการพัฒนาและดำเนินการตามนโยบาย 3R โดยมีแนวทาง รวมทั้งกลไกการตรวจสอบเพื่อวัดความสำเร็จกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป้าหมายภายใต้ปฏิญญาได้มีการปรับมา จากคำชี้แจงโตเกียว 3R (Tokyo 3R Statement) และข้อเสนอแนะของการประชุม 3R ที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยเน้นความจำเป็นในการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างประเทศ เพื่อแบ่งปันวิธีปฏิบัติที่ดีและเรียนรู้ จากประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ การพัฒนาความร่วมมือและนวัตกรรมใหม่สำหรับการดำเนินงาน 3R ให้มี ประสิทธิภาพ

ผลที่ได้รับจากการประชุม

1. เป็นโอกาสให้ประเทศไทยได้แสดงวิสัยทัศน์ และจุดยืนที่ชัดเจนในการดำเนินงานด้านการลด ใช้น้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse Recycle: 3R) ในเวทีระหว่างประเทศ
2. การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานด้าน 3R ผลักดันให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างประเทศ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ปรับปรุงระบบบริหารจัดการของเสียในประเทศ ให้ครบวงจร ทันสมัยและเป็นไปตามหลักสากล
3. สามารถเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ วิชาการ ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานด้าน 3R กับผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนรัฐบาลจากทุกภูมิภาคทั่วโลก
4. การนำหลักการด้าน 3R การบริหารจัดการของเสียและการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Sustainable resource management) เป็นการกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญใน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Resource efficiency)

กลยุทธ์ 3R ช่วยแก้ปัญหาขยะล้นเมือง

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

ขยะถือเป็นปัญหาที่มีมาอย่างต่อเนื่อง และยาวนานของประเทศไทย ส่งผลให้เกิดวิกฤติขยะล้นเมือง การแก้ไขปัญหาโดยใช้กลยุทธ์ 3R : Reduce (ลดการใช้) Reuse (การใช้ซ้ำ) Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่) เป็นอีกกลยุทธ์หนึ่งในการจัดการปัญหาขยะอย่างถูกวิธี ซึ่งถือเป็นการลดปัญหาขยะล้นโลก โดยไม่ใช้การเผาขยะ เพื่อเป็นการลดภาวะโลกร้อนอีกทางหนึ่งด้วย ที่ผ่านมารกรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นด้วยการมุ่งเน้นใช้มาตรการ 3R โดยสิ่งสำคัญของมาตรการ คือ การคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งหากมีการคัดแยกขยะมาตั้งแต่ต้นทาง การใช้มาตรการนี้ก็จะสัมฤทธิ์ผลถือว่าเป็นมาตรการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 โดยมี “ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน” เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการพัฒนา โดยมีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และมีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ได้กำหนดนโยบายในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 – 2559 ด้านการจัดการมลพิษ ที่เน้นการป้องกันมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด ส่งเสริมการดำเนินงานตามหลัก 3R โดยให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ โดยมีเป้าหมายที่จะควบคุมอัตราการผลิตขยะมูลฝอยในเขตเมืองไม่เกิน 1 กิโลกรัม/คน/วัน และให้มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

การดำเนินงานที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษ ได้มีการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เป็นระบบครบวงจรในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการลดปริมาณและการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้น ซึ่งถือได้ว่าประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานดังกล่าวยังจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการดำเนินงานด้านการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบาย สภาพของท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่ต่อไป

ในปีงบประมาณ 2556 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1-16 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด 72 จังหวัด ได้ร่วมกันดำเนินโครงการลด ใช้ซ้ำ และแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (3R) ภายใต้โครงการสนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน ปี 2556 โดยการดำเนินโครงการลด ใช้ซ้ำ และแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ (3R) เป็นการทำงานที่สนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 173 แห่ง แบ่งเป็น เทศบาลนคร 24 แห่ง เมืองพัทยา 1 แห่ง

เทศบาลเมือง จำนวน 82 แห่ง และเทศบาลตำบล 66 แห่ง เข้าร่วมดำเนินกิจกรรม 3R : Reduce(ลดการใช้) Reuse(การใช้ซ้ำ) Recycle(การนำกลับมาใช้ใหม่) โดยการดำเนินกิจกรรมมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายคณะสงฆ์ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายการศึกษา โรงพยาบาล สถานประกอบการ ตลอดจนชุมชนและประชาชน เพื่อลดและคัดแยก ขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง และให้มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ เพื่อช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะต้องนำไปกำจัดในขั้นตอนสุดท้ายให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบกำจัดลดลง เป็นการยืดอายุการใช้งานของสถานที่กำจัด และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น

การดำเนินกิจกรรม 3R ของ อปท.ในแต่ละภูมิภาค มีหลากหลายรูปแบบ อาทิ การคัดแยกขยะในครัวเรือน การอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกในการคัดแยก การทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ การทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะรีไซเคิลแลกไข่ ตลาดนัดขยะรีไซเคิล ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชน ชุมชนปลอดขยะ เป็นต้น

รูปที่ 3.9 การผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้ว

รูปที่ 3.10 การอบรมให้ความรู้ในการคัดแยกขยะ

รูปที่ 3.11 การคัดแยกขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

ผลการดำเนินงานกิจกรรมด้าน 3R ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ จำนวน 40 แห่ง (ร้อยละ 23.12) มีอัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ตั้งแต่ ร้อยละ 30 ขึ้นไป รองลงมาเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 31 แห่ง (ร้อยละ 17.92) มีอัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ระหว่าง ร้อยละ 15-19.99 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 แห่ง (ร้อยละ 6.94) มีอัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์น้อยที่สุด ระหว่าง ร้อยละ 0-4.99 ซึ่งจากการประเมินพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ได้มากกว่าร้อยละ 30 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับนโยบายระดับจังหวัดและนโยบายส่วนกลาง โดยนโยบายมีความชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยอย่างจริงจัง รวมทั้งผลักดันให้เกิดความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการเข้าร่วมดำเนินงานกิจกรรม การลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ได้ต่ำกว่า ร้อยละ 5 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญต่อปัญหา ด้านเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ รายได้ เครื่องสาธารณูปโภคในการดำรงชีวิตของประชาชน มากกว่าการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ทำให้การขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยจากชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ผลจากการดำเนินงานในครั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษจะได้นำปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานไปวิเคราะห์เพื่อจัดทำแนวทางการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ต่อไป

การผลักดันการจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ

ส่วนแผนงาน

การพัฒนาและการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งการเพิ่มจำนวนของประชากรและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรบริโภคหรือวิถีชีวิตของคนไทย ได้ส่งผลให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นปัญหารุนแรงและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการดำเนินงานที่ผ่านมาเน้นการจัดการที่ปลายเหตุในลักษณะต่างคนต่างทำ โดยขาดระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและครบวงจรตั้งแต่การรวบรวม คัดแยก เก็บขน ขนส่งและกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการยังมีจำนวนน้อย รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กยังขาดความพร้อมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยทั้งด้านงบประมาณ ด้านการลงทุน ด้านบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลและรักษาระบบ ตลอดจนกระบวนการกำกับ ดูแลและติดตามผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีประสิทธิภาพ และขาดความร่วมมือจากประชาชนในการลด คัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง ซึ่งในอนาคตปัญหาการจัดการมูลฝอยชุมชนน่าจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ถ้าขาดการเอาใจใส่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

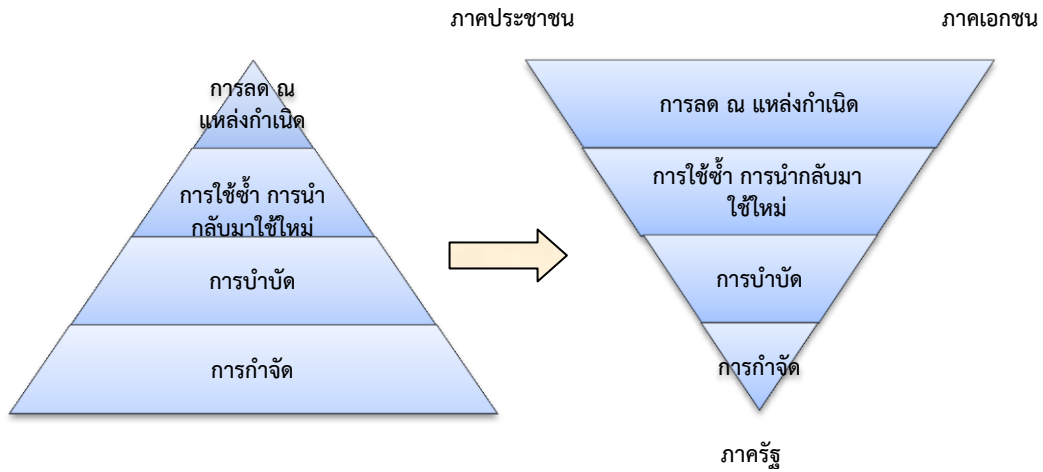
จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาของการจัดการขยะมูลฝอยดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินมาตรการป้องกัน ควบคุมและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวมของประเทศให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และควรผลักดันการจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ โดยในปี 2556 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้จัดประชุมหารือร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 จำนวน 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 18 - 20 สิงหาคม 2556 ณ จังหวัดเพชรบูรณ์ และวันที่ 28 สิงหาคม 2556 ณ กรมควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการ ดังนี้

- วิเคราะห์สถานการณ์ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และการบริหารจัดการที่ผ่านมา
- วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดแนวคิดและทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
- ยกร่างยุทธศาสตร์การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

รูปที่ 3.12 การจัดประชุมหารือร่วมกันระหว่างกรมควบคุมมลพิษและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 เมื่อวันที่ 18 - 20 สิงหาคม 2556 ณ จังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิดการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจะมีความสอดคล้องและต่อยอดกับทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2555 - 2559 และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. 2555 - 2559 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเสริมสร้างสังคมรีไซเคิล โดยลดการบริโภคที่ฟุ่มเฟือย ลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด

2. การจัดระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (EPR) โดยการส่งเสริมให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ของตนเองเมื่อหมดอายุการใช้งาน ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การเก็บขน การรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม

3. การรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (cluster) ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยเน้นการดำเนินการระบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบครบวงจรและระบบศูนย์รวม

4. การแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงาน (Waste to Energy) โดยผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. การวิจัย พัฒนา เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ โดยส่งเสริมการวิจัย พัฒนา เทคโนโลยีในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย รวมถึงสามารถดำเนินการและบำรุงรักษา ความคุ้มค่าในการผลิตพลังงาน และความสามารถในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. การให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในรูปแบบ Public Private Partnerships (PPPs) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตั้งแต่การเก็บ รวบรวม การขนส่ง การรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษจะดำเนินการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อพิจารณาให้ความเห็นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยให้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้นก่อนผลักดันเป็นวาระแห่งชาติต่อไป

การดำเนินโครงการนำร่อง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลมลพิษ ณ จังหวัดระยอง

ส่วนสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับ กรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA) ได้ดำเนินโครงการ “The Development of Basic Schemes for PRTR System in the Kingdom of Thailand : JICA-PRTR” เพื่อพัฒนาระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ หรือ Pollutant Release and Transfer Register (PRTR) ขึ้นในประเทศไทย ซึ่งเป็นระบบการรายงานข้อมูลการปลดปล่อยสารมลพิษจากแหล่งกำเนิดสู่ตัวกลางสิ่งแวดล้อมทั้งอากาศ น้ำ และดิน รวมทั้งข้อมูลการเคลื่อนย้ายน้ำเสียหรือของเสียจากสถานประกอบการเพื่อบำบัดหรือกำจัด ทั้งนี้ ระบบการรายงานข้อมูลดังกล่าวจะทำให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบถึงสถานภาพ/แนวโน้มการปลดปล่อยมลพิษเฉพาะประเภทและเฉพาะพื้นที่ต่างๆ โดยภาครัฐสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ หรือ กำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับโรงงานอุตสาหกรรม อาจนำข้อมูลมาใช้พิจารณาตรวจสอบจุดที่ก่อให้เกิดการรั่วไหลหรือสูญเสียวัตถุดิบ และปรับปรุงกระบวนการผลิตหรือระบบการจัดการสารเคมีภายในโรงงาน ทำให้ลดการสูญเสียวัตถุดิบในกระบวนการผลิต ลดการปลดปล่อยสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม และเป็น การส่งเสริมให้มีการใช้สารเคมีอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นรวมถึง เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีกับชุมชนและ ประชาชน นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจการพัฒนาและจัดการ ด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเองด้วยอีกทางหนึ่ง

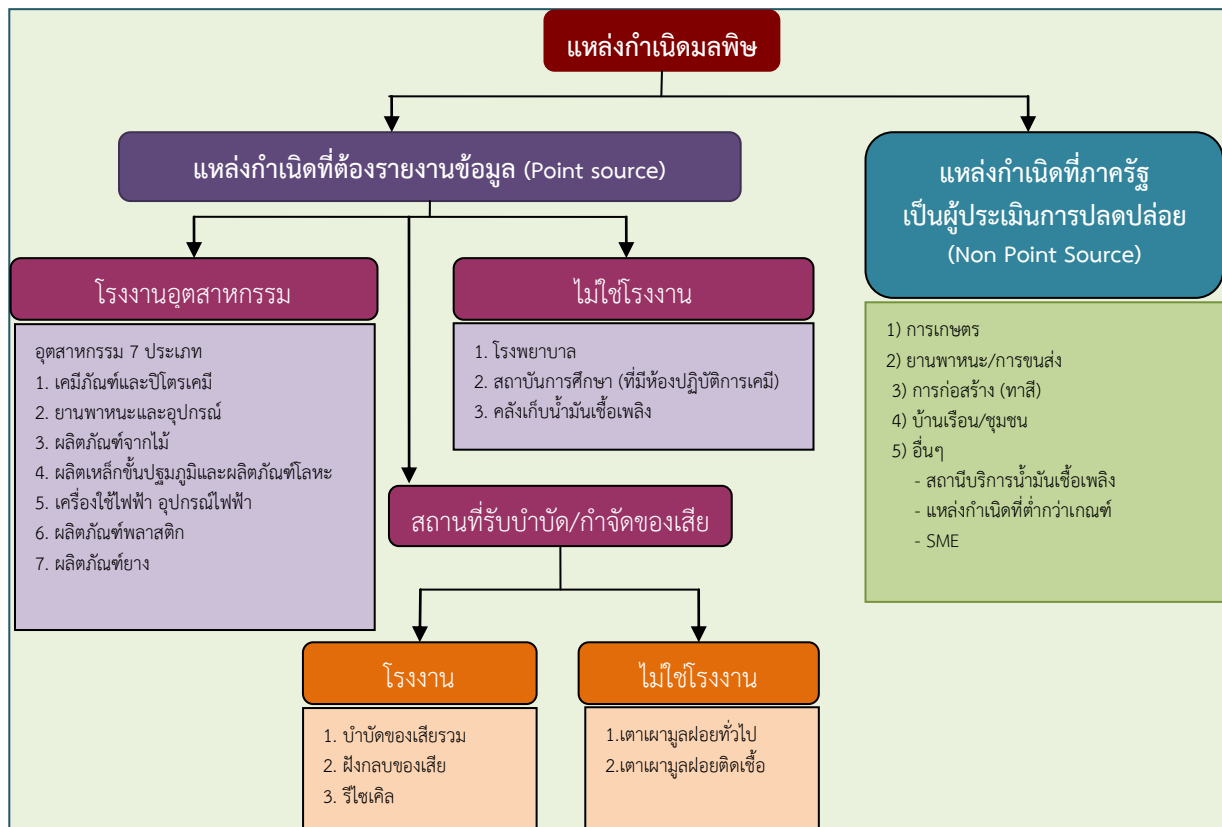
โครงการนี้ มีระยะเวลาการดำเนินโครงการ 4 ปี เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม 2554 - กุมภาพันธ์ 2558 โดยคัดเลือกจังหวัดระยองเป็นพื้นที่ต้นแบบเพื่อนำร่องการเผยแพร่ข้อมูลการปลดปล่อยมลพิษ จำนวน 107 รายการ (ดังแสดงในตารางที่ 3.2) จากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ (ดังแสดงในรูปที่ 3.12) ในปี พ.ศ. 2556 - 2555 โดยมีแผนดำเนินโครงการนำร่องแบ่งเป็น 6 ระยะด้วยกันสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แผนดำเนินโครงการนำร่อง ณ จังหวัดระยอง

แผนการดำเนินโครงการ (โดยสรุป)	2555	2556	2557	2558
ระยะที่ 1 ประชาสัมพันธ์เพื่อทำความเข้าใจและสร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	↔			
ระยะที่ 2 ฝึกอบรมวิธีการประเมินและรายงานข้อมูล PRTR ให้กับกิจการที่จัดเป็นแหล่งกำเนิดประเภท Point Source		↔		
ระยะที่ 3 ให้ความช่วยเหลือในการประเมินการปลดปล่อยมลพิษ		↔		
ระยะที่ 4 การรายงานและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งกำเนิดประเภท point source และ non point source			↔	
ระยะที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลและดำเนินการสื่อสารความเสี่ยง			↔	
ระยะที่ 6 รับฟังและแลกเปลี่ยนความเห็นต่อโครงการนำร่อง				↔

ตารางที่ 3.2 ประเภทสารเคมี/มลพิษสำหรับดำเนินโครงการนำร่อง ณ จังหวัดระยอง

สาร	ประเภทของสารเคมี/มลพิษ	จำนวน (รายการ)
สารเคมี (chemical)	สารเคมีทางการเกษตร / สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ เช่น Atrazine, Butachlor	27
	สารประกอบโลหะและธาตุ เช่น ตะกั่วและสารประกอบ	12
	สารประกอบอินทรีย์ เช่น เบซิน โทลูอิน	65
มลพิษ (Pollutant)	มลพิษหลัก (Sox, NOx)	2
	มลพิษที่ปลดปล่อยโดยไม่ตั้งใจ (unintentional pollutant) คือ dioxins and furans	1
รวม		107

รูปที่ 3.12 ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษเป้าหมายสำหรับดำเนินโครงการนำร่อง ณ จังหวัดระยอง

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินงานในปี 2556 ประกอบด้วย กิจกรรมต่างๆ ทั้งในพื้นที่จังหวัดระยอง และส่วนกลาง ได้แก่

1. การจัดสัมมนาประจำปีโครงการพัฒนาระบบการจัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ ณ โรงแรมเซนจูรี่ พาร์ค กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2556 เพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินงาน และรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งในงานสัมมนาดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จำนวน 194 คน

2. การพัฒนาคู่มือสำหรับอุตสาหกรรมที่เข้าข่ายต้องรายงานภายใต้ระบบ PRTR แล้วเสร็จจำนวน 3 คู่มือ ดำเนินการโดยคณะทำงานฯ ได้แก่ คู่มือการประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ สำหรับโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม อุตสาหกรรมเคมีและปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมยานยนต์ ชิ้นส่วนและอะไหล่ยานยนต์

3. การพัฒนาฐานข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษเพื่อเป็นฐานในการรายงานข้อมูลสำหรับแหล่งกำเนิดที่ต้องรายงานข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วในเดือนกันยายน 2556 พร้อมได้จัดอบรมสัมมนาให้ผู้ประกอบการได้รับทราบ และเปิดระบบให้ผู้ประกอบการได้ทดลองใช้ในเดือนตุลาคม 2556 และสามารถรายงานข้อมูลจริงได้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2557 นอกจากนี้การนิคมอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้โรงงานภายใต้การนิคมอุตสาหกรรมฯ รายงานโดยตรงไปยังศูนย์เฝ้าระวังและควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยจะเปิดระบบให้ผู้ประกอบการรายงานข้อมูลภายในเดือนพฤษภาคม 2557

4. การจัดอบรมให้กับแหล่งกำเนิดประเภทโรงงานอุตสาหกรรม (Point sources) มีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจในการรายงานข้อมูล PRTR จำนวน 15 ครั้ง ผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งหมด 824 คน รวมถึงได้จัดฝึกอบรมวิธีการการประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายข้อมูลภายใต้ระบบ PRTR ให้แก่กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมเคมี/ปิโตรเคมี อุตสาหกรรมยานยนต์ ชิ้นส่วนและอะไหล่ยานยนต์ และอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันจำนวน 6 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งหมด 228 คน

หลังจากดำเนินโครงการนำร่องแล้วเสร็จ คาดว่าจะสามารถเริ่มเผยแพร่ข้อมูลผ่านทาง Website ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนา (ดังแสดงในรูปที่ 3.14) ได้ประมาณปลายปี 2557

รูปที่ 3.13 พิธีเปิดการสัมมนาโครงการ JICA PRTR เมื่อวันที่ ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2556 ณ โรงแรมเซ็นจูรีพาร์ค กรุงเทพมหานคร

รูป 3.14 เว็บไซต์ที่อยู่ระหว่างการพัฒนา

ผลการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา การลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

ส่วนของเสียอันตราย

สืบเนื่องจากปัญหาการลักลอบทิ้งของเสียและขยะอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ต่างๆ ได้ก่อให้เกิดปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษในฐานะเลขานุการร่วมคณะกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม ได้จัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2552 โดยมีสาระสำคัญ 4 มาตรการ คือ 1) มาตรการที่เกี่ยวข้องกับโรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย 2) มาตรการที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการขนส่ง 3) มาตรการที่เกี่ยวข้องกับโรงงานผู้ประกอบการบำบัด กำจัด หรือรีไซเคิล และ 4) มาตรการอื่น ๆ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมอบหมายให้คณะกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประสานติดตามการดำเนินการตามมาตรการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีต่อไป และรับความเห็นของกระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงสาธารณสุข สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

ในปีงบประมาณ 2556 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะฝ่ายเลขานุการร่วมคณะทำงานเพื่อร่วมมือด้านการจัดการกากอุตสาหกรรม ได้ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ในระหว่างปี พ.ศ. 2552 - 2555 สรุปได้ว่า มีโครงการที่ต้องดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวรวมทั้งสิ้น 13 โครงการ เนื่องจากการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีหลายกิจกรรมยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จและไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่วางแผนไว้ ดังนั้น คณะทำงานเพื่อร่วมมือด้านการจัดการกากอุตสาหกรรม จึงได้เสนอคณะกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมให้มีการพิจารณาเร่งรัดและทบทวน หรือเพิ่มเติมมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ซึ่งคณะกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม ในการประชุมครั้ง 2/2555 เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2555 มีมติเห็นชอบให้มีการเร่งรัดการดำเนินงานตามมาตรการต่าง ๆ ตามที่คณะทำงานฯ เสนอ

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ได้เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 3/2556 เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 เพื่อรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรค และพิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย โดยผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ 28 กิจกรรม ภายใต้ 13 โครงการ นั้น ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 10 กิจกรรม และอยู่ระหว่างดำเนินโครงการ จำนวน 18 กิจกรรม ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีมติดังนี้

1. รับทราบผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ระหว่าง พ.ศ. 2552 - 2555 ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2552

2. มอบให้กรมควบคุมมลพิษ จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและขยะติดเชื้อ ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยมีนายนิกร จำนง เป็นประธาน และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น ร่วมเป็นคณะกรรมการ และดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว เสนอประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พิจารณาลงนาม

3. มอบให้กรมควบคุมมลพิษเร่งนำมาตราการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและขยะติดเชื้อ (ระยะสั้น) เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณามอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จ โดยระบุว่าจะมีการนำมาตราการระยะกลางและระยะยาว ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการจัดทำมาตรการเสนอคณะรัฐมนตรีในลำดับถัดไป

การปนเปื้อนมลพิษบริเวณอ่าวพร้าว กรณีท่อขนถ่ายน้ำมันดิบ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด รั่วไหลกลางทะเล

ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

จากเหตุการณ์ท่อส่งน้ำมันดิบของบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) รั่วไหล กลางทะเล อ่าวไทย ในพื้นที่จังหวัดระยอง เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2556 ส่งผลให้มีน้ำมันดิบถูกพัดเข้าหาดทราย อ่าวพร้าว เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ในวันที่ 29 กรกฎาคม 2556 ซึ่งเป็นไปตามการพยากรณ์ของกรมควบคุมมลพิษ โดยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์คาดการณ์แนวทางการเคลื่อนตัวของคราบน้ำมัน OIL MAP MODEL ซึ่งได้มีการ รายงานไปเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2556 โดยคราบน้ำมันดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ทะเล และชายหาดบริเวณอ่าวพร้าวเป็นอันมาก ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ได้เข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการเก็บกู้และกำจัดคราบน้ำมันที่เกาะอยู่ตามชายหาด รวมทั้งทำการขนย้ายกากของเสียที่เกิดขึ้นไปกำจัดยังสถานที่กำจัดที่มีระบบการจัดการที่ถูกต้อง จากกรณีดังกล่าว ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ได้มีส่วนในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยในช่วงเกิดเหตุได้เข้าทำการตรวจวัดปริมาณสารเคมีในบรรยากาศในสภาวะฉุกเฉินเพื่อปกป้องสุขภาพของประชาชนและผู้ปฏิบัติงานเก็บกู้คราบน้ำมัน ได้แก่ สารอินทรีย์ระเหยง่ายในกลุ่ม BTEX (Benzene Toluene Ethyl benzene และXylene) บริเวณอ่าวพร้าว และบริเวณหาดบ้านเพ จังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม 2556 - 5 สิงหาคม 2556 พบว่ามีปริมาณสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ต่ำกว่าเกณฑ์การปกป้องประชาชนจากสารเคมี (Protective Action Criteria) AEGL1 ที่ระยะเวลา 8 ชั่วโมง และแจ้งข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนจัดการสถานการณ์ในภาวะฉุกเฉินต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เก็บคราบน้ำมันไปกำจัดตามหลักวิชาการแล้ว แต่ยังมีข้อกังวลว่าจะมีการปนเปื้อนน้ำมันดิบบริเวณหาดทรายอ่าวพร้าว ดังนั้น ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จึงได้ดำเนินการสำรวจขอบเขตการปนเปื้อนบริเวณหาดทราย อ่าวพร้าว ระหว่างวันที่ 16 - 20 สิงหาคม 2556 โดยการวัดระยะแบ่งกริดพื้นที่หาดทรายออกเป็น 8 บล็อก ครอบคลุมพื้นที่ 16,000 ตารางเมตร และทำการตรวจวัดสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในพื้นทราย ที่ระดับความลึก 0.20 - 0.70 เมตร โดยวิธี Soil Gas ปรากฏว่าตรวจพบสารอินทรีย์ระเหยง่ายเพียงบางจุดและมีปริมาณต่ำมาก ขณะเดียวกันได้เก็บตัวอย่างทรายโดยวิธี Core Sampling และ Composite จำนวน 10 ตัวอย่าง นำส่งวิเคราะห์ห้องปฏิบัติการกรมควบคุมมลพิษและห้องปฏิบัติการเอกชน เพื่อวิเคราะห์ปริมาณสารปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอน (TPHs) และโพลีไซคลิกอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอน (PAHs) และโลหะหนัก ได้แก่ปรอท สารหนู แคดเมียม นิกเกิล และตะกั่ว ผลการวิเคราะห์ไม่พบการปนเปื้อนสารโพลีไซคลิกอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอน (PAHs) ส่วนสารปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอน (TPHs) ตรวจพบอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดินเพื่อใช้ประโยชน์เป็นสวนสาธารณะและพื้นที่สำหรับสันทนการ Health Investigation Levels; Parks' Recreational Open and Playing Fields ของประเทศออสเตรเลีย (Australian Soil Standards) สำหรับโลหะหนักตรวจพบ ตะกั่ว สารหนู แคดเมียม และนิกเกิล อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพดินเพื่อการอื่น

นอกเหนือจากเพื่อที่อยู่อาศัยและเกษตรกรรม ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฉบับที่ 25 (พ.ศ. 2547) โดยตรวจไม่พบปรอท ทั้งนี้ เพื่อเป็นการติดตามแนวโน้มการปนเปื้อนในบริเวณชายหาดอ่าวพร้าว ได้ดำเนินการสำรวจพื้นที่และเก็บตัวอย่างครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 16 – 20 กันยายน 2556 และครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 16 – 20 พฤศจิกายน 2556 ซึ่งผลการวิเคราะห์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการสำรวจพื้นที่ในครั้งแรก ซึ่งเป็นการบ่งชี้ว่าคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณหาดทรายอ่าวพร้าวคืนสู่สภาวะปกติแล้ว อันเนื่องมาจากการดำเนินการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูอ่าวพร้าว เกาะเสม็ด และพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงทำให้หาดทรายอ่าวพร้าวคืนสู่ความสวยงามดังเดิมได้

จากเหตุการณ์น้ำมันดิบรั่วไหลจากท่อขนถ่ายน้ำมันดิบลงกลางทะเลดังกล่าว เป็นบทเรียนสำหรับผู้ประกอบการที่จะต้องมีการป้องกันเผชิญเหตุฉุกเฉินน้ำมันรั่วไหลกลางทะเล โดยในขั้นต้นอาจจะป้องกันการแพร่กระจายของคราบน้ำมันให้อยู่ในวงจำกัด เช่น การล้อมทวน (Boom) และดำเนินการเก็บกู้หรือสลายคราบน้ำมันให้เร็วที่สุดก่อนที่จะมีการแพร่กระจายตัวออกไป นอกจากนี้ เนื่องจากหากปล่อยให้เนิ่นนานไปจะทำให้เก็บกู้ได้ยากและ ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างขึ้น เป็นบทเรียนสำคัญให้ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาครัฐต้องกลับมาทบทวนและปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนในการป้องกันและแก้ไขกรณีเหตุฉุกเฉินจากน้ำมันรั่วไหลกลางทะเล ได้แก่ การเตรียมแผนเผชิญเหตุฉุกเฉินของภาครัฐและการฝึกซ้อม การแจ้งเหตุและการรับแจ้งเหตุ การตรวจสอบข้อมูล การประเมินสถานการณ์ การรายงานและการถ่ายทอดข้อมูล การประสานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทีมเผชิญเหตุฉุกเฉินรวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือในการเผชิญเหตุของผู้ประกอบการและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น รวมทั้งควรใช้โปรแกรมและแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของกรมควบคุมมลพิษ เพื่อคาดการณ์ทิศทางเคลื่อนตัวของคราบน้ำมัน และใช้เป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนการป้องกันพื้นที่เสี่ยงและการลดความรุนแรงของผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงการเก็บกู้คราบน้ำมัน ซึ่งจะทำให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถลดขนาดของพื้นที่ และระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่อาจจะได้รับผลกระทบให้อยู่ในวงจำกัด

รูปที่ 3.15 การเก็บตัวอย่างทราย บริเวณอ่าวพร้าวเกาะเสม็ด เมื่อวันที่ 16 – 20 สิงหาคม 2556

รูปที่ 3.16 การเจาะสำรวจสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) เมื่อวันที่ 16 – 20 สิงหาคม 2556

สรุปบทเรียนการปนเปื้อนสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา

ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

จากกรณีที่สถาบันจัดการทรัพยากรน้ำนานาชาติ (International Water Management Institute) และกรมวิชาการเกษตรได้รายงานการพบการปนเปื้อนสารแคดเมียมระดับสูงในดินจากแปลงนาและผลผลิตข้าว บริเวณบ้านพะเต๊ะ ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดทำแผนและดำเนินโครงการเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการส่งเสริมการปลูกอ้อยเพื่อผลิตเป็นเอทานอลแทนการปลูกข้าว การรับซื้อข้าวเปลือกที่ปนเปื้อนสารแคดเมียมนำไปเผาทำลาย การสงเคราะห์และฟื้นฟูสภาพจิตใจของประชาชน การติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจการเหมืองแร่ให้เป็นไปตามมาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น เป็นต้น ซึ่งได้ใช้งบประมาณไปมากกว่า 280 ล้านบาท โดยประชาชนในพื้นที่บางส่วนต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตดั้งเดิมจากการปลูกข้าวเป็นการปลูกพืชชนิดอื่นที่ไม่ใช่พืชอาหารทดแทน ซึ่งเป็นอาชีพที่ประชาชนไม่มีประสบการณ์และความชำนาญส่งผลให้เกิดความสับสนและลดความมั่นคงในอาชีพและการดำรงชีพ

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้ทำการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง และได้ดำเนินโครงการศึกษาสำรวจการกระจายตัวและแหล่งที่มาการปนเปื้อนของสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าการปนเปื้อนของสารแคดเมียมในตะกอนดินและดินระดับต้นในพื้นที่เกษตรกรรมและที่นาซึ่งรับน้ำที่มาจากลำน้ำแม่ตา คิดเป็นพื้นที่จำนวน 3,814 ไร่ โดยมีข้อสันนิษฐานว่ามีสาเหตุมาจากกระบวนการผู้พังตามธรรมชาติและกิจกรรมเหมืองแร่บริเวณต้นน้ำ ซึ่งจากข้อเท็จจริงพบว่าการทำกิจกรรมเหมืองแร่ต้องมีการระเบิดหิน และการบดย่อยหินให้มีขนาดเล็ก ก่อนที่จะนำไปสู่กระบวนการร่อนเพื่อแยกแร่ออกจากสิ่งเจือปนเพื่อให้ได้สินแร่ที่มีความบริสุทธิ์มากที่สุดก่อนจะนำไปถลุงต่อไป ซึ่งขั้นตอนการล้างแร่ จะมีการล้างเอาเศษหิน ดิน ทรายและเพื่อนแร่ต่างๆ เช่น ตะกั่ว แคดเมียม และแมงกานีสออกจากสินแร่ โดยน้ำเสียและตะกอนดินที่เกิดขึ้นจะถูกรวบรวมไปยังบ่อกักเก็บน้ำเสีย หรือระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อบำบัดโดยวิธีการตกตะกอนดิน โดยมีการระบายน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วลงสู่แม่น้ำแม่ตา ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งของการกระจายตัวของสารแคดเมียมลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติและระบายเข้าสู่พื้นที่การเกษตรและแปลงนาตามระบบชลประทานได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูพื้นที่ที่ปนเปื้อน กรมควบคุมมลพิษจึงได้เสนอวาระเพื่อพิจารณาเรื่องแนวทางการจัดการพื้นที่ปนเปื้อนสารแคดเมียมในลุ่มน้ำแม่ตา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในคราวการประชุมครั้งที่ 6/2556 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2556 โดยมีแนวทางการจัดการดินที่ปนเปื้อนสารแคดเมียม ดังนี้

1. ขุดลอกหน้าดินในพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนสารแคดเมียมสูง ที่พบว่าการปนเปื้อนสารแคดเมียมมากกว่า 30 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ออกจากพื้นที่และนำดินสะอาดมาถมทับแทน เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบ คิดเป็นจำนวนพื้นที่ 248 ไร่

2. การปลูกพืชทดแทนสำหรับดินที่มีการปนเปื้อนมากกว่า 3 – 30 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม เพื่อลดการกระจายตัวของสารแคดเมียมในพืชห่วงโซ่อาหาร คิดเป็นจำนวนพื้นที่ 3,566 ไร่

3. การจัดการตะกอนดินที่ปนเปื้อน โดยการขุดลอกลำน้ำแม่ตาวตลอดสายที่พบว่ามีการปนเปื้อนสารแคดเมียมในปริมาณสูงเกินมาตรฐาน ทั้งนี้ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีมติเห็นชอบกับแนวทางการจัดการดินและตะกอนดินที่มีการปนเปื้อนตามที่กรมควบคุมมลพิษเสนอ พร้อมมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการดินและตะกอนดินที่ปนเปื้อนต่อไป

กรณีการปนเปื้อนสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาว มีสาเหตุหนึ่งมาจากกิจกรรมการทำเหมืองแร่ที่ขาดการกำกับและควบคุมที่ดี ส่งผลให้เกิดการกระจายตัวของมลพิษและปนเปื้อนสู่พื้นที่โดยรอบ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนเป็นวงกว้าง ซึ่งในการแก้ไขปัญหาต้องใช้ระยะเวลา และงบประมาณในการบำบัดและฟื้นฟูพื้นที่ที่ปนเปื้อนให้เป็นจำนวนมาก จากเหตุการณ์นี้สามารถใช้เป็นบทเรียนแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการออกใบอนุญาต ซึ่งจะต้องมีความเข้มงวดในการพิจารณารายละเอียดเอกสารประกอบการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่ รายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การรับฟังความเห็นจากประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการโครงการให้มีความเหมาะสมและรัดกุม อีกทั้งในขั้นตอนการดำเนินการจะต้องมีการกำกับและควบคุมกิจกรรมในการทำเหมืองแร่ให้เป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นการป้องกันและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชนโดยรอบพื้นที่เหมือง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเงื่อนไขในการขอประทานบัตร รวมทั้งต้องมีการติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โดยรอบโครงการ ทั้งระหว่างการดำเนินการ และหลังจากปิดเหมืองไปแล้ว โดยผู้ประกอบการต้องมีการดูแลประชาชนในพื้นที่โดยรอบที่อาจได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการทำเหมือง โดยอาจมีการตั้งกองทุน สนับสนุนงบประมาณหรือเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบและดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงให้มีการแต่งตั้งกรรมการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ประกอบการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่ เพื่อติดตามตรวจสอบ และควบคุมการดำเนินการเหมืองแร่ให้เป็นไปอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งหากสามารถดำเนินการได้ดังที่กล่าวมาแล้ว จะส่งผลให้กิจกรรมการทำเหมืองแร่อยู่ร่วมกับชุมชนได้โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนเหมือนดังที่ผ่านมา

รูปที่ 3.17 การเก็บตัวอย่างตะกอนดิน และการสำรวจพื้นที่โดยรอบบริเวณห้วยแม่ตาวและแม่กุ อ.แม่สอด จ.ตาก และประชุมร่วมกับผู้อำนวยการ บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตาก

คพ. จับมือ กทม. ควบคุมปัญหามลพิษจากเตาเผาศพ

ส่วนสารอันตราย

ปัญหามลพิษทางอากาศจากการเผาศพเป็นปัญหามลพิษที่สำคัญ มักเกิดเนื่องจากการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์หรืออุณหภูมิไม่สูงพอ ทำให้เกิดสารมลพิษ อาทิ ฝุ่นละออง ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ รวมทั้งเขม่าและซีเถ้าจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง และกลิ่นจากการสลายตัวของสารอินทรีย์ในศพ รวมทั้งก่อให้เกิดสารไดออกซินและฟิวแรน ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญและมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารไดออกซินและฟิวแรน เป็นผลผลิตทางเคมีที่เกิดขึ้นโดยไม่ตั้งใจจากการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์หรืออุณหภูมิไม่สูงพอ สารชนิดนี้มีคุณสมบัติตกค้างยาวนานในสิ่งแวดล้อมและสะสมได้ดีในสิ่งมีชีวิต เป็นสารก่อมะเร็งในมนุษย์ เป็นพิษต่อระบบประสาทและระบบภูมิคุ้มกัน ทำให้เกิดความผิดปกติต่อระบบการสืบพันธุ์และทารก อย่างไรก็ตามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถช่วยกันลดการปลดปล่อยสารไดออกซินและฟิวแรนในเตาเผาศพได้ โดยหลีกเลี่ยงการใส่วัสดุต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นลงไปในเตาเผาศพเป็นจำนวนมาก อาทิ ของใช้ส่วนตัวของผู้ตาย กระดาษเงินกระดาษทอง และวัสดุประดับหีบศพที่เป็นพลาสติก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ฌาปนกิจต้องควบคุมอุณหภูมิเผาไหม้ในเตาเผาศพให้มีค่าไม่น้อยกว่า 850 องศาเซลเซียส ตลอดระยะเวลาการเผาศพ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ร่วมกับสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร (กทม.) จัดฝึกอบรมการควบคุมมลพิษทางอากาศจากการเผาศพในกรุงเทพมหานครเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2556 ณ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น) ให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลฌาปนสถานในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2555-2559 (ฉบับปรับปรุง) และแผนจัดการระดับชาติเพื่อการปฏิบัติตามอนุสัญญาสต็อกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Stockholm Convention on Persistent Organic Pollutants; POPs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหามลพิษของสารไดออกซินและฟิวแรนจากแหล่งกำเนิดประเภทเตาเผาศพและแนวทางการลดการปลดปล่อยสารดังกล่าวและสารมลพิษทางอากาศอื่นๆ ตลอดจนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องและปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิดประเภทเตาเผาศพ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพในการควบคุมดูแลเตาเผาศพอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อลดการปลดปล่อยมลพิษและสร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพอนามัยของผู้ปฏิบัติงาน โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ดูแลฌาปนสถานในกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่กรุงเทพมหานคร อาทิ สำนักงานเขตในกรุงเทพมหานครทั้ง 50 เขต สำนักอนามัย สำนักสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สถาบันการศึกษา และกรมควบคุมมลพิษ รวมทั้งสิ้น ๑๕๐ คน

การฝึกอบรมฯ ดังกล่าว ประกอบด้วยบรรยายเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสุสานและฌาปนสถาน มลพิษทางอากาศจากการเผาศพและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีเตาเผาศพและแนวทางปฏิบัติในการเผาศพอย่างถูกวิธี และการฝึกปฏิบัติตรวจวัด

ค่าความทึบแสงของเขม่าควัน ซึ่งผลจากการฝึกอบรมดังกล่าวบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทุกประการ รวมทั้งจะได้นำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากการฝึกอบรมดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศจากเตาเผาศพใหม่มีความสมบูรณ์มากขึ้นและสอดคล้องกับสภาพสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป

รูปที่ 3.18 ฝึกอบรมการควบคุมมลพิษทางอากาศจากการเผาศพในกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2556 ณ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย-ญี่ปุ่น)

บทที่ 4

การพัฒนาองค์ความรู้การควบคุมมลพิษ

- ✚ รายงานประจำปี 2555 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- ✚ การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนภายใต้โครงการความร่วมมือไทย-จีน หมู่บ้านไร้มลพิษ (Eco village) บ้านถ้ำหินและบ้านห้วยคลุ่ม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๖
- ✚ โครงการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ภายใต้โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
- ✚ คู่มือการจัดการสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์คั้ง (Obsolete Pesticide)

การพัฒนาองค์ความรู้การควบคุมลพิษ

ส่วนแผนงาน

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอแนะ มาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากของเสียและสารอันตราย รวมทั้งความร่วมมือและดำเนินมาตรการระหว่างประเทศด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย พัฒนาระบบรูปแบบ หลักเกณฑ์ปฏิบัติ และวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการทบทวน ปรับปรุงข้อมูลองค์ความรู้ต่างๆ ในการจัดการกากของเสียและสารอันตราย เพื่อให้มีการเผยแพร่สำหรับประชาชน หน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ มีดังนี้

ส่วนแผนงาน

รายงานประจำปี 2555 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

จัดทำขึ้นเพื่อสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคคลทั่วไป ประชาชน หน่วยงานรัฐ และเอกชน ได้รับทราบผลการดำเนินงานของสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในการจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในรอบปี 2555 เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
 ภายใต้โครงการความร่วมมือไทย-จีน หมู่บ้านไร้มลพิษ (ECO VILLAGE)
 บ้านถ้ำหิน และ บ้านห้วยคลุ้ม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กรกฎาคม ๒๕๕๖

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนภายใต้โครงการความร่วมมือไทย-จีน หมู่บ้านไร้มลพิษ (Eco village) บ้านถ้ำหินและบ้านห้วยคลุ้ม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖

ภายในเล่มประกอบด้วยที่มาและความสำคัญของโครงการ การวิเคราะห์สภาพพื้นที่และปัญหา ด้านการจัดการขยะมูลฝอย พร้อมทั้งรูปแบบกิจกรรมด้านการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้กับพื้นที่ขนาดเล็ก พื้นที่ท่องเที่ยว และพื้นที่ชายแดน รวมทั้งรูปแบบการให้ความรู้สำหรับนักเรียนในพื้นที่

โครงการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
ภายใต้ โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว
พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง
อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

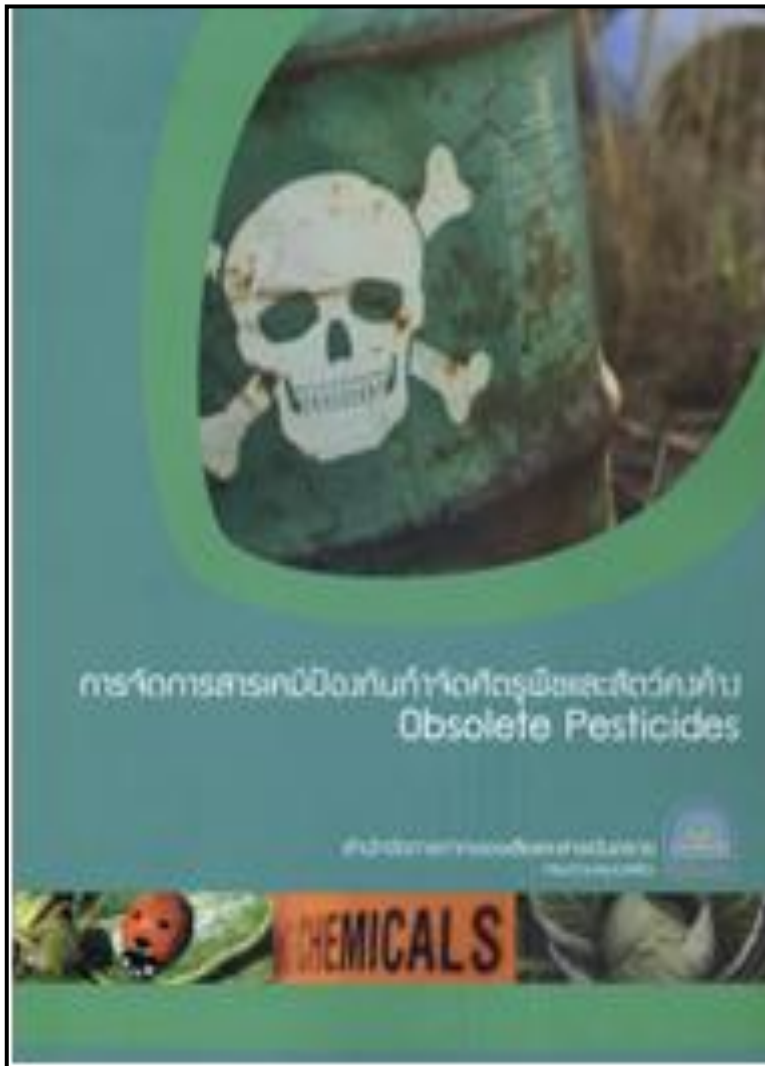

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กรกฎาคม ๒๕๕๖

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

โครงการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ภายใต้โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ภายในเล่มประกอบด้วยที่มาและความสำคัญของโครงการ การวิเคราะห์สภาพพื้นที่และปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย พร้อมทั้งรูปแบบกิจกรรมด้านการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน รูปแบบการให้ความรู้และเทคโนโลยี การกำจัดขยะอินทรีย์ การให้ความรู้สำหรับครูและนักเรียนในพื้นที่ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้กับพื้นที่ขนาดเล็ก พื้นที่ท่องเที่ยว และพื้นที่ชายแดน

ส่วนสารอันตราย

การจัดการสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์คั้ง (Obsolete Pesticide)

จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์คั้งสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบธุรกิจสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ เกษตรกร และผู้สนใจสำหรับใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์คั้ง เนื้อหาประกอบด้วยสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์คั้ง อันตรายสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ และการป้องกันอันตรายเกณฑ์ปฏิบัติสำหรับสถานที่จัดเก็บสารเคมีฯ คั้ง การจัดทำทำเนียบสารเคมีฯ เป็นต้น

บทที่ 5

การประสานความร่วมมือ ด้านพันธกรณีองค์การระหว่างประเทศ

- ✚ การประชุมรัฐภาคีสมาชิกและสมัชชาพิเศษของ 3 อนุสัญญา
- ✚ การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ
- ✚ การเสนอให้มีการพิจารณาควบคุมสารเคมีที่ได้รับแจ้งการส่งออก (export notification) ตามพันธกรณี ในข้อบทที่ 12 ของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

การประชุมรัฐภาคีสถิติสามัญและสมัยพิเศษของ 3 อนุสัญญา

ส่วนสารเสียนตราย

ปี พ.ศ. 2556 ถือเป็นโอกาสประวัติศาสตร์สำหรับการดำเนินงานอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสารเคมีและกากของเสีย 3 ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ และอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน โดยได้มีการจัดประชุมรัฐภาคีสถิติสามัญและสมัยพิเศษของ 3 อนุสัญญาฯ ร่วมกันและต่อเนื่องกัน กล่าวคือ (1) การประชุมรัฐภาคีสถิติอนุสัญญาบาเซลฯ สมัยที่ 11 (2) การประชุมรัฐภาคีสถิติอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ สมัยที่ 6 (3) การประชุมรัฐภาคีสถิติอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ สมัยที่ 6 และ (4) การประชุมรัฐภาคีสถิติร่วมสมัยพิเศษ สมัยที่ 2 ของ 3 อนุสัญญาฯ ในระหว่างวันที่ 28 เมษายน 2556 - 10 พฤษภาคม 2556 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส โดยมีอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง) หัวหน้าคณะผู้แทนไทย พร้อมด้วยคณะผู้แทนจากกรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมองค์การระหว่างประเทศและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย เข้าร่วมการประชุมรัฐภาคีสถิติฯ ดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญของผลการประชุมฯ ดังนี้

1. การประชุมรัฐภาคีสถิติสามัญและสมัยพิเศษของ 3 อนุสัญญาฯ มุ่งเน้นในเรื่องการบูรณาการและการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาด้านสารเคมีและกากของเสียในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และในระดับโลกโดยที่ประชุมฯ ได้มีการอภิปรายในประเด็นการบูรณาการและการดำเนินงานตามพันธกรณีของ 3 อนุสัญญาฯ และให้การรับรองถ้อยแถลงเจนีวาว่าด้วยการจัดการสารเคมีและกากของเสียอย่างปลอดภัย ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) ผลลัพธ์จากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Rio⁺²⁰) “The Future We Want” ในประเด็นด้านสารเคมีและกากของเสีย มีเจตนารมณ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษภายในปี พ.ศ. 2558 และการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายอย่างปลอดภัยภายในปี พ.ศ. 2563 รวมทั้งมุ่งหวังว่าจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามมติการประชุม Rio⁺²⁰ เพื่อให้แน่ใจว่าประเด็นการจัดการสารเคมีและกากของเสียได้รับการพิจารณาและคำนึงถึงในกระบวนการดังกล่าว

2) ส่งเสริมการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาบาเซล อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ และอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการบูรณาการความร่วมมือและการประสานงานระหว่าง 3 อนุสัญญาฯ ในการเป็นส่วนหนึ่งอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและการปกป้องสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

3) ตระหนักว่าการสนับสนุนทางการเงินในระยะยาวอย่างเพียงพอและยั่งยืนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการจัดการสารเคมีและกากของเสียอย่างปลอดภัยโดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ในการนี้ที่ประชุมฯ ยินดีกับกระบวนการหารือเกี่ยวกับทางเลือกด้านการเงินในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการสารเคมีและกากของเสีย (Consultative process on financing options on chemicals and wastes)

ที่หน่วยงาน UNEP ได้ริเริ่มขึ้นเพื่อพิจารณาความจำเป็นในการเพิ่มความพยายามให้นโยบายของรัฐบาลให้ ความสำคัญกับการจัดการสารเคมีและกากของเสียมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การบูรณาการการจัดการสารเคมีและ กากของเสียร่วมกับนโยบายด้านพัฒนาอื่น ๆ ของประเทศ การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมจากภาคอุตสาหกรรม และการสนับสนุนทางการเงินจากภายนอกประเทศ ถือเป็นองค์ประกอบที่เติมเต็มซึ่งกันและกันและ มีความสำคัญในการสนับสนุนการจัดการสารเคมีและกากของเสียอย่างปลอดภัย

4) การบรรลุข้อตกลงในการเจรจามาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศด้านการจัดการสารปรอท และจากการเชิญชวนของมติที่ประชุมคณะมนตรีประศาสน์การของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ 27 โดยที่ประชุมฯ ได้พิจารณาแนวทางการส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือและการประสานงาน ร่วมกับอนุสัญญาามิามาตะในอนาคตต่อไป

5) ตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของศูนย์ภูมิภาคของอนุสัญญาบาเซลและอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ใน การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิควิชาการในระดับชาติและระดับภูมิภาคเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอนุสัญญาฯ

6) มติข้อตัดสินใจต่างๆ ในการประชุมรัฐภาคีสมัยสามัญและการประชุมรัฐภาคีร่วมสมัยพิเศษของ อนุสัญญาบาเซล อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ และอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ โดยได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการ พัฒนา การดำเนินงานของ 3 อนุสัญญาฯ อย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อจัดการประเด็นความท้าทายใหม่ ๆ อย่างสอดคล้องกัน ในการปกป้องสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสารเคมีและของเสียอันตรายภายใต้ขอบเขตของ 3 อนุสัญญาฯ ดังกล่าว

2. การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาบาเซลฯ สมัยที่ 11 ได้มีการพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ และมีมติ ข้อตัดสินใจที่สำคัญ ดังนี้ (1) เห็นชอบให้เพิ่มเติมรายชื่อของเสียที่ไม่เป็นอันตรายในภาคผนวก 9 ของอนุสัญญาฯ จำนวน 2 รายการ คือ “ชิ้นส่วนของพลาสติกซึ่งไม่สามารถแยกได้และชิ้นส่วนของพลาสติก อะลูมิเนียม ซึ่งไม่สามารถแยกได้ ที่เป็นของเสียบรรจุภัณฑ์สำหรับของเหลวจากการบำบัดเบื้องต้น” และ “ของเสียซึ่งมี ลักษณะเป็นฉลากลามิเนตติดแน่นประกอบด้วยวัตถุสำหรับการผลิตฉลาก” ซึ่งของเสียที่อยู่ในภาคผนวก 9 จะได้รับการยกเว้นให้สามารถเคลื่อนย้ายเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ หากว่าของเสียนั้นไม่มีองค์ประกอบ ของของเสียอันตรายตามที่กำหนดภายใต้อนุสัญญาฯ (2) แต่งตั้งคณะทำงานระหว่างสมัยประชุมเพื่อพิจารณา ปรับแก้ไขอภิธานศัพท์และคำศัพท์ที่ใช้ในอนุสัญญาฯ พร้อมกำหนดคำอธิบายเพิ่มเติมซึ่งจะเป็นประโยชน์ ในอนาคต (3) รับรองขอบเขตการดำเนินงานเพื่อเตรียมการสำหรับเครือข่ายความร่วมมือเพื่อป้องกันและต่อต้าน การเคลื่อนย้ายข้ามแดนอย่างผิดกฎหมาย (4) เห็นชอบกับการแก้ไขระเบียบวิธีการเกี่ยวกับการขยายขอบเขต ของกองทุนเพื่อความรวดเร็วของกระบวนการภายใต้กลไกช่วยเหลือฉุกเฉิน รวมทั้งให้มีการเตรียมความพร้อม ของประเทศภาคีสมาชิกต่าง ๆ เพื่อรับมือเหตุฉุกเฉินจากการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและของเสียอื่น ภายใต้บังคับประมาณที่มี และ (5) เห็นชอบกับกรอบแผนงานและงบประมาณสำหรับการดำเนินงานของ คณะทำงาน Open-ended Working Group (OEWG) ในระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2558 โดยมีประเด็นเร่งด่วน อาทิ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของอนุสัญญาฯ ประเด็นด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ การบังคับใช้กฎหมายและ การกำกับดูแล ความช่วยเหลือด้านเทคนิควิชาการ และการระดมทรัพยากรและการจัดสรรงบประมาณ

3. การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ สมัยที่ 6 ได้มีการพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ และมีมติ ข้อตัดสินใจที่สำคัญ ดังนี้ (1) เห็นชอบให้บรรจุรายชื่อสารเคมี 4 ชนิด คือ สาร azinphos-methyl

สาร pentaBDE commercial mixtures สาร octaBDE commercial mixtures และ สารกลุ่ม PFOS เพิ่มเติมเข้าไปในภาคผนวก III ของอนุสัญญาฯ ซึ่งภาคีสมาชิกจะต้องดำเนินการแจ้งทำที่ตอบรับนำเข้า (import response) ตามพันธกรณีในข้อบทที่ 10 ของอนุสัญญาฯ กล่าวคือ ยินยอมให้นำเข้า ไม่ยินยอมให้นำเข้า หรือ ยินยอมให้นำเข้าภายใต้เงื่อนไข สำหรับสารเคมีทั้ง 4 ชนิดดังกล่าว โดยพิจารณาตัดสินใจบนพื้นฐานของ มาตรการด้านกฎหมายภายในประเทศ (2) รับรองการเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญชุดใหม่ในคณะกรรมการพิจารณา ทบทวนสารเคมี (CRC) รวม 17 ท่าน ซึ่งประเทศไทยได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ในคณะกรรมการ CRC ดังกล่าวด้วย โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2557 - เมษายน 2561 และ (3) รับรองแผนงานของสำนักเลขาธิการอนุสัญญาฯ และงบประมาณดำเนินการ รวมทั้งแผนกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือ ด้านเทคนิควิชาการ ประจำปี พ.ศ. 2557 - 2558 อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมรัฐภาคีฯ สมัยที่ 6 ไม่สามารถบรรลุ ข้อตกลงในประเด็นการบรรจุสูตรผสมของสาร paraquat dichloride และแร่ใยหิน chrysotile เข้าไว้ใน ภาคผนวก III ของอนุสัญญาฯ และประเด็นการรับรองกฎระเบียบและกลไกการไม่ปฏิบัติตาม โดยจะได้นำประเด็น ดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาในการประชุมรัฐภาคีฯ สมัยที่ 7 ต่อไป

4. การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ สมัยที่ 6 ได้มีการพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ และมีมติข้อตัดสินใจ ที่สำคัญ ดังนี้ (1) เห็นชอบให้ปรับปรุงแก้ไขภาคผนวก เอ ของอนุสัญญาฯ โดยบรรจุรายชื่อสาร hexabromocyclododecane เพิ่มเติม โดยให้มีข้อยกเว้นพิเศษสำหรับการผลิตและการใช้งานประเภท expanded polystyrene และ extruded polystyrene ในอาคาร ซึ่งภาคีสมาชิกจะต้องดำเนินการ มาตรการ ในการห้ามผลิต ห้ามใช้ และกำจัดสารที่อยู่ในภาคผนวก เอ ให้หมดไป (2) รับรองกระบวนการเพื่อให้ที่ประชุมรัฐภาคี สามารถประเมินความก้าวหน้าของภาคีสมาชิกในการลดและเลิกใช้สารกลุ่ม BDEs ในผลิตภัณฑ์ และความจำเป็นให้มี ข้อยกเว้นพิเศษและการใช้งานสำหรับวัตถุประสงค์ที่ยอมรับได้ต่อไปสำหรับสารกลุ่ม PFOS (3) รับรองกรอบงาน สำหรับการประเมินความมีประสิทธิภาพของอนุสัญญาฯ และรูปแบบรายงานของประเทศ (national report) ฉบับปรับปรุงแก้ไข (4) รับรองมติข้อตัดสินใจในประเด็นกลไกทางการเงินของอนุสัญญาฯ และ (5) รับรองวิธีการ ประเมินผลศูนย์ระดับภูมิภาคของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ สถานะของศูนย์ระดับภูมิภาคฯ ที่เสนอชื่อเข้ามาใหม่ และการคงสถานะของศูนย์ระดับภูมิภาคฯ ที่มีอยู่เดิม อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมรัฐภาคีฯ สมัยที่ 6 ยังไม่สามารถ บรรลุข้อตกลงในประเด็นกฎระเบียบและกลไกการไม่ปฏิบัติตาม โดยขอให้นำเข้าสู่การพิจารณาในการประชุมรัฐภาคีฯ สมัยที่ 7 ต่อไป

ทั้งนี้ สิ่งประเทศไทยจะต้องดำเนินการต่อไป คือ 1) ส่งเสริมการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญา บาเซล อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ และอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ รวมทั้งส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือและการ ประสานงานระหว่าง 3 อนุสัญญาฯ 2) ส่งเสริมนโยบายภาครัฐและให้ความสำคัญในประเด็นการจัดการสารเคมี และกากของเสียมากยิ่งขึ้น อาทิ การบูรณาการการจัดการสารเคมีและกากของเสียร่วมกับนโยบายด้านพัฒนาอื่น ๆ ของประเทศ และการส่งเสริมมีส่วนร่วมของภาคอุตสาหกรรมในการจัดการสารเคมีและกากของเสียอย่างปลอดภัย 3) ดำเนินการตามมติข้อตัดสินใจต่าง ๆ ในการประชุมรัฐภาคีฯ ของแต่ละอนุสัญญาดังกล่าว และ 4) ประสานงาน และให้ความร่วมมือกับสำนักเลขาธิการอนุสัญญาฯ และภาคีสมาชิกอื่น ๆ ในการดำเนินการตามพันธกรณีของ 3 อนุสัญญาฯ รวมทั้งการจัดประชุมคณะอนุกรรมการอนุสัญญาฯ ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาประเด็นการดำเนินการตามพันธกรณีของ 3 อนุสัญญาฯ อย่างต่อเนื่อง อนึ่ง สำนักจัดการกากของเสียและ

สารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะศูนย์ประสานงานของทั้ง 3 อนุสัญญาฯ ได้ดำเนินการนำเสนอผลการประชุมรัฐภาคีฯ ดังกล่าว ต่อคณะรัฐมนตรี ในคราวการประชุม เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2556 รวมทั้งจะได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามมติข้อตัดสินใจในการประชุมรัฐภาคีฯ ดังกล่าวต่อไป

รูปที่ 5.1 การประชุมรัฐภาคีสมัยสามัญ และ สมัยพิเศษของ 3 อนุสัญญาเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2556 - 10 พฤษภาคม 2556 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากร ในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญา Rotterdam

ส่วนสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะศูนย์ประสานงาน (Official Contact Point) และหน่วยงานผู้มีความเชี่ยวชาญภายใต้อนุสัญญา Rotterdam ว่าด้วยการระดมการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ ร่วมกับโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญา Rotterdam (Capacity Building and Awareness Raising Programmes on the Implementation of the Rotterdam Convention in Thailand) ภายใต้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การดำเนินการระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการสารเคมี (Strategic Approach to International Chemicals Management: SAICM) โดยได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากกองทุน strategic Approach to International Chemicals Management Quick Start Programme (SAICM QSP) เป็นระยะเวลา 24 เดือน ระหว่างเดือนกันยายน 2553 - เดือนสิงหาคม 2555 และได้รับการขยายจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2556 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามอนุสัญญา Rotterdam และส่งเสริมองค์ความรู้แก่สมาชิกในชุมชนเกี่ยวกับพิษภัยของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP)

การดำเนินงานที่ผ่านมาในระหว่างปี 2554 – 2555 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้มีการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ (1) จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ศุลกากรและเจ้าหน้าที่ประจำด่านกักกันชายแดนในการตรวจสอบการนำเข้าและส่งออกสารเคมีให้เป็นไปตามอนุสัญญา Rotterdam (2) การฝึกอบรมบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญของรัฐและผู้เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพิจารณาและตรวจสอบ การนำเข้าและการส่งออกสารเคมีอันตรายภายใต้อนุสัญญา Rotterdam ได้อย่างถูกต้อง และสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับอนุสัญญา Rotterdam ให้กับผู้เกี่ยวข้อง (Training of the trainers) (3) การจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจด้านการจัดทำรายงานปฏิบัติการจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ภายใต้โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญา Rotterdam และ 4) การจัดสัมมนาเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการรายงานปฏิบัติการด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง

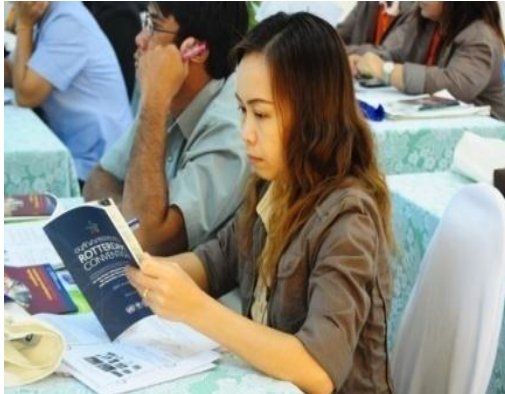
สำหรับการดำเนินงานในปี 2556 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้มีการดำเนินงานกิจกรรมต่อเนื่อง ดังนี้

1. การจัดสัมมนา เรื่อง “การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการรายงานอุบัติการณ์จากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง” ในระหว่างวันที่ 14-15 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องประชุมศูนย์ OTOP เมืองพระชนกจักรี อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรายงานอุบัติการณ์ด้านสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง รวมทั้งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ตลอดจนประสบการณ์และสามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำรายงานอุบัติการณ์ฯ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาฯ ประกอบด้วย ผู้แทนกรมควบคุมโรค กรมวิชาการเกษตร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี เจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) องค์กรพัฒนาเอกชน เกษตรกร ผู้จำหน่ายสารเคมีทางการเกษตร และเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ รวมทั้งสิ้น 73 คน การสัมมนาประกอบด้วยการบรรยายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ (1) อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ (2) รูปแบบการแจ้งการรายงานอุบัติการณ์ด้านสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง (3) การเก็บรวบรวมข้อมูลในการรายงานอุบัติการณ์ด้านสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง (4) การวางแผนและขั้นตอนการรายงานข้อมูล (5) การลดความเสี่ยงอันตรายของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ และ (6) การให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำรายงานอุบัติการณ์ด้านสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ตามพันธกรณีของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ

ผลจากการดำเนินโครงการในครั้งนี้ สามารถเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรผู้มีอำนาจของรัฐในการพิจารณาและตรวจสอบ การนำเข้าและการส่งออกสารเคมีอันตรายภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ได้อย่างถูกต้อง และจัดทำรายงานอุบัติการณ์ด้านสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ตามพันธกรณีของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ซึ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการทุกประการและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ในการปกป้องคุ้มครองสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสารเคมีอันตรายต้องห้ามหรือจำกัดการใช้ อย่างเข้มงวด รวมทั้งสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง และจะได้มีการวางแผนเพื่อต่อยอดการดำเนินโครงการในอนาคตต่อไป

2. การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ในระหว่างวันที่ 18-20 มีนาคม 2556 ณ เบญจธารา บูติก เพลส รีสอร์ท อ.เมือง จ.ลพบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรผู้มีอำนาจของรัฐและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ให้กับผู้เกี่ยวข้อง (training of the trainers) และมีทักษะและขีดความสามารถในการพิจารณาและตรวจสอบ การนำเข้าและการส่งออกสารเคมีอันตรายภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ได้อย่างถูกต้อง โดยมีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมประกอบด้วย บุคลากรผู้มีอำนาจของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากกรมวิชาการเกษตร กรมควบคุมมลพิษ และกรมศุลกากร รวมทั้งสิ้น 40 คน โดยมีการบรรยายและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับ (1) อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ (2) การจัดการสารเคมีอย่างเหมาะสม (Chemical Sound Management)

(3) กระบวนการนำเข้าและส่งออกสารเคมีอันตรายภายใต้อนุสัญญา Rotterdam (4) การประชุมกลุ่มย่อย การระดมสมอง และการนำเสนอในรูปแบบบทบาทสมมติ/การแสดงสถานการณ์จำลองกระบวนการนำเข้าและส่งออกสารเคมีอันตรายภายใต้อนุสัญญา Rotterdam รวมทั้งการอภิปราย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการสารเคมี ซึ่งผลจากการฝึกอบรมดังกล่าวสามารถช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถแก่บุคลากรผู้มีอำนาจของรัฐ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามอนุสัญญา Rotterdam เพิ่มมากขึ้น

รูปที่ 5.2 การจัดสัมมนา เรื่อง “การเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการรายงานอุบัติการณ์จากสูตรผสมของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง” ในระหว่างวันที่ 14-15 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องประชุมศูนย์ OTOP เมืองพระชนกจักรี อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

รูปที่ 5.3 การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญา Rotterdam ในระหว่างวันที่ 18-20 มีนาคม 2556 ณ เบญจธารา บูติค เพลส รีสอร์ท อ.เมือง จ.ลพบุรี

การเสนอให้มีการพิจารณาควบคุมสารเคมีที่ได้รับแจ้ง การส่งออก (export notification) ตามพันธกรณีในข้อบทที่ 12 ของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

ส่วนสารอันตราย

สืบเนื่องจากประเทศไทยได้ให้ภาคยานุวัติในอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ (Rotterdam Convention on the Prior Informed Consent Procedure for Certain Hazardous Chemicals and Pesticides in International Trade: PIC) เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2545 และอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ได้มีผลบังคับใช้แล้วตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2547 ทั้งนี้ ข้อบทของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ได้กำหนดพันธกรณีด้านการแจ้งการส่งออกสารเคมีต้องห้ามหรือสารเคมีที่ถูกจำกัดการใช้อย่างเข้มงวดในประเทศภาคีสมาชิก ไว้ในข้อบทที่ 12 ของอนุสัญญาฯ กล่าวคือ ภาคีสมาชิกต้องแจ้งการส่งออกแก่ภาคีผู้นำเข้าก่อนการส่งออกครั้งแรกในปีปฏิทินสำหรับสารเคมีที่ถูกห้ามหรือจำกัดการใช้อย่างเข้มงวดในประเทศของตนโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐ (Designated National Authorities: DNAs) เป็นผู้มีหน้าที่ดำเนินการดังกล่าว ภาคีผู้นำเข้าจะต้องแจ้งตอบรับให้ภาคีผู้ส่งออกทราบว่าได้รับทราบการแจ้งการส่งออกแล้ว (Acknowledging Receipt of Export Notification) ถ้าหากประเทศผู้ส่งออกไม่ได้รับใบแจ้งตอบรับภายใน 30 วัน ภาคีผู้ส่งออกจะต้องแจ้งการส่งออก ครั้งที่ 2 และพยายามให้แน่ใจว่าภาคีผู้นำเข้าได้รับทราบการแจ้งการส่งออกนั้น ทั้งนี้ ในการแจ้งการส่งออก ภาคีสมาชิกผู้ส่งออกต้องแนบข้อมูลที่จำเป็นเพื่อประกอบการส่งออก กล่าวคือ การติดฉลาก และข้อมูลความปลอดภัยตามมาตรฐานสากลที่เป็นภาษาทางการของประเทศภาคีผู้นำเข้าหากสามารถปฏิบัติได้ นอกจากนี้ พันธกรณีด้านการแจ้งการส่งออกภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ เป็นกลไกที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารเคมีต้องห้ามหรือที่ถูกจำกัดการใช้อย่างเข้มงวดในประเทศภาคีสมาชิก และมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งเตือนให้ภาคีผู้นำเข้าทราบว่ามีการนำเข้าและใช้สารเคมีที่ถูกห้ามหรือจำกัดการใช้อย่างเข้มงวดในประเทศผู้ส่งออก ซึ่งภาคีผู้นำเข้าอาจใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสารเคมีดังกล่าวจากภาคีผู้ส่งออกหรือจากแหล่งอื่น ๆ และพิจารณาว่ามีความจำเป็นจะต้องดำเนินการจัดการความเสี่ยงใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีชนิดนั้นภายในประเทศหรือไม่

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในฐานะศูนย์ประสานงาน (Official Contact Point) และหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ร่วมกับกรมวิชาการเกษตร กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติการได้รับการแจ้งการส่งออกและจัดทำรายงานสรุปสถานการณ์ฯ ประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา รวมทั้งได้นำเสนอในการประชุมคณะอนุกรรมการอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ พบว่าจากข้อมูลสถิติการได้รับการแจ้งการส่งออกระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2555 ประเทศไทยได้รับการแจ้งการส่งออกทั้งหมดจากประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป โดยมีการแจ้งว่าจะมีการส่งออกสารเคมีต้องห้ามหรือที่ถูกจำกัดการใช้อย่างเข้มงวดจากประเทศสมาชิกของสหภาพยุโรป อาทิ

เดนมาร์ก เบลเยียม บัลแกเรีย ฝรั่งเศส เยอรมนี สเปน สวีเดน อิตาลี และอังกฤษ โดยมีรายการสารเคมีที่ได้รับแจ้งการส่งออกมายังประเทศไทยในปริมาณสูงสุดใน 5 ลำดับแรก ในระหว่างปี พ.ศ. 2552 - 2555 ได้แก่ (1) สาร 1,2-dichloroethane รวม 190,050 ตัน (2) สาร nonylphenoethoxylates รวม 4,757 ตัน (3) สาร chlorate รวม 3,000 ตัน (4) สาร nonylphenol รวม 821 ตัน และ (5) สาร ethylene oxide รวม 563 ตัน นอกจากนี้ ปรากฏว่าสหภาพยุโรปมีการส่งออกสารเคมีต้องห้ามหรือจำกัดการใช้อย่างเข้มงวดในสหภาพยุโรปหลายชนิดมายังประเทศไทย ซึ่งสารเคมีส่วนใหญ่ประเทศไทยได้กำหนดมาตรการควบคุมเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 หรือชนิดที่ 4 ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 แล้ว ทั้งนี้ มีสารเคมีจำนวน 4 ชนิดที่ประเทศไทยยังไม่ได้ควบคุมเป็นวัตถุอันตรายชนิดใด ๆ ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ดังนี้

1. สาร Nonylphenol ได้รับแจ้งการส่งออกจากประเทศอังกฤษ อิตาลี และเยอรมนี มายังประเทศไทยในปริมาณ รวม 821 ตัน ในลักษณะสารผสมที่มีความเข้มข้นร้อยละ 4.85 - 50 โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ในทางอุตสาหกรรม อาทิ สารปรับเสถียรในกระบวนการผลิตพลาสติก สารยึดเกาะเรซินอีพ็อกซี หรือ อุตสาหกรรมการกัดกร่อน (abrasive industry)

2. สาร Tolyfluanid ได้รับแจ้งการส่งออกมาจากประเทศเยอรมนี มายังประเทศไทยในปริมาณ รวม 2.5 ตัน โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมเคมี อาทิ สีเคลือบผิว และใช้เป็นสารชีวฆาต

3. สาร Diphenylamine ได้รับแจ้งการส่งออกมาจากประเทศเยอรมนี มายังประเทศไทยในปริมาณ รวม 0.6 ตัน ในลักษณะสารผสมที่มีความเข้มข้นร้อยละ 1.45 โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ในทางอุตสาหกรรม

4. สาร Creosote and creosote related substances ได้รับแจ้งการส่งออกมาจากประเทศเยอรมนี มายังประเทศไทยในปริมาณ รวม 5.1 ตัน ในลักษณะสารผสมที่มีความเข้มข้นร้อยละ 40-50 โดยแจ้งวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้เป็นสารเคมีในทางอุตสาหกรรม

สำหรับการดำเนินการเพื่อให้มีการควบคุมสารเคมีตามพันธกรณีของอนุสัญญา Rotterdam กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการเสนอความเห็นต่อ คณะอนุกรรมการอนุสัญญา Rotterdam เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2556 เพื่อให้มีการพิจารณาควบคุมสารเคมี ทั้ง 4 ชนิดดังกล่าวเป็นวัตถุอันตรายตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 โดยมติที่ประชุมเห็นชอบและมอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษแจ้งความเห็นและข้อเสนอแนะให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อนำเสนอ คณะกรรมการวัตถุอันตรายเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ คณะกรรมการวัตถุอันตราย ได้พิจารณาประเด็นดังกล่าว ในคราวการประชุม ครั้งที่ 18-5/2556 เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2556 มีมติเห็นด้วยในหลักการและมอบหมาย คณะอนุกรรมการพิจารณาข้อมูลและกลั่นกรองความเป็นอันตรายของวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ พิจารณารายละเอียดและนำเสนอคณะกรรมการวัตถุอันตรายพิจารณาอีกครั้ง

บทที่ 6

กระตุ้กรรมาธิการปีงบประมาณ 2556

1. กระตุ้กรรมาธิการ

- 1.1 การศึกษาผลกระทบด้านสาธารณสุขจากการใช้สารรมควันข้าว และการใช้สารเคมีในการปราบศัตรูพืช
- 1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหากลอบทิ้งกากของเสียและขยะอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม
- 1.3 กรณีประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากบ่อขยะในพื้นที่ตำบลคลองสะแก อำเภอลองหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 1.4 กรณีชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนจากการวางและขนถ่ายตู้คอนเทนเนอร์บรรจุสินค้ารวมทั้งการล้างตู้คอนเทนเนอร์ที่ใช้ในการขนถ่ายสารเคมีรอบพื้นที่ชุมชนอ่าวอุดม อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี และกรณีการลักลอบทิ้งขยะติดเชื้อในพื้นที่ อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์
- 1.5 การประชุมคณะอนุกรรมาธิการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ
- 1.6 กรณีการศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียน นายกริธา เพชรวงษ์ อ้างว่าได้รับความเดือดร้อน กรณีบริษัทลัมเบอร์เจอร์ โอเวอร์ เอส เอ จำกัด จัดเก็บวัตถุกัมมันตรังสีในโกดังกลางชุมชนวัดตีนเมรุเทศบาลนครสงขลา อำเภอมือง จังหวัดสงขลา

2. กระตุ้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

- 2.1 ปัญหาขยะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศ
- 2.2 การแก้ปัญหาขยะอันตรายจากโทรศัพท์ 20 ล้านเครื่อง
- 2.3 กรณีผลกระทบจากสารตะกั่วในผลิตภัณฑ์สีและของเล่น

1. กระบวนการมาธิการ

วันที่ 1 สิงหาคม 2556

เรื่อง การศึกษาผลกระทบด้านสาธารณสุขจากการใช้สารรมควันข้าว และการใช้สารเคมีในการปราบศัตรูพืช

(โดยคณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ วุฒิสภา)

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
1. ผลกระทบต่อชั้นบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้สารรมควันข้าว 2. ในปัจจุบันมีแนวโน้มการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เกินความจำเป็น จะมีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ อากาศ และสิ่งแวดล้อมหรือไม่	<p>สืบเนื่องจากคณะกรรมการสาธารณสุขสภาผู้แทนราษฎรได้ตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการใช้สารรมควันข้าว และการใช้สารเคมีในการปราบศัตรูพืช ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอันส่งผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ชี้แจงต่อไปนี้</p> <p>1. สารเมทิลโบรไมด์ เป็นสารที่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กล่าวคือทำให้โอโซนแตกตัวจึงเป็นสารทำลายชั้นบรรยากาศ โอโซนที่เป็นชั้นกรองแสงอุลตราไวโอเล็ต (UV) ซึ่งกรมวิชาการเกษตรอยู่ระหว่างการกำหนดยกเลิกการใช้สารนี้ให้หมดไป ภายในปี 2548 และสารเมทิลโบรไมด์ได้ถูกกำหนด ให้เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 คือ ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครอง สำหรับวัตถุประสงค์การใช้ในบ้าน เรือยน โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นหน่วยงานกำกับควบคุมส่วนการใช้ ในภาคการเกษตรทั้งเมทิลโบรไมด์และออลูมิเนียมฟอสไฟด์ ถูกกำหนดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 กล่าวคือ การผลิต การใช้ การนำเข้า-ส่งออก และการมีไว้ในครอบครองต้องได้รับ อนุญาตจากกรมวิชาการเกษตร</p> <p>2. กรมควบคุมมลพิษ จะควบคุมการปนเปื้อนสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในสิ่งแวดล้อม ทั้งในแหล่งน้ำ อากาศ ดิน และน้ำใต้ดิน โดยมีการกำหนดค่ามาตรฐานการปนเปื้อนของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชบางชนิดในสิ่งแวดล้อม และดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ส่วนการใช้ในภาคการเกษตร กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานควบคุมและการปนเปื้อนในอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเป็นหน่วยงานควบคุม</p>	<p>1. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรกำหนดมาตรการควบคุมการนำเข้า การจำหน่าย และการครอบครองสารเคมีในการปราบศัตรูพืช เพื่อให้สามารถตรวจสอบและควบคุมการใช้สารดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับสารเคมีในการปราบศัตรูพืช รวมทั้งรณรงค์ให้ลดหรือเลิกใช้สารเคมีเพื่อป้องกันปัญหาสารเคมีตกค้างในสินค้าภาคการเกษตร</p> <p>3. กระทรวงสาธารณสุข ควรตรวจสอบสินค้าอุปโภค ซึ่งวางจำหน่ายในท้องตลาดเพื่อให้ทราบว่า มีสารเคมีตกค้างหรือไม่ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับสารเคมีในการปราบศัตรูพืช ซึ่งตกค้างอยู่ในอาหาร</p>

วันที่ 17 กรกฎาคม 2556

เรื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียและขยะอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม

(โดยคณะกรรมการสิทธิการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ วุฒิสภา)

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
<p>การประชุมคณะกรรมการสิทธิการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติครั้งนี้เป็นการประชุมเพื่อชี้แจงข้อมูลและข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมา ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียและขยะอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยมีกรมควบคุมมลพิษและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมชี้แจง</p>	<p>ประธานที่ประชุมฯ ได้สอบถามแนวทางการแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งของเสียและขยะอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรมของกรมควบคุมมลพิษ และกรมควบคุมมลพิษจะรับมืออย่างไรเมื่อถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอันเนื่องมาจากการดำเนินงานตามกฎหมายซึ่งออกตามความมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนของกรมควบคุมมลพิษ โดยนางสาวพรพิมล เจริญส่ง ผู้อำนวยการส่วนของเสียอันตราย สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ชี้แจงและให้ข้อมูลต่อที่ประชุมฯ ว่า กรมควบคุมมลพิษมีแนวทางดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งของเสียและขยะอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">1. คณะทำงานเพื่อร่วมมือด้านการจัดการกากอุตสาหกรรม ภายใต้คณะกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม ได้จัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2552 โดยมีสาระสำคัญ 4 มาตรการ ได้แก่ (1) มาตรการที่เกี่ยวข้องกับโรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย (2) มาตรการที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการขนส่ง (3) มาตรการที่เกี่ยวข้องกับโรงงานผู้ประกอบการบำบัด กำจัด หรือรีไซเคิล และ (4) มาตรการสนับสนุนอื่น ๆ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม2. คณะทำงานเพื่อร่วมมือด้านการจัดการกากอุตสาหกรรม ได้จัดทำ “คู่มือขั้นตอนการประสานงานการจัดการการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมระหว่างหน่วยงาน” เพื่อให้หน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น และประชาชนผู้สนใจทั่วไปได้รับความรู้ความเข้าใจขั้นตอนของการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม ตั้งแต่การแจ้งเหตุจนถึงการดำเนินการแก้ไขปัญหาแล้วเสร็จ อย่างไรก็ตาม กรมควบคุมมลพิษได้ปรับปรุง “คู่มือขั้นตอนการประสานงานการจัดการการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมระหว่างหน่วยงาน” เสร็จเรียบร้อยแล้ว และจะนำเสนอ	<ol style="list-style-type: none">1. ให้กรมควบคุมมลพิษจัดส่ง (ร่าง) “คู่มือขั้นตอนการประสานงานการจัดการการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมระหว่างหน่วยงาน” ให้คณะกรรมการสิทธิการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติโดยด่วน เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติต่อไป2. คณะกรรมการสิทธิการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติจะเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อชี้แจงข้อมูลและข้อเท็จจริงในประเด็นนี้3. เข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อหารือในประเด็นเกี่ยวกับมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ต่อไป

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
	<p>คณะกรรมการเพื่อร่วมมือด้านการจัดการกากอุตสาหกรรม พิจารณาให้ความเห็นชอบในลำดับต่อไป</p> <p>3. กรมควบคุมมลพิษได้นำเสนอผลการดำเนินงานตาม มาตรการ และ แก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้ง กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายต่อคณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.) เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 และ กก.วล. มีมติรับทราบผลการดำเนินการตามมาตรการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาลักลอบทิ้งและบริหารจัดการ กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2555 จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นไปตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2552 และ มอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณากำหนด มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาลักลอบทิ้งและ บริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอย ติดเชื้อ ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยมีนาย นิกร จำนง เป็นประธาน และผู้แทนจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวง สาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือ คณะอนุกรรมการ โดยขอให้สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำคำสั่งแต่งตั้ง ดังกล่าว เสนอประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พิจารณาลงนามต่อไป</p>	

วันที่ 13 มิถุนายน 2556

เรื่อง กรณีประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากบ่อขยะในพื้นที่ตำบลคลองสระแก อำเภอกลองหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(โดยคณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ วุฒิสภา)

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
<p>เรื่องร้องเรียนกรณีประชาชนในพื้นที่ตำบลบ่อโพรง ตำบลคลองสระแก อำเภอกลองหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับความเดือดร้อนจากบ่อขยะในพื้นที่ตำบลคลองสระแก อำเภอกลองหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p>	<p>1. กรมอนามัยได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมกรณีบ่อขยะดังกล่าวเป็นการดำเนินการของโดยเอกชน ซึ่งเข้าข่ายการกำจัดขยะมูลฝอยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 19 ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิด ค่าบริการ วันแต่จะได้รับการอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสระแกต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อย่างเคร่งครัด</p> <p>2. กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่าเนื่องจากขยะมูลฝอยที่ถูกนำมาทิ้งเป็นขยะมูลฝอยชุมชน ดังนั้นจึงไม่เข้าข่ายการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535</p> <p>3. กรมควบคุมมลพิษได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุม ดังนี้</p> <p>3.1 ผลการตรวจสอบน้ำชะขยะมูลฝอย และน้ำผิวดินบริเวณโดยรอบพื้นที่กำจัดขยะมูลฝอย พบว่า มีค่าบีโอดีและค่าซีโอดีมีค่าเกินมาตรฐานเล็กน้อย ตรวจพบโครเมียม อาร์เซนิก แมงกานีส และนิกเกิล อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำทิ้งอุตสาหกรรม และตรวจไม่พบไซยาไนด์แต่อย่างใด ส่วนปัญหากลิ่นเหม็นจากการเทกองขยะมูลฝอยและน้ำชะขยะมูลฝอยพบว่ามีปัญหาค่อนข้างรุนแรง</p> <p>3.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อบรรเทาผลกระทบเบื้องต้น ควรดำเนินการลดกลิ่นเหม็นโดยการฉีดพ่นสารอีเอ็มบริเวณกองขยะมูลฝอยและบ่อกักเก็บน้ำชะขยะมูลฝอย และใช้ดินกลบทับปิดกองขยะ</p> <p>3.3 ในระยะยาวหากจะดำเนินการต่อไปควรปรับปรุงสภาพพื้นที่และดำเนินการ การฝังกลบขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลัก สุขาภิบาล (Sanitary Landfill) ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสระแกให้ดำเนินการรับกำจัดขยะมูลฝอยตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535</p>	<p>1. ให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไตรภาคีเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากบ่อขยะในพื้นที่ตำบลคลองสระแก อำเภอกลองหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา</p> <p>โดยคณะกรรมการประกอบด้วย (1) ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (1) ผู้แทนประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากกรณีดังกล่าว (1) เจ้าของที่ดินต้นเหตุ และ (1) คณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ จำนวน 2 ท่าน และขอให้เร่งจัดประชุมโดยด่วน</p> <p>2. ให้ กรม ควบคุม มลพิษ ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินในบริเวณโดยรอบพื้นที่บ่อขยะเพิ่มเติม</p> <p>3. คณะอนุกรรมการฯ กำหนดลดพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2556</p>

วันที่ 10 มีนาคม 2556

เรื่อง กรณีชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนจากการวางและขนถ่ายตู้คอนเทนเนอร์บรรจุสินค้ารวมทั้งการล้างตู้คอนเทนเนอร์ที่ใช้ในการขนถ่ายสารเคมีรอบพื้นที่ชุมชนอ่าวอุดม อำเภอสัตหิรา จังหวัดชลบุรี และกรณีการลักลอบทิ้งขยะติดเชื้อในพื้นที่อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์
(โดยคณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ วุฒิสภา)

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
<p>1. กรณีประชาชนในชุมชนรอบพื้นที่อ่าวอุดมใกล้ท่าเรือแหลมฉบังได้รับความเดือดร้อนจากการวางและขนถ่ายตู้คอนเทนเนอร์บรรจุสินค้า รวมทั้งผลกระทบจากการล้างตู้คอนเทนเนอร์บรรจุสินค้าที่ใช้ในการบรรจุสารเคมีและการที่รถบรรทุกวิ่งเข้า-ออกชุมชน</p> <p>2. กรณีการลักลอบทิ้งและกำจัดขยะติดเชื้อในพื้นที่อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมโดยสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสุรินทร์ ได้เข้าไปทำการเก็บรวบรวมขยะติดเชื้อที่มีผู้ลักลอบนำมาทิ้งไปกำจัดทำลายหลังจากการนำตัวอย่างไปตรวจหาเชื้อโรคที่ปนเปื้อนมากับขยะดังกล่าว</p>	<p>1. ประเด็นกรณีลักลอบ และกำจัดขยะติดเชื้อในพื้นที่อำเภอนาทม จังหวัด สุรินทร์ กรมควบคุมมลพิษได้ชี้แจงว่าการนำขยะมูลฝอยติดเชื้อไปกำจัดที่ผิดวิธีและมีการใช้บริการผู้รับกำจัดขยะมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นภาคเอกชน เพื่อลดต้นทุนและเกิดการลักลอบนำไปทิ้งตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งควรมีการพิจารณาดำเนิน การแก้ไขในประเด็นปัญหาต่าง ๆ อาทิ</p> <p>1) เร่งรัดให้เกิดการนำระบบเอกสารควบคุมการขนส่ง (Manifest System) มาใช้ในการควบคุมการขนส่งขยะมูลฝอยติดเชื้อไปกำจัด</p> <p>2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเร่งการ ออกกฎระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัด ซึ่งเป็นไปตามกฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม กำหนดหลักเกณฑ์และอัตราค่าบริการขั้นสูงของผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามกฎกระทรวง</p> <p>3) ผลักดันนโยบายและแผนรับรองการจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบ “ศูนย์รวม”</p> <p>4) ผลักดันให้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบของการขอใช้เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม ภายใต้ พรบ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 โดยให้ครอบคลุมถึงการนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการลักลอบทิ้งมูลฝอยติดเชื้อและกากของเสียอุตสาหกรรมว่าด้วยการกำจัดขยะมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545</p>	<p>1. การลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยติดเชื้อในพื้นที่อำเภอนาทม จังหวัดสุรินทร์</p> <p>1) มอบหมายให้กรมอนามัย ดำเนิน การผลักดันกฎหมาย ฎระเบียบ และ ข้อกำหนดท้องถิ่นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิธีการเก็บ ขน การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ และการกำหนดหลักเกณฑ์และอัตราค่าบริการในการกำจัดมูลฝอย</p> <p>2) กำกับดูแลและติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ บริษัทเอกชนให้ ดำเนิน การตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด</p> <p>2. ประเด็นกรณีประชาชนในชุมชนรอบพื้นที่อ่าวอุดมใกล้ท่าเรือแหลมฉบัง โดยมอบหมายให้กรมอนามัยเร่งผลักดันการ กำหนด ให้ลานวางตู้คอนเทนเนอร์บรรจุสินค้า ท่าเรือขนถ่ายสินค้าเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นนำไปออกข้อกำหนดในการควบคุม</p>

วันที่ 28 มีนาคม 2556

เรื่อง การประชุมคณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ

(โดยคณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ วุฒิสภา)

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
การประชุมคณะ กรรมการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติครั้งนี้เป็นการประชุมเพื่อเตรียมการจัดสัมมนาของอนุกรรมการฯ โดยคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงคมนาคม ในหัวข้อเรื่อง “ผ่าทางตัน...การจัดการกากของเสียอุตสาหกรรมและมูลฝอย ดิบเชื้อ” ในวันพุธที่ 29 พฤษภาคม 2556 ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ กรุงเทพมหานคร	<p>1. คพ. ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการจัดการของเสียอันตรายและมูลฝอยดิบเชื้อ โดย</p> <p>1.1 จัดทำมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหากลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากของเสียอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2552 และล่าสุดได้นำเสนอผลการดำเนินงานตามมาตรการฯต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556 และกก.วล. มีมติรับทราบผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหากลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และขยะดิบเชื้อ ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยมีนายนิกร จำนง เป็นประธาน แลพผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ โดยขอให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว เสนอประธานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พิจาราราลงนาม ต่อไป</p> <p>1.2 จัดทำแผนการจัดการของเสียอันตรายจากสถานพยาบาลและมูลฝอยดิบเชื้อ รวมทั้งแนวทางการจัดการของเสียจากโรงพยาบาล และหลักเกณฑ์ทางวิชาการและแนวทางปฏิบัติสำหรับเตาเผามูลฝอยดิบเชื้อ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายบูรณาการความร่วมมือระหว่างกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำ(ร่าง) แผนการจัดการฯ ดังกล่าว</p> <p>1.3 สํารวจข้อมูลของเสียอันตรายชุมชนและมูลฝอยดิบเชื้อเพื่อประเมินสถานการณ์ปัญหาของเสียอันตรายชุมชนและมูลฝอยดิบเชื้อ และปัญหาการลักลอบทิ้ง รวมทั้งประเมินปริมาณและสถานที่ลักลอบทิ้ง ซึ่งมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จะได้กำกับดูแลและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่อไป</p>	<p>1. กำหนดจัดการสัมมนาฯ ออกเป็น 2 ครั้ง กล่าวคือในช่วงเดือนมิถุนายน 2556 โดยครั้งแรกจะเป็นการเสวนาปัญหาของเสียอันตรายอุตสาหกรรมและมูลฝอยดิบเชื้อและแนวทางแก้ไข ครั้งที่สองเป็นการสัมมนาโดยการปรับหัวข้อการสัมมนาเป็น “ผ่าทางตัน... การจัดการกากของเสียอุตสาหกรรมและมูลฝอยดิบเชื้อ” และเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มอีก 2 หน่วยงาน คือ กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร</p> <p>2. ในการสัมมนาฯ จะเชิญผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับอธิบดีร่วมอภิปราย เรื่องนโยบายและทิศทางในการจัดการของเสียอันตรายอุตสาหกรรมและมูลฝอยดิบเชื้อ</p> <p>3. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดส่งข้อมูลให้คณะอนุกรรมการฯ เพื่อใช้ในการเสวนา ภายในวันที่ 10 เมษายน 2556 โดยกรมควบคุมมลพิษขอให้จัดส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางแก้ไขของเสียอันตรายอุตสาหกรรมและมูลฝอยดิบเชื้อ ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษจะจัดส่งข้อมูลได้ภายในกำหนด</p>

วันที่ 15 พฤศจิกายน 2555

เรื่อง กรณีการศึกษาและตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียน นายกรีทา เพชรวงษ์ อ้างว่าได้รับความเดือดร้อนกรณีบริษัทซัลมเบอร์เจอร์ โอเวอร์ เอส เอ จำกัด จัดเก็บวัตถุดิบมันฝรั่งในโกดังกลางชุมชนวัดตีนเมรุ เทศบาลนครสงขลา อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา (โดยคณะอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ วุฒิสภา)

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
<p>ตรวจสอบข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการระเบิดและเพลิงไหม้โรงงาน บริษัท บีเอสที อีลาสโตเมอร์ส จำกัด ภายในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และสารเคมีรั่วไหลออกจากบริษัท อติตยา เบอร์ล่า เคมี คัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด ภายในนิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก (มาบตาพุด) ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง</p>	<p>1. กรมควบคุมมลพิษได้รายงานผลการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการในระยะต่อไป สามารถสรุปได้ดังนี้</p> <p>1) กรมควบคุมมลพิษ ส่งทีมเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพอากาศบริเวณชุมชนที่อาศัยอยู่ท้ายลม ทั้งสิ้น 6 ชุมชน ระหว่างวันที่ 6 – 13 พฤษภาคม 2555 โดยตรวจวัดความเข้มข้นของโทลูอีน สไตรีน 1,3-บิวทาไดอีน แอมโมเนีย และไนโตร ดิโอไซด์ พบว่าสวนใหญ่อยู่ในระดับที่ปลอดภัย</p> <p>2) ตรวจวัดน้ำผิวดินและน้ำที่รอบโรงงาน บริษัท บีเอสทีฯ ในแหล่งน้ำทะเล น้ำบ่อตื้น และน้ำฝนในชุมชนรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จำนวน 6 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 21 จุด ระหว่างวันที่ 8 – 14 พฤษภาคม 2555 ตรวจวัดพารามิเตอร์ ได้แก่ อุณหภูมิ ค่าความนำไฟฟ้า ความเป็นกรด-ด่าง ความเค็ม แอมโมเนีย ($\text{NH}_3\text{-N}$) และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) โดยพารามิเตอร์ที่ตรวจวัดเบื้องต้น ไม่พบค่าผิดปกติ สำหรับผลการตรวจวัดแอมโมเนีย ($\text{NH}_3\text{-N}$) และสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) อยู่ระหว่างรอผลจากห้องปฏิบัติการ</p> <p>3) ผลการตรวจวัดปริมาณไอระเหยสารเคมีในดิน (Soil gas) ในชุมชนโดยรอบ 6 ชุมชน พบว่าอยู่ในระดับที่ปลอดภัย</p> <p>4) กรมควบคุมมลพิษจะดำเนินการประสานกรมโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลสารเคมีของโรงงานอุตสาหกรรม ให้หน่วยงานอื่นสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน</p>	<p>1. ให้นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโรงงานในเว็บไซต์ของนิคมอุตสาหกรรมฯ เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูล</p> <p>2. ให้นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ทบทวนแผนปฏิบัติการฉุกเฉินและเตือนภัยของนิคมอุตสาหกรรมและของจังหวัด</p> <p>3. ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้เพิ่มความรอบคอบต่อการพิจารณาการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อสุขภาพอนามัย (EHIA) ของโครงการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงและไม่รุนแรง</p> <p>4. ให้จังหวัดระยองดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มประมงที่อาจได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว</p>

2. กระทั่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

วันที่ 16 พฤษภาคม 2556

เรื่อง ปัญหาขยะในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศ

(กระทู้ถามที่ 903 ร. ของ นายวัชร เพชรทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์)

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
<p>คำถามข้อที่ 1 รัฐบาลมีนโยบายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา และกระทรวงมหาดไทย ร่วมประสานงานสำรวจตรวจสอบถึงปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด</p> <p>คำถามข้อที่ 2 รัฐบาลมีมาตรการเรียกเก็บภาษีขยะจากผู้ผลิตหรือไม่ และมีมาตรการให้ชุมชนร่วมกันและช่วยกันรักษาความสะอาดแหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด</p> <p>คำถามข้อที่ 3 ขอทราบสถิติข้อมูลปริมาณขยะแต่ละประเภท เช่น เศษแก้วและเศษถุงขนม ในแหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี 2550 ถึงปัจจุบัน มีปริมาณเท่าใด และมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างไร ใช้งบประมาณจำนวนเท่าใด ขอทราบรายละเอียด</p>	<p>คำตอบข้อที่ 1 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ ได้มีการศึกษาทบทวนอัตราการเกิดขยะมูลฝอยขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2554 เพื่อสำรวจข้อมูลอัตราการเกิดขยะมูลฝอย องค์ประกอบทางกายภาพของขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยที่สำคัญ และในปี พ.ศ. 2556 กรมควบคุมมลพิษร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 กำลังดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และ มูลฝอยติดเชื้อ ขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ประเมินสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ โดยมีพื้นที่เป้าหมายคือ องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ จำนวน 7,795 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาลทั่วประเทศ องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะทำให้องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรับรู้ข้อมูล สถานการณ์ และปัญหาความรุนแรงของขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งจะนำไปสู่การคาดการณ์ปริมาณอัตราการเกิดขยะมูลฝอยที่แท้จริง และทำให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญในดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยอย่างจริงจัง</p> <p>คำตอบข้อที่ 2 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ มาตรฐานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยกรมควบคุมมลพิษ ในคณะกรรมการสาธารณสุข (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535) ได้เสนอแนะให้กระทรวงสาธารณสุขทบทวนและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยให้สอดคล้องกับภาวะปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมทุกแหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอย ซึ่งขณะนี้กระทรวงสาธารณสุขอยู่ระหว่างการนำเสนอร่างกฎกระทรวง การสาธารณสุข ว่าด้วยการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมกำจัดมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน พ.ศ.ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เข้าคณะกรรมการสาธารณสุข</p>	

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
	<p>คำตอบข้อที่ 3 การคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยจากแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้ฐานข้อมูลนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2552 – 2555 จากสำนักตรวจคนเข้าเมืองและกรมการท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศตามการแบ่งหมวดหมู่แหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 10 ประเภท ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวทั้งในเมืองและชนบท รวม 3,174 แหล่ง พบว่ามีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแหล่งเที่ยว ประมาณ 12 ล้านตัน/ปี (อัตราการเกิดขยะมูลฝอยของนักท่องเที่ยว 1.25 กิโลกรัม/คน/วัน) โดยแยกเป็นขยะอินทรีย์ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้ ร้อยละ 49.84 หรือประมาณ 6 ล้านตัน ขยะทั่วไป ได้แก่ ถุงพลาสติก โฟม และซองบรรจุอาหาร ร้อยละ 22.09 หรือประมาณ 2.7 ล้านตัน ขยะรีไซเคิล ได้แก่ ขวดแก้วบรรจุเครื่องดื่ม ภาชนะบรรจุอาหาร และภาชนะบรรจุเครื่องดื่ม ร้อยละ 26.82 หรือประมาณ 3.2 ล้านตัน และขยะอันตราย ได้แก่ ถ่านอัลคาไลน์ ร้อยละ 1.20 หรือประมาณ 0.1 ล้านตัน</p> <p>การดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอยในภาพรวม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรที่เน้นการป้องกันมลพิษตามหลักการ 3Rs คือ การลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนครอบคลุมทุกขั้นตอนในวงจรการเกิดขยะมูลฝอย (การผลิต การบริโภค การบำบัด และการกำจัดขั้นสุดท้าย) และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการลด การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่จากขยะมูลฝอยให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป</p>	

วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2556

เรื่อง การแก้ปัญหาขยะอันตรายจากโทรทัศน์ 20 ล้านเครื่อง

(กระทู้ถามที่ 451 ของนางสาวนิตยั เพียงเกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร)

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
1. รัฐบาลจะมีแนวนโยบายในการให้ภาคเอกชนเข้าร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์ หรือไม่ อย่างไร 2. รัฐบาลมีนโยบายหรือ ยุทธศาสตร์ ในการ กำ จั ด ข ย ะ อิ เล็ก ทรอนิกส์ ใน ปัจจุบัน และ มาตรการการรับรองในอนาคตอย่างไร	1. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีนโยบายให้ภาคเอกชนร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการกำจัดขยะอิเล็กทรอนิกส์ 2 แนวทาง ดังนี้ 1) ความร่วมมือโดยสมัครใจ เป็นการดำเนินโครงการของภาคเอกชนในการเก็บรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ฯ ของตนเองเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อในส่วนของผู้ผลิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) 2) การผลักดันกฎหมายเพื่อบังคับให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้ารับผิดชอบต่อด้วยการชำระค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาใช้ในการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์ฯ ขนส่ง รีไซเคิล บำบัด และกำจัดของเสียอันตรายที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ อิเล็กทรอนิกส์ หรือบังคับให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้ารับผิดชอบต่อการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ตามสัดส่วนของยอดขาย 2. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เชิงบูรณาการ พ.ศ. 2549 –2554 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ฯ ในคราวการประชุมเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2550 โดยมีมติให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำหน้าที่ประสานงานและติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ ในปี 2555 ซึ่งกรมควบคุมมลพิษได้พิจารณา ทบทวนปัญหาอุปสรรคในภาพรวมของการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พบว่ายังคงมี ปัญหาในการจัดการเมื่อผลิตภัณฑ์ฯ กลายเป็นซาก จึงได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ฯ ระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2555-2559 ซึ่งแนวคิดในการร่างยุทธศาสตร์ ใช้หลักการเชิงป้องกัน โดยใช้วัตถุดิบหรือชิ้นส่วนที่มาจากกรีไซเคิลและลดการใช้สารอันตรายตั้งแต่ต้นทาง รวมทั้งหลักการขยายความรับผิดชอบต่อผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility :EPR) ให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ของตนเองเมื่อกลายเป็นซากผลิตภัณฑ์ฯ โดยการจัด ระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์ฯ การขนส่ง และการบำบัด กำจัดเอง การใช้หลักการลด การใช้ซ้ำและการนำกลับไปหมุนเวียนใช้ประโยชน์ใหม่ (Reduce, Reuse, Recycle: 3Rs) หลักการส่งเสริมการบริโภคและการผลิตอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production: SCP) การแก้ไขกฎระเบียบ การสร้างกลไกทางเศรษฐศาสตร์ และหลักการผู้ก่อมลพิษและผู้ได้ประโยชน์เป็นผู้รับผิดชอบ รวมถึงการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการ	1. คพ. ได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เชิงบูรณาการระยะที่ 2 ซึ่งอยู่ระหว่างการ เสนอ คณะ กรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.) ก่อนจะเสนอ ครม. ให้ความเห็นชอบต่อไป ในร่างยุทธศาสตร์ฉบับนี้จะครอบคลุมแนวทางการป้องกันแก้ไขตั้งแต่ต้นทาง เช่น การลดการใช้สารอันตรายในผลิตภัณฑ์ การออกมาตรฐาน บังคับของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีคุณภาพดี ใช้งานได้อย่างปลอดภัย การพัฒนาระบบเก็บรวบรวมเรียกคืนซากฯ การบำบัดกำจัดอย่าง ถูกต้อง และการป้องกันการ นำเข้า-ส่งออกอย่างผิดกฎหมาย 2. ตามหลัก 3Rs คือต้องเน้น Reduce และ Reuse ดังนั้น ผู้บริโภคควรยืดอายุการใช้งานให้นานที่สุด หรือส่งเสริมการใช้ซ้ำ ก่อนจะทิ้งเพื่อ รีไซเคิลหรือกำจัด ในส่วน ของ โทรทัศน์ ระบบ อะไหล่ หากมีการส่งสัญญาณ ออกอากาศเป็นดิจิทัลแล้วอาจยืดอายุการใช้งานด้วยวิธีการติดตั้ง กล้องแปลงสัญญาณดิจิทัลให้เป็นอะไหล่ 3. รัฐบาลต้องเร่งออกกฎหมาย เพื่อบังคับ ให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้า เครื่องใช้ไฟฟ้าร่วมรับผิดชอบต่อ การ จัด การ ซาก ผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ไฟฟ้าไม่ว่าจะเป็นการเสีย ค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาใช้จัดการซากอย่างถูกต้อง ตั้งแต่การรับซื้อคืน เก็บรวบรวม ขนส่ง รีไซเคิล จนกระทั่งการ กำจัด (หลักการค่าธรรมเนียม ผลิตภัณฑ์ซึ่งภาครัฐบริหารจัดการ

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
	<p>ซากผลิตภัณฑ์ฯ ในรูปแบบโครงการนำร่องในเขตพื้นที่หรือเลือกกลุ่มผลิตภัณฑ์เป้าหมายซึ่งมีศักยภาพและมีความพร้อมในการดำเนินการ</p>	<p>กองทุน} หรือรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมารีไซเคิลอย่างถูกต้องให้ได้จำนวนเป้าที่กฎหมายกำหนด {หลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR)}</p> <p>4. ส่งเสริมให้มีการลงทุนในเทคโนโลยีรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า จากต่างประเทศ เนื่องจากต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และเงินลงทุนสูง สำหรับหลอดภาพ CRT จากใช้โรงงานหลอมตะกั่ว ซึ่งมีศักยภาพที่จะปรับปรุงกระบวนการให้รับซาก CRT ได้</p> <p>5. ในระยะสั้นระหว่างที่ยังไม่มีโรงงานรีไซเคิลอย่างถูกต้อง อาจต้องกำจัดด้วยการฝังกลบแบบปลอดภัย โดย อปท. ต้องเก็บซากโทรทัศน์จากชุมชน แล้วนำจ้างเอกชนนำไปฝังกลบแบบปลอดภัย เนื่องจากหลุมฝังกลบของ อปท. ส่วนใหญ่ ไม่ได้ออกแบบมารองรับของเสียอันตราย</p>

วันที่ 24 ตุลาคม 2555

เรื่อง กรณีผลกระทบจากสารตะกั่วในผลิตภัณฑ์สีและของเล่น

(โดยคณะอนุกรรมการการอุตสาหกรรม สมาผู้แทนราษฎร)

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
<p>1. การนำผลิตภัณฑ์สีและของเล่นที่มีสารตะกั่วปนเปื้อนเกินค่ามาตรฐานมาใช้จะเกิดปัญหาและก่อให้เกิดอันตรายอย่างไร</p> <p>2. มีการลงพื้นที่สุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหาสาเหตุการปนเปื้อนของสารตะกั่วหรือไม่ ถ้ามีผลการตรวจสอบเป็นอย่างไร และได้มีการดำเนินการต่ออย่างไรบ้าง</p> <p>3. สารตะกั่วที่ปนเปื้อนจะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคมากน้อยเพียงใด</p> <p>4. มีนโยบายในการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากสารตะกั่วที่ปนเปื้อนอย่างไร</p> <p>5. กรมควบคุมมลพิษมีมาตรการและแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหานี้อย่างไร มีการประสานงานร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่</p>	<p>1. การนำผลิตภัณฑ์สีและของเล่นที่มีสารตะกั่วปนเปื้อนเกินค่ามาตรฐานมาใช้ จะทำให้ผู้บริโภคโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็กมีโอกาสรับสัมผัสสารตะกั่วเข้าสู่ร่างกายได้ง่าย และเกิดการสะสมในเลือด กระดูก ฟัน เส้นผม และหากมีการสัมผัสอย่างต่อเนื่องจะส่งผลกระทบต่อแบบเรื้อรัง ได้แก่ โรคโลหิตจาง พัฒนาการทางสมองช้า และการพัฒนาการทางร่างกายไม่สมวัย</p> <p>2. ในช่วงเดือนกันยายน 2555 กรมควบคุมมลพิษได้ลงพื้นที่สุ่มเก็บตัวอย่างสิ่งแวดล้อม เพื่อตรวจสอบหาสาเหตุการปนเปื้อนของสารตะกั่วในโรงงาน 3 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนวัดพุทธาวาส ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง 2) โรงเรียนบ้านฉาง ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง และ 3) โรงเรียนบ้านเขาห้วยมะหาด ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ซึ่งมีข้อสรุปเบื้องต้นว่าปัจจัยเสี่ยงหลักน่าจะมีสาเหตุมาจากการรับสัมผัสสารตะกั่วที่ปนเปื้อนอยู่ในสีเคลือบ (สีน้ำมัน) ที่ใช้ทาเครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น รั้วสนามเด็กเล่นและโต๊ะอาหาร ซึ่งตรวจพบระดับตะกั่วสูงเกินค่ามาตรฐานมาก</p> <p>3. อันตรายของสารตะกั่วที่ปนเปื้อนต่อผู้บริโภคขึ้นอยู่กับความเข้มข้นที่ตรวจพบ กล่าวคือ หากปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์หรือสิ่งแวดล้อมสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดก็มีความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งแบบเฉียบพลันและแบบเรื้อรังได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสัมผัสเข้าสู่ร่างกายทางปาก</p> <p>4. กรมควบคุมมลพิษได้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน โดยการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านเว็บไซต์ของกรมฯ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ</p> <p>5. กรมควบคุมมลพิษได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none">1) แจ้งผู้บริหารโรงเรียนที่มีการลงพื้นที่สุ่มตัวอย่างในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น2) แจ้งผลการตรวจสอบไปยังสาธารณสุขจังหวัดระยอง เพื่อทราบผลการตรวจวิเคราะห์โลหะหนักที่ปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง และให้ตรวจสอบเพิ่มเติมในโรงเรียนอื่นที่มีการตรวจพบสารตะกั่วในเลือดเด็กนักเรียนสูงเกินค่าเฝ้าระวัง3) มีหนังสือขอความร่วมมือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับพิษภัยของสารตะกั่ว รวมทั้งพิจารณาออกข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างหรือการรับบริจาควัสดุอุปกรณ์และเครื่องเล่นต่างๆ ที่ตกแต่งด้วยสี	

ประเด็นปัญหา	คำชี้แจง	มติประชุม
	<p>เคลือบที่ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสีเคลือบด้านแอลคีน มาตรฐานเลขที่ มอก. 1406 – 2553</p> <p>4) จะมีการนำเสนอปัญหาการปนเปื้อนของสารตะกั่วในผลิตภัณฑ์สีเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม เพื่อพิจารณาทบทวนมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สี ซึ่งในปัจจุบันเป็นเพียงมาตรฐานแบบสมัครใจให้เป็นมาตรฐานบังคับรวมทั้งกำหนดชนิดของโลหะหนักเป็นพิษชนิดอื่นเพิ่มเติม จากเดิมกำหนดไว้เพียง 4 ชนิด ได้แก่ ตะกั่ว แคดเมียม โครเมียม และปรอท</p>	

คณะผู้จัดทำรายงานประจำปี 2556
สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ

ที่ปรึกษา

1. นายอนุพันธ์	อิฐรัตน์	ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
2. นายอนุคุณ	สุธาพันธ์	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู
3. นายสุเมธา	วิเชียรเพชร	ผู้อำนวยการส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย
4. นางสาวพรพิมล	เจริญสง	ผู้อำนวยการส่วนของเสียอันตราย
5. นางสาวนภวิศ	บัวสรวง	ผู้อำนวยการส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
6. นางสาวธีราพร	วิริวฒิกร	ผู้อำนวยการส่วนสารอันตราย
7. นางสุรฐา	กวัทธีรัญญ	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

คณะทำงาน

1. นางสุนีย์	ติ้ะปินตา	ผู้อำนวยการส่วนแผนงาน/ประธานคณะทำงาน
2. นายมนเริ์ตัน	ฤทธิ์เต็ม	คณะทำงาน
3. นางสุนันทา	พลทวงษ์	คณะทำงาน
4. นายสุพจิต	สุขกันตะ	คณะทำงาน
5. นายสุนทร	อุปมาณ	คณะทำงาน
6. นายสุรินทร์	อารีย์	คณะทำงาน
7. นายอิมราน	หะยีปากา	คณะทำงานและเลขานุการ
8. นายชัยพิชิต	แสงให้สุข	คณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ
9. นางสาวจิราพร	ร่วมรักษ์	คณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ
10. นายชูเกียรติ	จันท์โรจน์	คณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้เรียบเรียงบทความ

1. นางสาวพันธันต์ พงษ์ขวัญ

- บทความเรื่อง :**
- แผนที่ยุทธศาสตร์สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556
 - การผลักดันการจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ

2. นายบัญชาการ วินัยพานิช

- บทความเรื่อง :**
- การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลด ใช้น้ำ และแปรรูป นำกลับมาใช้ใหม่
 - การเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน ประจำปี 2556

3. นางสาวภัทรภร ศรีชำนาญ

- บทความเรื่อง :** “เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)”

4. นางสาววานิช สวาโย

- บทความเรื่อง :**
- ร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ประจำปี พ.ศ. 2556
 - กลยุทธ์ 3R ช่วยแก้ปัญหาขยะล้นเมือง

5. นายสุนทร อุปมาณ

- บทความเรื่อง :** • การแก้ไขการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

6. นายสุพจิต สุขกันตะ

- บทความเรื่อง :**
- การสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอย
 - ความร่วมมือไทย-จีน หมู่บ้านไร้มลพิษ บ้านถ้ำหิน และ บ้านห้วยคลุม อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
 - การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของโครงการศูนย์เรียนรู้รวมถ้อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
 - การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรของศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อำเภอป่าเกว๋น จังหวัดน่าน

- การส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ อบต.อำแพง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร (โครงการสายใยรักแห่งครอบครัว)”
- โครงการความร่วมมือทางเทคโนโลยีของไทย – ญี่ปุ่น (โครงการ Waste Landfill Planning Assistance for Thailand)

7. นางสาวกนกวรรณ โกมลวีระเกตุ

บทความเรื่อง : • โครงการ Environmentally Sound Management (ESM) of E – waste for Thailand
: Capacity Building

8. นายไชยา บุญชิต

บทความเรื่อง : • การประชุมระหว่างประเทศด้าน 3R ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

9. นายอร่าม พันธุ์วรรณ

บทความเรื่อง : • การดำเนินโครงการนำร่องเพื่อเผยแพร่ข้อมูลมลพิษ ณ จังหวัดระยอง

10. นายสุรินทร์ อารีย์

บทความเรื่อง : • ผลการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่เป็นอันตราย

11. นายมานพ บุญแจ่ม

บทความเรื่อง : • การปนเปื้อนมลพิษบริเวณอ่าวพร้าว กรณีท่อขนถ่ายน้ำมันดิบ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด รั่วไหลกลางทะเล

12. นางอาภาภรณ์ ศิริพรประสาร

บทความเรื่อง : • สรุบบทเรียนการปนเปื้อนสารแคดเมียม ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตา

13. นางสาววารวรรณ เฉลิมโอธู

บทความเรื่อง : • คพ. จับมือ กทม. ควบคุมปัญหามลพิษจากเตาเผาศพ

14. นางสาวพัทธนันท์ ตาริน

- บทความเรื่อง :**
- การประชุมรัฐภาคีสมัยสามัญ และสมัยพิเศษของ 3 อนุสัญญา
 - การเสนอให้มีการพิจารณาควบคุมสารเคมีที่ได้รับแจ้งการส่งออก (export notification) ตามพันธกรณี ในข้อบทที่ 12 ของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

15. นายมนรัตน์ ฤทธิ์เต็ม

- บทความเรื่อง :**
- การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0-2298-2402-8 โทรสาร 0-2298 - 5395 www.pcd.go.th